

**T.C.
HALIÇ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI
İŞLETME PROGRAMI**

**KAMU SEKTÖRÜNDE BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ
KULLANIM TEKNİKLERİ VE İSTATİKSEL ANALİZİ
VE GELİŞMİŞ ÜLKELERLE KARŞILAŞTIRILMASI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Orhan PARLAKYILDIZ**

**Danışmanı
Yrd. Doç. Dr. Mehmet KAHVECİ**

İSTANBUL,2014

T.C.
HALIÇ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

..İLETME.....Anabilim/Anasanat Dalı ..İletme..... Programı Tezli Yüksek Lisans
öğrencisi Orhan PAÇAKTILAZ..... tarafından hazırlanan
“...Kamu Sektöründe Bilimsel Tezlerin Kullanım Teknikleri
ve İstatistik Analizi ve Gelişmiş Akademi Kuruluşları...”
adlı bu çalışma jürimizce Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Sınav Tarihi : 05.06/2014

(Jüri Üyesinin Ünvanı, Adı, Soyadı ve Kurumu) :

İmzası :

Jüri Üyesi: Y. Doç. Dr. Mehmet KALKICI
Danışman: Halilç..... Üniv. İletme ASD/ABD Öğr. Üyesi

.....

Jüri Üyesi: Prof. Dr. Mehmet Cahat ÖZCAN
..... Halilç..... Üniv. İletme ASD/ ABD Öğr. Üyesi

.....

Jüri Üyesi: Prof. Dr. Zeki ALKAN
..... Halilç..... Üniv. İletme ASD/ ABD Öğr. Üyesi

.....

Jüri Üyesi:
..... Üniv. ASD/ ABD Öğr. Üyesi (Yedek)

Jüri Üyesi:
..... Üniv. ASD/ ABD Öğr. Üyesi (Yedek)

İÇİNDEKİLER

Sayfa No.

İÇİNDEKİLER	III
KISALTMALAR LİSTESİ.....	VIII
TABLolar LİSTESİ ve ŞEKİLLER LİSTESİ.....	X
ÖZET	XI
ABSTRACT.....	XI
GİRİŞ	XII

BİRİNCİ BÖLÜM

BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ ve E-DEVLET KAVRAMI

1.1. Bilişim Teknolojisi	13
1.2. Bilişim Teknolojisi Kavramı Ve Gelişimi	14
1.3. Bilişim Teknolojileri Ve Bilişim Teknolojileri Projesi Kavramları	15
1.4. Bilişim Teknolojilerinin Devlete Etkisi Ve Kullanımı	16
1.5. Bilişim Teknolojisinde İnternetin Önemi	17

KAMU SEKTÖRÜNDE KULLANILAN BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ

2. ELEKTRONİK DEVLET (E-DEVLET)

2.1. Devlet Kavramı	19
2.2. E-Devlet Uygulamalarına Geçiş Aşamaları	20
2.2.1. Bilgi Aşaması	21
2.2.2. Etkileşim Aşaması	21
2.2.3. İşlem Aşaması	21
2.2.4. Dönüşüm Aşaması	21
2.3. E-Devlete Geçişte Karşılaşılan Sorunlar	22
2.4. E-Devletin Amaçları ve Sağlayacağı Yararlar	23
2.5. E-Devlet Uygulamalarının Amaçları	24

2.6. E-Devlet Uygulamalarının Yararları	25
2.7. Türkiye’de E- Devlet Proje Ve Uygulamaları Özeti	28
2.8. Dünya’da E-Devlet Uygulamalarından Bazıları	39
2.8.1. Amerika Birleşik Devletleri	41
2.8.2. Singapur	41
2.8.3. Kanada	41
2.8.4. İngiltere	41
2.8.5 Japonya	42

İKİNCİ BÖLÜM

KAMU SEKTÖRÜNDE KULLANILAN BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ TEKNİKLERİ

3. İNOVASYON

3.1. İnovasyonun Tanımı	43
3.2. Kamuda İnovasyon	45
3.3. Ülke İnovasyon Göstergeleri	47
3.4. Dünyada İnovasyonun Durumu	49
3.4.1. Avrupa Birliği	49
3.4.2. ABD	49

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

EMNİYET TEŞKİLATININ E-DEVLET YAPILANMASINDAKİ YERİ

4. POLNET

4.1. Polis Nedir?	51
4.2. E-Polis	52
4.3. Bilgi Teknolojileri Ve Polis	52
4.4. Polis Bilgi Sistemi Polnet	53
4.5. Projenin Tanımı ve Gelişimi	54
4.6. Daha Önce Kullanılan Bilgi Sistemi	56
4.7. PolNet’ e Geçiş Sebepleri	56

4.8. Polnet'in Yararları	58
4.9. Devlet-Vatandaş İlişkisi Açısından PolNet	58
4.10. POLNET'TE VERİLEN HİZMETLER	60
4.10.1. PolNet (Polis Bilgi Sistemi)	60
4.10.2.1. PBS (Polis Elektronik Bilgi Sistemi)	62
4.10.2.1.1. Tahdit Programı	62
4.10.2.1.2. Yolcu Giriş/Çıkış Programı	62
4.10.2.1.3. Zayi Pasaport Programı	62
4.10.2.1.4. Aranılan Şahıslar Programı	62
4.10.2.1.5. Yabancılar Programı	63
4.10.2.1.6. İltica Programı	63
4.10.2.1.7. Pasaport Programı	63
4.10.2.1.8. Araç-Tescil Programı	64
4.10.2.1.9. Sürücü Ceza Programı	64
4.10.2.1.10. Kaza Programı	64
4.10.2.1.11. Aranılan Araç Programı	64
4.10.2.1.12. Terör Programı	65
4.10.2.1.13. Kaçakçılık Programı	65
4.10.2.1.14. GBT Programı	65
4.10.2.1.15. Gözaltı Programı	65
4.10.2.1.16. Silah Ruhsat Programı	66
4.10.2.1.17. Partiler Programı	66
4.10.2.1.18. Sendikalar Programı	66
4.10.2.1.19. Basın Yayın Programı	66
4.10.2.1.20. Aranılan Kültür Varlıkları Programı	66
4.10.2.1.21. Arşiv Fiş Ve Tetkik Programı	67
4.10.2.1.22. Dijital Arşiv Programı	67
4.10.2.1.23. Gelen-Giden Evrak Programı	67
4.10.2.1.24. Detaylı Sorgular Programı	67
4.10.2.1.25. Personel Bilgileri Programı	67
4.10.2.1.26. Şahıs Programı	68
4.10.2.1.27. PolNet İstatistikleri Programı	68
4.10.2.1.28. Helikopter Uçuş Takip Programı	68
4.10.2.1.29. Personelin Almış Olduğu Kurslar Programı	68
4.10.2.1.30. Asayiş Programı	68

4.10.2.1.31. Güvenlik Soruşturmaları Programı	69
4.10.2.1.32. Kimlik Bildirme Programı	69
4.10.2.1.33. Atış Takip Programı	69
4.10.2.2. AFİS (Parmak İzi)	69
4.10.2.3. KPL (Kriminal Polis Laboratuvarı)	69
4.10.2.4. PBS (Personel Bilgi Sistemi)	69
4.10.2.5. EmisNet (Emniyet İstihbarat Bilgi Sistemi)	69
4.10.2.6. E-Posta (Faks–Teleks)	70
4.10.2.7. MBS(Mevzuat Bilgi Sistemi)	70
4.10.2.8. TBS (Trafik Bilgi Sistemi)	70

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

KAMU SEKTÖRÜNDE KULLANILAN BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ TEKNİKLERİ

5. ULUSAL YARGI AĞI PROJESİ (UYAP)

5.1. Uyap Tanıtım	71
5.1. Uyap Nedir?	71
5.2. Tarihçe	72
5.3. Ulusal Yargı Ağı Projesi Hedefleri?	73
5.4. FAYDALARI	74
5.4.1. Yargıda Etkinlik ve Verimlilik Sağlanmıştır	74
5.4.2. Yargıda Doğruluk ve Tutarlılık Sağlanmıştır	75
5.4.3. Yargı Hız Kazanmıştır	76
5.4.4. Yargıda Şeffaflık Sağlanarak Yolsuzluk Ve Usulsüzlüklerin Önüne Geçilmektedir	78
5.4.5. Avukatların Tüm İşlemlerine Hız Ve Kolaylık Getirilmiştir	80
5.4.6. Vatandaşların Evlerine Kadar Hizmet Götürülmektedir	80
5.4.7. UYAP SMS Bilgi Sistemi İle Yargıdaki İşlemlere Yeni Bir Soluk Ve Vizyon Getirilmiştir	80
5.4.8. Yargıda Maliyetten, Emekten Ve Zamandan Büyük Oranda Tasarruf Sağlanmıştır	81

5.4.9. Kâğıt Üretiminin Hammaddesi Olan Ağaç İhtiyacının Azalmış Olmasının Yanı Sıra Ağacın Kâğıda Dönüştürülmesi Sırasında Harcanacak Olan Enerji Tasarrufu, Su Tasarrufu Hava Kirliliğinin Engellenmesi, Su Kirliliğinin Engellenmesi, Su Kirliliğinin Engellenmesi Gibi Önemli Kazançlar Sağlanmaktadır..82

5.5.1. UYAP'ın Sağladığı Kolaylıklar	83
5.5.1.1. Merkez Teşkilat	83
5.5.1.2. Cumhuriyet Savcılıkları	83
5.5.1.3. Mahkemeler	84
5.5.1.4. Adalet Komisyonları	85
5.5.1.5. Avukatlar ve Vatandaşlar	86
5.5.1.6. UYAP Genelinde	86
5.5.1.7. Dokümantasyon Yönetimi	87
5.5.1.8. Bilgi Bankası	87
5.5.1.8. Karar Destek Sistemleri	88

6. ARAŞTIRMANIN AMACI	89
7. SONUÇ VE ÖNERİLER	90
8. KAYNAKÇA.....	92
9. ÖZ GEÇMİŞ VE TEŞEKKÜR	99

KISALTMALAR LİSTESİ

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
AB	: ABD Merkezi İstihbarat Teşkilatı
AFİS	: Otomatik Parmak Tanıma Sistemi
ARBİS	: Araştırmacı Bilgi Sistemi
ARİP	: Tarım Reformu Uygulama Projesi
AYBİS	: Altyapı Bilgi Sistemi
B.T.	: Bilişim Teknolojisi
BTYK	: Bilişim Teknolojisi Yüksek Kurulu
BİLGE	: Bilgisayarlı Gümrük Etkinlikleri
BEOS	: BAĞ-KUR Eczane Otomasyon Sistemi
BYES	: Bütçe Yönetim Enformasyon Sistemi
BİLTEN	: Bilişim Teknolojileri Eğitim Hizmetleri
ÇKYS	: Çekirdek Kaynak Yönetimi Sistemi
DİB	: Dışişleri Bakanlığı
DIİB	: Dahilde İşleme İzin Belgeleri
DPT	: Devlet Planlama Teşkilatı
EMNİYET	: Emniyet Genel Müdürlüğü
EGM	: Emniyet Genel Müdürlüğü
E- Devlet	: Elektronik Devlet
EFT	: Elektronik Fon Transfer Sistemi
EMKT	: Elektronik Menkul Kıymet Transfer Sistemi
EVAS	: Elektronik VERİ Aktarım Sistemi
EVDS	: Elektronik Veri Dağıtım Sistemi
EMİSNET	: Emniyet İstihbarat bilgi Sistemi
ENEBA	: Enerji Bakanlığı Bilgisayar Ağı Destek Projesi
EFT	: Elektronik Fon Transfer Sistemi
e-Sağlık	: Türkiye Sağlık Bilgi Sistemi
GİMOP	: Gümrük İdaresi Modernizasyon Projesi
GÜVAS	: Gümrük Veri Ambarı Sistemi
GÜMSİS	: Gümrük Kapıları Güvenlik Sistemleri Projesi
GTYBS	: Gemi Trafik Yönetim ve Bilgi sistemi
PVSK	: Polis Vazife Ve Salahiyet Kanunu
GBT	: Genel Bilgi Tarama Sistemi
GSMH	: Gayri Safi Milli Hâsılat
HBS	: Hukuk Bilişim Sistemi Projesi
İEM	: İstanbul İl Emniyet Müdürlüğü
İL-BİS	: İller Bankası Bilgi Sistemi
İMKB	: İstanbul Menkul Kıymetler Borsası
KPS	: Kimlik Paylaşım Sistemi
KPL	: Kriminal Polis Laboratuvarları Bilgi Sistemi
KDGM	: Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı
MERNİS	: Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi
MOBESE	: Mobil Elektronik Sistem Entegrasyon Sistemi Projesi
MİT	: Milli İstihbarat Teşkilatı
MEOP	: Milli Emlak Otomasyon Projesi

MBS : Mevzuat Bilgi Sistemi
MEBSİS : Milli Eğitim Bakanlığı Bütünleşik Yönetim Bilişim Sistemi
ODTÜ : Orta Doğu Teknik Üniversitesi
PTT : Posta Ve Telgraf Teşkilatı
PBS : Personel Bilgi Sistemi
Standartnet: Türk Standartlarının Elektronik Ortamda Temini Projesi
STRAB : Türk Savunma Sanayii Stratejik Bilgi Tabanı Projesi
TCP/IP : Transmission Control Protocol / Internet Protocol
TDK : Türk Dil Kurumu
TSELabnet: TSE Laboratuvarlar Enformasyon Projesi
TSEBelgenet: TSE Belgelendirme Enformasyon Projesi
TSEKalitenet: TSE Kalite Enformasyon Projesi
TARABİS : Ulusal Araştırma Altyapı Bilgi Sistemi
TCDD : Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demir Yolları
TAKBİS : Tapu Kadastro Bilgi Sistemi
TBS : Trafik Bilgi Sistemi
T.C. : Türkiye Cumhuriyeti
TBD : Türkiye Bilişim Derneği
TBV : Türkiye Bilişim Vakfı
TÜRKAK : Türk Akreditasyon Kurumu
ULAŞNET: Ulaştırma Bakanlığı Kara Ulaştırma Genel Müdürlüğü
UYAP : Ulusal Yargı Ağı Projesi
Vb. : Ve Benzeri
VPN : Virtual Private Network
VEDOP : Vergi Dairesi Otomasyon Projesi

TABLolar LİSTESİ

Sayfa No.

Tablo 1.1 : Geleneksel ve e-Devlet Organizasyonları Arasındaki Temel Farklar	27
Tablo 2.1 : Türkiye’de E- Devlet Uygulamaları Özeti	28
Tablo 2.2 : Türkiye’de E- Devlet Uygulamaları Özeti	29
Tablo 2.3 : Türkiye’de E- Devlet Uygulamaları Özeti	30
Tablo 2.4 : Türkiye’de E- Devlet Uygulamaları Özeti	31
Tablo 2.5 : Türkiye’de E- Devlet Uygulamaları Özeti	32
Tablo 2.6 : Türkiye’de E- Devlet Uygulamaları Özeti	33
Tablo 2.7 : Türkiye’de E- Devlet Uygulamaları Özeti	34
Tablo 2.8 : Türkiye’de E- Devlet Uygulamaları Özeti	35
Tablo 2.9 : Türkiye’de E- Devlet Uygulamaları Özeti	36
Tablo 2.10 : Türkiye’de E- Devlet Uygulamaları Özeti	37
Tablo 2.11 : Türkiye’de E- Devlet Uygulamaları Özeti	38
Tablo 3.1 : Bazı Ülkelerin E-Devlet Portalları	39
Tablo 3.2 : Dünyada E-Devlet Kullanım Oranları	40
Tablo 4.1 : Özel Sektör Ve Kamu Sektörü İnovasyonu Arasındaki Farklar	45
Tablo 5.1 : İnovasyon Gelişmişliği ve Alt Göstergelerine Göre AB Ülkeleri ve Türkiye ...	50
Tablo 6.1 : Emniyet Müdürlüğünün E-Devlet Projelerinin Kullanım Oranları	60
Tablo 7.1 : Meslek İle POLNET Uygulamalarının Kullanım Sıklığı Arasındaki İlişki.....	70

ŞEKİLLER LİSTESİ

Sayfa No.

Şekil 1.1 : Bilişim Teknolojisinde İnternet Kullanım göstergesi	18
Şekil 2.1 : Kamunun Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanım Amaçları G.	22
Şekil 3.1 : Vatandaşın devletle ömür boyu ilişkisi	24
Şekil 4.1 : 2013 yılında Polis Bilgisayar Ağı iletişim alt yapısı	54

ÖZET

Küreselleşmenin hızla yaşandığı günümüz dünyasında, bilişim ve enformasyon teknolojisi baş döndürücü bir süratle ilerlemektedir. Küreselleşen dünyada, en önemli değişim ve gelişimlerden biri de bilgisayar ve dolayısıyla internet sanal dünyasına doğru dönüşümü ifade eden “e- Dönüşüm” dür. Veri alış-verişleri, iletişim, vs. gibi hemen her işlem, artık internet sanal dünyası üzerinden yapılmaya çalışılmaktadır. Sanayi devriminden sonra ortaya çıkan, ekonomik ve sosyal yapıyı değiştiren dönüşüm sürecinin merkezinde gelişmiş enformasyon ve iletişim teknolojilerinin olduğu görülmektedir. Günümüzde yaşanan politik, ekonomik, sosyal ve teknolojik gelişmeler, küreselleşme süreci ile birlikte piyasalarda rekabetin şiddetlenmesi, kamu ve özel sektörün kurumsal açıdan yeniden yapılandırılmasını kaçınılmaz hale getirmiştir.

Bu dönüşüm sonucunda da devlet kurum ve kuruluşlarının etkinleştirilmesi, devlet ile vatandaş arasındaki bilgi akışının genişletilmesi, demokrasinin geliştirilmesi ve devletin şeffaflaştırılması gibi amaçlarla kamu hizmetlerinin elektronik olarak sunumu fikri ortaya çıkmıştır. Elektronik Devlet (e-Devlet); devletin verimliliğini, etkinliğini, şeffaflığını ve güvenilirliğini arttırmak için bilgi ve iletişim teknolojilerinin kamu yönetiminde kullanılmasıdır.

Anahtar Sözcükler: Bilişim Teknolojisi, E-Devlet,

ABSTRACT

Informatics and information technology is advancing fiercely in today's rapidly globalising world. One of the most important changes and developments in the virtual world of computers and the Internet is "e-Transformation" which represents this advancing in today's world. Processes like data exchanges, communication, amongst others are shifted to the virtual world via the internet. The economic and social position emerging after the industrial revolution was changed in structure mainly by the advanced information and communication technologies. Today's political, economical, social and technological developments, together with the process of globalisation have intensified competition in the markets, especially in

public and private sector, and therefore institutional restructuring has become unavoidable. As a result of this transformation of the institutions and in the interest of expansion of information flow between citizens and the state, the development of democracy and enhance transparency of government the idea of electronic delivery of public services has emerged. Electronic Government (e-government) is the use of the information and communication technologies in the public sector to prove a state that is more efficient, effective, transparent and reliable.

Key Words: IT , e-government,

GİRİŞ

Bilişim teknolojilerindeki hızlı değişim karşısında dünya, küreselleşme hareketleriyle birlikte yeni bir sürece girmiştir. Bilgi toplumu olarak adlandırılan bu süreç, devlet yapısını ve kültürel yaşamını da değişime ve dönüşüme zorlamaktadır. İnternetin artık yaşamımızın olmazsa olmazları arasına girmesiyle birlikte devletin dijitalleşmesi ve kamu hizmetlerinin sunulmasında bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanılması, e-devlet, e-demokrasi, e-yaşam gibi kavramların sık sık kullanılmasını sağlamıştır.

İletişim teknolojileri ve bilgisayar dünyasında yaşanan gelişmeler, bilginin yeni bir üretim faktörü olmasına neden olmuş ve bu yeni üretim faktörü devlet yönetiminde dahi etkili olarak birçok alanda değişimi zorlamıştır. Böylece yeni bir sürece girilmiş olup dijital devlet de diyebileceğimiz e-devlet kavramı kendiliğinden ortaya çıkmıştır. Bu gelişmeler dünyada olduğu gibi ülkemizde de kendisini hissettirmiş olup birçok kamu kurum ve kuruluşlarında e-devlet projeleri hayata geçirilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ ve E-DEVLET KAVRAMI

1.1. Bilişim Teknolojisi

1980’li yıllardan itibaren bilgisayar ve iletişim teknolojilerinde yaşanan devrimsel değişimler, iş dünyası için birçok fırsatı beraberinde getirdiği gibi “iş”in tasarımını da değiştirmiştir. İşletmelerde hemen tüm “iş”ler “bilişim teknolojisi” ne dâhil edilmiş ve bölümlerin etkinliği artırılmıştır. Ancak çok hızlı bir biçimde gelişen teknoloji devrimi diğer yandan bir takım kavram karmaşasının yaşanmasına neden olmaktadır. Bilişim veya BT kavramı da tanımı ve ayırımı zor yapılan kavramlardan biridir.

Bilişim sözcüğü kavramı Fransızca kökenli informatique’den gelmektedir. İngilizce’de “informatics”, Türkçe’de “enformatik” veya “bilişim” olarak kullanılmaktadır.

Türkiye’de ilk kez kullanan Aydın Köksal’a göre Bilişim; “İnsanoğlunun teknik, ekonomik ve toplumsal alanlardaki iletişiminde kullandığı ve bilimin dayanağı olan bilginin, özellikle elektronik makineler aracılığı ile düzenli ve ussal biçimde işlenmesi bilimi” olarak tanımlanmaktadır (Köksal, 1991). Popyk’a göre Bilişim; “Herhangi bir konuda karar vermek durumunda bulunan kişilere iletilebilecek şekilde anlamlı ve yararlı hale dönüştürülebilen veri ve bilgilerden meydana gelen örgütsel kaynaktır” (Popyk, 1986).

BT ise daha geniş kapsamlı bir olup Moll’a göre; “Bilginin yaratılmasında, elde edilmesinde, saklanmasında, çoğaltılmasında, gerektiğinde tekrar ulaşılp kullanılmasında ve başka biçimlere dönüştürülmesinde kullanılan teknolojilerin tümüdür” (Moll, 1997).

1.2.Bilişim Teknolojisi Kavramı Ve Gelişimi

Bilgi teknolojileri; bilginin toplanması, işlenmesi, saklanması ve gerektiğinde herhangi bir yere iletilmesini ya da herhangi bir yerden bu bilgiye erişilmesini sağlayan teknolojiler olarak, bir diğer tanımda; bilginin toplanması, saklanması, işlenmesi, ulaşılması ve dağıtılmasına hizmet eden teknolojiler (bilgisayar, veri depolama araçları, ağ ve iletişim araçları, yazılım geliştirme araçları) uygulama ve hizmetlerin (bilgi-işlem, uygulama yazılımı geliştirme, bilgi bankaları ve bilgi erişim hizmetleri vb.) bütünü ve sistem üzerindeki bilgilerin tümü bilgi teknolojileri olarak açıklanmıştır (Yıldız, 2008, 216).

Bilgi teknolojileri; kavram olarak, verilerin kayıt edilmesi, saklanması, belirli bir işlem sürecinden geçirmek suretiyle bilgiler üretilmesi, üretilen bu bilgilere erişilmesi, saklanması ve nakledilmesi gibi işlemlerin etkili ve verimli yapılmasına olanak tanıyan teknolojileri tanımlamada kullanılan bir terimdir. Bilgi teknolojileri; sesli, resimli, metinli ve sayısal verilerin elde edilmesi, işlenmesi, saklanması ve dağıtımını yürüten mikro-elektronığe dayalı hesaplama ve iletişim teknolojilerini içerir (Öğüt, 2001, 138). Bilgi teknolojisi, bir yandan zihinsel emeğin yerini tutan, diğer yandan da insanın zihinsel emeğinin çerçevesini genişleten, yaşanan değişime önemli bir faktör olarak damgasını vuran ve bilgi kavramını ön plana çıkaran bir teknolojidir. Bilgi teknolojisi; donanım, yazılım, veri tabanları, ağlar (iki veya daha fazla bilgisayarı birbirine bağlayan teknoloji) ve diğer ilgili bileşenlerden oluşur (Gupta, 1999, 17).

Sosyal ve ekonomik hayatta teknolojinin genel kabul görmesiyle beraber insanların günlük yaşamlarında da etkinlik kazanması, teknolojik bilgi (yeni buluş ve yenilikler, ar-ge çalışmalarının sonuçlarını kapsayan bilgiler) birikiminin giderek artmasına, raporların, bilimsel yazı patentlerinin sayılarının hesaplanamayacak ölçülere ulaşmasına yol açmıştır. Bu durumda bilginin gerek anlamında, gerekse kullanımında yaşanan önemli değişim, gelecekte bilginin tamamıyla sayısal olacağını düşündürmektedir. Çünkü sayısal hale gelen bilgi, bir kez depolandığı takdirde, kişisel bilgisayarlar yoluyla erişim izni olan tüm kullanıcılar tarafından anında çağrılabilir, karşılaştırılabilir ve yeniden biçimlendirilebilir. Bu durum, toplumun her

kesiminin verimli ve etkin bilgi kullanımını, iletişimini ve dağıtımını sağlayacak bilişim teknolojisine dayalı ortamların oluşturulmasını zorunlu hale getirmektedir (Akolaş, 2004, 33).

1.3.Bilişim Teknolojileri Ve Bilişim Teknolojileri Projesi Kavramları

Bilişim teknolojileri, “bilginin toplanması, saklanması, işlenmesi, erişilmesi ve dağıtılmasına hizmet eden ya da herhangi bir yerden bu bilgiye erişilmesini sağlayan teknoloji, uygulama ve hizmetlerin bütünü” olarak tanımlanmaktadır. Başka bir tanıma göre bilişim teknolojileri; “sektörler arasında yaygınlaşan, üretim ve üretim süreci yeniliklerini içeren, işletmelerde maliyetlerin azalmasını ve verimliliğin artmasını sağlayan, ulusal ve uluslararası piyasalarda rekabet üstünlüğü getiren” bir teknolojilerdir. Bilişim teknolojileri, bilginin doğru, güvenli, hızlı ve verimli bir şekilde kullanılmasını sağlayarak şirketlerin ve organizasyonların verimliliğini ve rekabet gücünü artırmaktadır. Bilişim teknolojileri günümüzde birçok sektörlerde kullanılmaktadır. Bilişim teknolojileri uygulamalarının organizasyonlarda kullanılabilir hale gelmeleri için ilk önce projelendirilmeleri gerekir.

BT projesi, “bilişim teknolojilerinin sağladığı olanaklar kullanılarak, kurum ve işletmelerin sürdürülebilir işlerin daha hızlı, etkin ve verimli bir şekilde sonlandırılmasının amaçlandığı projeler” olarak tanımlanmaktadır.

Bilişim teknolojileri projeleri nitelikli insan kaynağı gerektiren ve yüksek maliyetleri olan projelerdir. Bilişim teknolojileri projeleri, iş süreçleri ile bilişim teknolojilerinin bütünleştirilmesi sonucunda ortaya çıkmaktadır. Donanım veya yazılım kurulumu, bir web sitesinin tasarlanması, kablolu veya kablosuz internet ağının kurulması, yeni bir sistem tasarlanması, mevcut bir sistemin geliştirilmesi, mevcut sistemin yeniden tasarlanması ve mevcut ortama entegre olacak yeni bir uygulama geliştirilmesi bilgi teknolojileri projelerine örnek olarak verilebilir.

1.4.Bilişim Teknolojilerinin Devlete Etkisi Ve Kullanımı

Gelişen veri depolama cihazları, internet sunucuları ve internet hızında meydana gelen gelişmeler bireyler, şirketler ve özellikle kamu kurum ve kuruluşlarınca üretilen daha fazla bilgiye kaynağında hızlı bir şekilde erişerek bilgisayar ağları vasıtasıyla bilgiyi merkezileştirme olanağı sağlamaktadır. Böylelikle kullanıcılar erişim yetkileri (parola, şifre) çerçevesinde aynı kaynaktan doğru ve eksiksiz bilgiye erişebilmekte, veri bütünlüğü sağlanmakta ve karar alma süreçlerinde doğru bilgi kullanımıyla daha hızlı ve doğru kararlar alınabilmektedir. Bununla birlikte kamu kurumlarının gelişen teknoloji sayesinde değişen bilişim ve erişim sistemlerini yenileyerek kurum içi ve kurumlar arası bilgi alışverişinin sağlanması esasına göre iş süreçlerini ve bilgisayar sistemlerini yeniden yapılandırma yoluna gitme zorunluluğu doğmuştur (Başar ve Bölükbaş, 2010, 158).

Kamunun temel fonksiyonlarından birisi vatandaşlara hizmet sunmaktır. Bu hizmetlerin etkinliği, “iyi idare”-“mutlu vatandaş” sonucunu doğuracaktır. Bu sonuç, demokratik toplumlarda siyasi iktidarların yeniden seçilebilme beklentisi açısından oldukça önemlidir. Bu nedenle kamu hizmetlerinin kolay ucuz ve etkin bir şekilde verilebilmesi için büyük çabalar sarf edilmektedir. Teknolojik gelişmelerin toplumsal yapıda değişikliklere neden olduğu ortadadır. Son yıllardaki bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeler, günlük hayatta olduğu kadar klasik devlet hizmeti sunum şekillerinde de önemli değişikliklere neden olmuştur. Klasik devlet hizmeti anlayışındaki kağıt tabanlı formlar, bürokratik aşamalar ve günlerce süren işlemler elektronik ortamda yapılmakla dakikalara indirgenmiştir (Naralan, 2008, 457).

Bilgi ve iletişim alanında yaşanan siberetik devrim sadece devleti değil, büyük-küçük tüm organizasyonları etkisi altına almış bulunmaktadır.

“Bilgi”, günümüzde her zamankinden çok daha fazla önem kazanmış durumdadır. Bilgi çağında devletin bilim ve teknoloji alanındaki rolü ön plana çıkmıştır. Günümüzde “elektronik yönetim” öylesine önem kazanmıştır ki, artık geleneksel hizmet sunumu devlet ve vatandaş arasında “elektronik interaktif” şekline dönüşmüştür.

Günümüzde bütün dünyada, kamusal işlemlerin kısmen ya da bütünüyle elektronik ortamlarda sürdürüldüğü elektronik devlet modelini oluşturma yönünde yoğun bir çabanın olduğu gözlemlenmektedir.

Bilişim teknolojilerinin devlet açısından öneminin gözlenebildiği en güzel alanlardan biri de vergilemedir. Bilişim teknoloji yardımıyla arz edilen kamu hizmetleri arasında, vergilendirme hizmetleri ilk sıralarda yer alır (Torres, Pina ve Acerete, 2005, 217-238).

Türkiye’de bilişim teknolojisinden daha iyi yararlanılması için ilk olarak, 1983 yılında “Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu” (BTYK) kurulmuştur. BTYK’nın dışında BİLTEN, İnternet Üst Kurulu, Kamu-Net Üst Kurulu, Elektronik Ticaret Koordinasyon Kurulu ve pek çok dernek ve vakıf (TBD, TBV, vb.) bilişim alanında hizmetlerini sürdürmektedir (Bensghir, 2000, 50).

Bilgi işlem teknolojilerinin ve telekomünikasyonun son yıllarda hızla gelişmesi ve pek çok işlemin internet ortamında yapılabilmesi, ülkemizde de Maliye Bakanlığını harekete geçirmiş ve mükelleflerin vergilendirmeye ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmede bilgi işlem teknolojilerinden yararlanmak üzere bazı düzenlemeler yapılmasına sebep olmuştur. Bu çerçevede, Maliye Bakanlığı, tüm dünyada hızla gelişen ve tüm ülkelerde önemli bir yere sahip olan bilgi işlem teknolojilerinden yararlanmak ve vergi beyannameleri ile bildirim ve eklerinin hızlı, kolay bir şekilde beyanını sağlamak ve vergi beyannamelerinin doldurulmasındaki hataları en aza indirmek ve mükelleflere daha iyi hizmet sunabilmek amacıyla e-beyanname konusunda düzenlemeler yapma yoluna gitmiştir.

1.5. Bilişim Teknolojisinde İnternetin Önemi

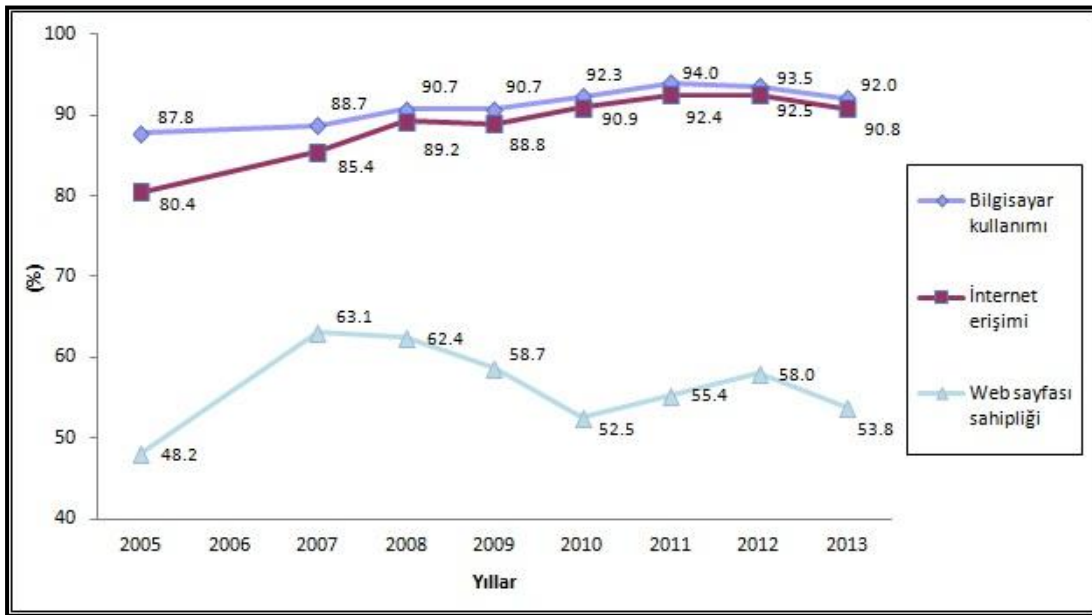
Gelişen teknoloji getirdiği yeniliklerle birlikte yeni ihtiyaçların da doğmasına sebep olmuştur. Bilişim çağının büyük bir adımı olan internet te günlük yaşamda yerini hemen almıştır. İnter (arası) ve network (ağ) kelimelerinin birleşimiyle oluşan **internet**; dünya üzerinde ortak bir standarda sahip [TCP/IP (Transmission Control Protocol/İnternet Protocol)] olan birçok bilgisayar ağını kapsayan küresel bir bilgisayar ağıdır. Bu yüzden bazen İnternet’e “Ağların Ağı“ da denilmektedir. İnternet; “dünya üzerindeki milyonlarca kişinin sürekli iletişim içerisinde bulunduğu

bir bilgisayar ağı ve sistemi” ya da “belirli araştırma enstitüleri, özel ve kamusal nitelikli kurum veya kuruluşlar, üniversiteler arası bilgi paylaşımını sağlayan, bireylerin ve kurumların veri bankalarına katkı yapmalarını ve veri bankalarından yararlanmalarını olası kılan, kamusal alt yapı gerektiren bütünleşik bilgi ağları” biçiminde tanımlanabilir (Öğüt, 2001).

Teknolojideki gelişmeler ve özellikle internetin gelişimi bilginin üretilmesinde ve dağıtılmasında çok büyük kolaylıklar sağlamıştır. Yüzyıllar önce; insanlar daha az bilgiyi üretirken ve bilgiye daha az erişim sağlarken, günümüzde çok daha fazla bilgiyi üretebilmekte, çok daha fazla bilgiye erişebilmekte ve bunları internet aracılığıyla tüm dünyaya açabilmektedirler (Maclay, 2000).

Hızla gelişen ağ ve bilgisayar teknolojisi, yüz milyonlarca insanın bilgiye masasüstü bilgisayarlardan, evden, okuldan, işyerinden, televizyonlardan, telefonlardan, çağrı cihazlarından kısaca her yerden süratli ve yaygın bir şekilde ulaşabilmesini sağlamıştır. Bu sayede, dünya üzerinde farklı yerlerde bulunan kişi ve kuruluşlar sanal bir ortamda bir araya gelerek birbirleriyle kolay iletişim imkânına kavuşmuşlardır (Laudon, 2002). İlk zamanlarında yoğun olarak haberleşme amacıyla kullanılan İnternet, bir bilgi bankası özelliğine de kavuşarak kullanıcılar için erişimi kolay bir kütüphane olmuştur. Günümüzde elektronik ticaret de yaygınlaşmış ve bunun en önemli unsuru da yine İnternet olmuştur

Şekil 1.1. Bilişim Teknolojisinde İnternet Kullanım göstergesi

Kaynak : <http://www.bilisimsurasi.org.tr>

KAMU SEKTÖRÜNDE KULLANILAN BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ

2. ELEKTRONİK DEVLET (E-DEVLET)

2.1 Devlet Kavramı

E-devlet kavramı, elektronik devlet kavramının kısaltılması olarak kullanılmaktadır. E-devlet çeşitli şekillerde isimlendirilmekte ve tanımlanmaktadır. Akıllı devlet, dijital devlet olarak da isimlendirilen e-devlet kavramı, devletin kendi iç işleyişinde ve sunduğu hizmetlerde bilişim teknolojilerinin kullanılması olarak tanımlanmaktadır (Herkmen,2004). E-devlet, kullanıcılara, bilgilere ve kaynaklara daha hızlı bir şekilde ulaşma imkanı sağlamaktadır. Oluşturulan elektronik ortamlar, birey geçmişe ve bugüne ait bilgilerin yerini öğrenmekte, ortaya çıkarmakta, böylece yeni bilgileri kullanmak isteyenlere de yardım etmektedir (Ulusoy ve Karakurt,2002:135). E-devlete geçişi zorunlu kılan ve oldukça hızlı bir biçimde yeni yönetim anlayışı olarak yansımaya etki eden faktörler dikkate alındığında, e-devlet kavramının, kendiliğinden ortaya çıkmadığını, giderek artan ve sürekli değişen toplumsal ihtiyaçlara düşük maliyette, hızlı ve etkin bir şekilde cevap verebilme istek ve beklentilerinden kaynaklandığını söylemek mümkündür.

Geleceğin devleti olarak da tanımlanan elektronik devlet, temel olarak kamunun hizmet verdiği alanlarda bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanılması yoluyla daha saydam, vatandaşa daha yakın, daha ucuz ve daha iyi çalışan bir idari yapı olarak tanımlanabilir. Bu kavrama eşdeğer olarak ‘sanal devlet’ kavramı da kullanılmaktadır. Değişik ülke uygulamaları, her şey gibi önceleri fikir düzeyinde ortaya atılan bu kavramın gerçek hayata taşınabilir olduğunu ispat etmektedir (İnce,2001:21). Daha teknik olarak e-devleti tanımlarsak, e-devlet yönetiminde bilişim teknolojilerinin stratejik kullanımı sayesinde, bilgi toplumunun ihtiyaçlarına cevap verebilecek, vatandaşı ve kurumları ile elektronik ortamda iletişimde bulunarak verimliliği, şeffaflığı ve kalkınmayı sağlayacak bir yeniden yapılanma modelidir (Kuran, 2005: 12).

Küreselleşmenin hızla ilerlediği, ekonomik anlamda sınırların kalktığı ve teknolojinin bu kadar hızlı gelişmeler kaydettiği bir ortamda, e-devlet oluşumu artık

ihyaattan çok bir zorunluluk haline gelmiştir. Burada karşımıza Şu sorular çıkmaktadır: E-devlet neden bu kadar popüler ve neden devletler bu yeni anlayışın peşinden koŐmakta bu kadar istekliler? E-devlet neden bu kadar önemli? Neden e-devlet isteniyor? Bu soruların kamu kurumları, vatandaş ve tüzel kişiler açısından çok boyutlu yanıtları vardır.

Vatandaş neden e-devlet istiyor sorusunun cevabını Şöyle verebiliriz: Özel sektörün hizmet anlayışını gören vatandaşlar, aynı hizmet anlayışını devletten de beklemekteler. 24 saat, 7 gün kesintisiz hizmet dünyasının artık hayal olmaktan çıktığı, bu nedenle de vatandaşın devletle daha nitelikli etkileşime girebileceği beklentisi, yeni yöntem arayışlarını beraberinde getirmiştir. İnternet aracılığı ile kamu kütüphaneleri ve kamu kuruluşları, çağrı merkezleri, etkileşimli dijital TV'ler gibi yeni yaygın sunum kanallarının kullanılması vatandaşların önündeki seçenek sayılarını arttırırken, vatandaşlar her zaman ve her yerden kamu hizmetlerine daha rahat ulaşabileceklerdir (Özbek, 2007: 28). Hizmetlerin tek bir kapıdan sunulması vatandaşların bir devlet dairesinden diğesine koŐturmasını engelleyecek tek yoldur. Birçok kurumu ilgilendiren ve belki birkaç gün alabilecek bir iş, 3-5 dakika içinde internet veya herhangi bir bağlanma kanalından yapılabilecektir. Devlet açısından bakıldığında ise, devletin e-dönüşüme olan isteği vatandaş ve işletmelerden daha fazladır. Yıllardır söylene gelen reform, kamu reformu ve yeniden yapılanma gibi değışimleri ifade eden sözcüklerin çok sık kullanılmasına rağmen çok mesafe alınamaması, adeta değışimi arzu eden makamlar için e-devlet (e-dönüşüm) bir can simidi olmuştur. E-Devlet uygulamalarıyla yönetim basitleşecek, işlem ve onay gerektiren kağıt formlar azalacak, mükerrer işlemler önlenecek, kağıt tabanlı işlemlerin yol açtığı maliyetler azalacak, buradan yapılan tasarruflar daha verimli alanlara ayrılabilir, memurların asli işlerine ayıracakları zaman artacak, yolsuzluk ve rüşvet gibi mali kayıplar en aza indirgenebilecektir.

2.2. E-Devlet Uygulamalarına Geçiş Aşamaları

E-devlet uygulamalarına geçiş dört temel aşama ile gerçekleşmektedir. Bu aşamaları Şöyle sıralayabiliriz (Uçkan, 2003: 49):

2.2.1. Bilgi Aşaması:

Kamu yönetim biriminin faaliyetleri, verdiği hizmetler vb. konularda vatandaşlara ya da kuruluşlara bilgi sağlanır. Bilgiler tek yönlüdür. Bu yüzden herhangi bir etkileşim imkânı söz konusu değildir. Bu ilk aşamada, kamu yönetim birimleri genellikle bilgi yüklü bir web sitesine ve internet bağlantısına sahiptir.

2.2.2. Etkileşim Aşaması:

Kullanıcıyla etkileşimli bir ilişki söz konusudur. Kullanıcılar yetkililere eposta gönderebilir, site içi arama motorlarında istedikleri kişisel ya da genel bilgiyi sorgulayabilir (vergi borcu, nüfus kayıtları, ihale bilgileri vb.), resmi işlemler için kullanılan çeşitli form, belge veya çeşitli programları indirebilirler. Gerektiğinde uzman yardımı da alabilmektedirler.

2.2.3. İşlem Aşaması:

Bu aşamada kamu yönetim biriminin web sitesinin etkileşim düzeyi artmıştır ve daha bütünsel bir işlevsellik kazanmıştır. Bu aşamada, kullanıcılar çeşitli resmi işlemleri (vergi ödeme, ehliyet başvuru ve yenilemeleri, tren bileti rezervasyon ve ödemeleri, sosyal yardımlar, kamu alımı ihalelerine katılım vb.) çevrimiçi (online) olarak yapabilmektedirler.

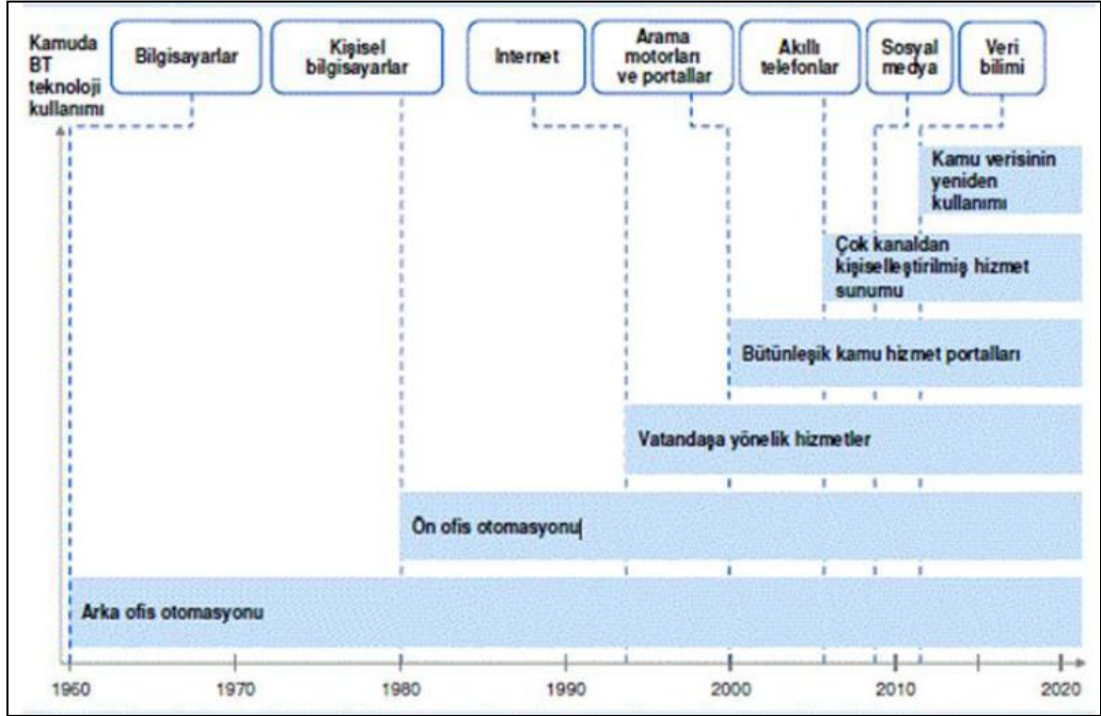
2.2.4. Dönüşüm Aşaması:

Son aşamada ise elektronik kamu yönetimi, yerel, bölgesel, ulusal tüm kamu yönetim birimlerinin, tek bir noktaya yönlendiği, genel bir kamu ağ omurgası üzerinden birbirine bağlandığı, bütünsel ve kesintisiz bir biçimde hizmet sunabilen, tek-duraklı bir yapıdır. Vatandaşlar ya da kuruluşlar “portal” (tüm hizmetlerin sağlandığı kapsamlı bir internet sitesi) olarak adlandırılan tek bir adresten istedikleri tüm hizmetlere ulaşabilirler. Dönüşüm aşaması, hizmet sağlama etkinliğinin yanı sıra, geliştirilmiş katılım platformlarıyla vatandaşların izleme ve denetim imkânlarını arttıracak, kamu yönetimini daha katılımcı bir temelde konumlandıracaktır.

Dönüşüm aşaması, yani tüm birimlerin birbirine bağlandığı, tüm hizmetlerin tek duraklı bir adresten verildiği aşama, şüphesiz, maliyet, etkililik vatandaş memnuniyeti ve katılım imkânlarının zenginleştirilmesi açısından en avantajlı

olanıdır. Ancak, bu aşamaya geçilmesi için, gerekli altyapısal (tek omurga ve entegre ağlar vb..) yatırımların ve hukuk devleti ilke ve normlarına uygun bir çerçevede geliştirilecek bir hukuksal altyapının yanı sıra, vatandaş / kullanıcı eğitimi ve kamunun zihniyet dönüşümü gibi son derece kapsamlı dönüşümlerin de sağlanması gerekmektedir.

Şekil 2.1. Kamunun Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanım Amaçları Gelişimi

Kaynak: Bilgi Teknolojileri Sektörü Mevcut Durum Raporu (2013).

2.3. E-Devlete Geçişte Karşılaşılan Sorunlar

E-devlet ile ilgili olarak karşılaşılan problemlerin başında (Erdal,2008);

- E-Devlet konusunda plan, program ve vizyon oluşturacak kurum sayısının azlığı,
- Hukuki ve teknik alanlarda yasa ve mevzuatlardaki yetersizlik,
- Kamu kurum ve kuruluşları arasında eşgüdüm ve koordinasyon eksikliği,
- Projelerin ilk yatırım maliyetlerinin yüksekliği,
- Yazılım ve donanım teknolojilerine ödenen bedeller,

- Kamu yönetim kademelerinde bilgi eksikliği ve dolayısı ile yeniden yapılanma programlarına ihtiyatlı bakış açısı,
- Kamu personelinde yeni teknoloji uygulamalarına karşı direnç,
- Eğitim ve iletişim ihtiyacı,
- Geleneksel siyaset-politika yapma biçimleri ve yöneticiler arasında yaşanan anlaşmazlık ve çatışmalar,
- Bürokratik engeller gelmektedir.

Türkiye’de e-devlet anlayış ve uygulamalarında teknik ve hukuki alandaki boşluklar, kurumlar arası bilişim perspektifindeki farklılıklarla birlikte hangi kurumunun hangi hizmeti, hangi mevzuat ve yasal dayanakla, nasıl vereceği konularında çeşitli sıkıntılar yaşanmaktadır. E-Devlet alanında yeni uygulamaları başlatan ve çalışmalarını sürdüren yöneticilerde bu nedenle gelecek endişesi ve işini kaybetme korkusu da yaşanabilmektedir. Elektronik dönüşüm birtakım oluşumları da beraberinde getirecektir. Mali kaynaklarla birlikte teknik altyapı eksikliklerinin giderilmesi, personelin eğitilmesi, istihdama etkileri ve yeni eleman profiline ortaya çıkması ve güncel hukuki düzenlemeler ilk akla gelen dönüşüm unsurlarıdır.

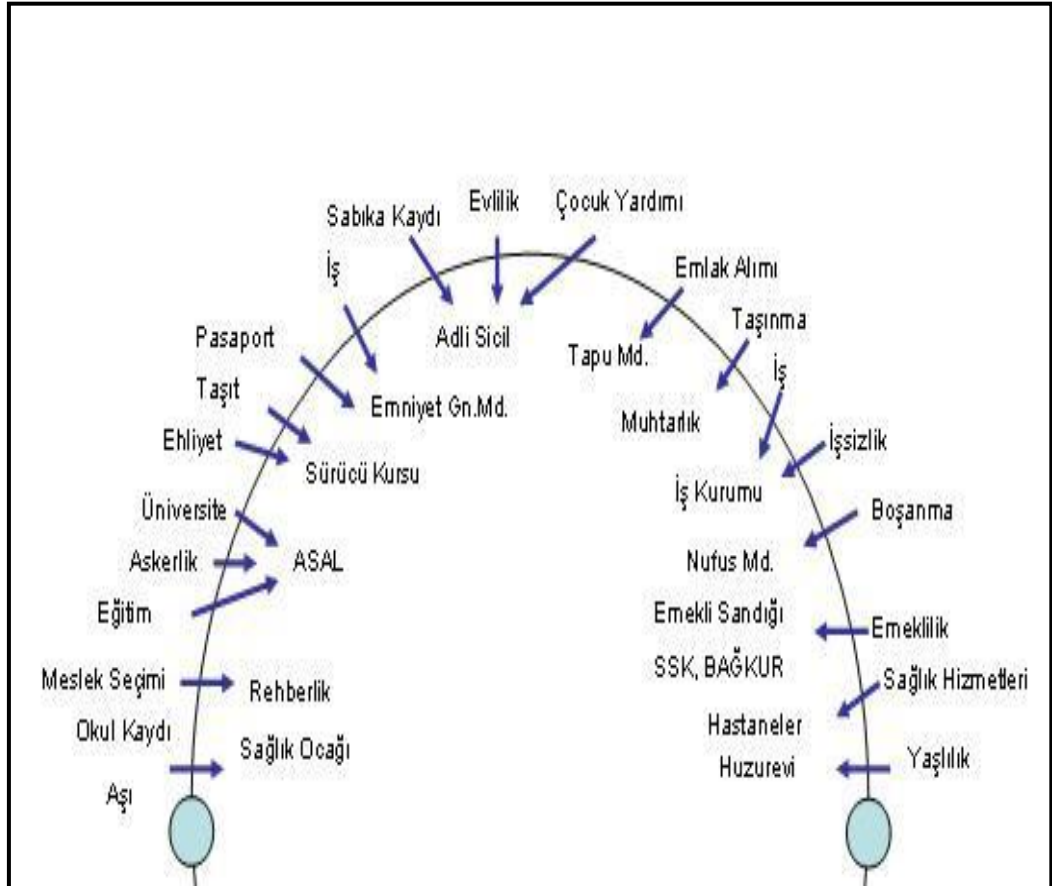
2.4. E-Devletin Amaçları ve Sağlayacağı Yararlar

Kamu yönetiminin, toplumun ihtiyaçlarına cevap vermek ve üstlendiği görevleri etkili bir şekilde yerine getirmek esasına yönelik olarak kurulan bu sistem ile insanlar işlerini devlet kapılarında sıra bekleyerek değil, bilgisayar başında tuşları tıklayarak yapacaktır. İnternet teknolojilerinin kamu hizmetlerini sağlamada kullanılmaya başlamasıyla birlikte kamu sektörünün işleyiş verimliliği büyük ölçüde artarken, devlet vatandaşa bir tık kadar yakın olabilecektir. E-devlet uygulamalarını hayata geçirmek, kamu yönetimi açısından önemli bir değişimi ifade etmektedir. Bu değişim; kamu hizmetine ve kamu hizmetinin sunulmasına olan yaklaşım açısından dikkate değer bir değişimdir. Böylesine önemli ve maliyetli değişimi yapmak için bu projenin çok önemli amaçları ve dolayısıyla yararları olması gerekir. Bu sebeple, e-devletin amaçlarına göz atmak gerekir.

2.5. E-Devlet Uygulamalarının Amaçları

Türkiye Bilişim Şurâsı'nın e-devlet çalışma grubu raporunda (2002) ifade edildiği üzere; küreselleşmenin hızla ilerlediği ve ekonomik anlamda sınırların ortadan kalktığı bir dünyada, bilgi ve iletişim teknolojilerindeki hızlı gelişmeler, Türkiye ile diğer gelişmiş ülkeler arasındaki açığı artırmaktadır. Türkiye'nin bu açığı kapatabilmesi ve bilgi toplumuna ulaşabilmesi için devletin, gelişmiş teknolojiyi kullanması ve yeni bir yapılanmaya gitmesi gerekmektedir. Bu yapılanma modeli e-devlet olarak belirtilmektedir. E-devlet; kamu kurum/kuruluşları, vatandaşlar ve ticari kurumlar arasındaki bilgi, hizmet ve mal alışverişlerinde bilgi teknolojilerinin kullanılarak performans ve verimlilik artışını hedefleyen devlet modeli olarak tanımlanmaktadır.

Şekil 3.1. Vatandaşın devletle ömür boyu ilişkisi

Kaynak :(White Paper, 2004).

Söz konusu rapora göre, e-devlet ile amaçlananlar ise şunlardır:

- Devletin şeffaflaşması,
- Devletin hızlı ve etkin bir şekilde işleyişinin sağlanması,
- Her düzeyde, vatandaşın yönetime katılımının sağlanması,
- Kurumlar arası bilgi alışverişinin sağlanarak iş ve veri yinelenmesinin önlenmesi,
- Kamunun hizmet verdiği vatandaşların yaşamlarının kolaylaştırılması,
- Karar vericilerin bilgiye dayalı karar verme süreçlerinin geliştirilmesi ve hızlandırılması.

E-devlet yapılanması bilgi ve teknoloji temelinde olduğundan, gelişen yeni teknolojik duruma göre söz konusu amaçların da zaman içinde gelişmesi ve ileriye taşınması mümkündür. Etkin ve başarılı bir e-devlet uygulamasıyla; ülkede ekonomik kalkınma, sosyokültürel gelişim, yaşam kalitesi ve katılımcı demokrasinin artması gibi modern devlette arzulanan amaçların gerçekleştirilmesine katkı sağlanacaktır.

E-devlet uygulamalarının en temel amaçlarından ve aynı zamanda sonuçlarından biri olan şeffaflık; sunulan hizmetlerle ilgili olarak gizlilik sınırlamalarını yasaların izin verdiği ve mümkün olan en alt seviyelere indirmekle, bilgi edinme hak ve özgürlüğüne de hizmet etmiş olmaktadır (Türkiye Bilişim Şurası E-Devlet Çalışma Grubu Sonuç Raporu, Ankara, 10-12 Mayıs 2002)

2.6. E-Devlet Uygulamalarının Yararları

Türkiye Bilişim Şurası'nın raporunda e-devlet amaçlarının gerçekleşmesi durumunda sağlanacak yararlar şunlardır:

- Zamansal kazanç sağlanacaktır,
- Maliyetler düşecek ve verimlilik artacaktır,
- Memnuniyet artacaktır,

- Ekonomik gelişim desteklenecektir,
- Hayat kalitesi artacaktır,
- Bireysel katılım artacaktır,
- Kâğıt bağımlılığı ve kullanımı azalacaktır,
- Kamu ile olan işlemler için vatandaşın talep ettiği bilgilere bir noktadan ve doğru şekilde ulaşılabilecektir. Böylece insan yanlışları en aza indirilecektir,
- Bilgi ve iletişim teknolojilerinin ilk kurma maliyeti yüksek olmasına karşın zaman boyutunda toplam sahip olma maliyetinin düşmesi, verilecek olan hizmetin daha hızlı sunulması, işletme giderlerinin azalması, doğru bilgiye ulaşım vs. gibi olumluluklar hizmetin elektronik olarak sunumu için bir neden olacaktır,
- E-devlet aynı zamanda hem kamu hem de vatandaş için karar almada kolaylık ve hız sağlayacaktır,
- E-devlet'te vatandaşın talebi ön plana çıkacaktır,
- Vatandaş ile devlet arasındaki ilişki gelişecek, güven ortamı oluşarak kuvvetlenecektir.
- Vatandaşın kamu ile işlerinde kısa sürede doğru bilgiye ulaşımını karşısında kamuya güveni artacaktır.

Tablo 1.1: Geleneksel ve e-Devlet Organizasyonları Arasındaki Temel Farklar

Geleneksel Devlet Anlayışı	e- Devlet
Bürokratik kontroller, katı yetki hiyerarşisi	Kuvvetlendirilmiş iletişim, vatandaş odaklı hizmet, bulanık hiyerarşi
Süreç merkezli	Vatandaş ve hizmet merkezli
İzole idari fonksiyonlar ve veri koleksiyonları	Vatandaş odaklı bütünleşik bilgi hizmeti
Coğrafi engelli bölümlenmiş hizmetler	Merkez odaklı, bütünsel, kesintisiz hizmetler
Değişmez kurallara ve bürokratik tek yönlü raporlara dayanan kararlar	Görüşmelere, geri bildirimlere ve denetimlere dayanan kararlar
Zaman alıcı süreçler	Hızlı, akıcı süreçler
Tek tip idari hizmetler	Kişiselleştirilmiş, farklılaştırılmış hizmetler
Yüksek hizmet maliyetleri	Düşük hizmet maliyetleri

Kaynak : Huang, W., Chen, Y. ve Wang, K. L. (2006).

2.7. TÜRKİYE’DE E- DEVLET PROJE ve UYGULAMALARI ÖZETİ

Tablo 2.1: Türkiye’de E- Devlet Uygulamaları Özeti

Kurum Adı / İnternet Adresi	Proje ve Uygulamanın Adı	Açıklama
Başbakanlık http://www.basbakanlik.gov.tr	Resmi Gazete Bilgi Sistemi Mevzuat Bilgi Sistemi	Resmi Gazetede yayımlanan mevzuat ve ilanlar günlük olarak internet üzerinden sunulmaktadır. Ayrıca fihristten kelime taraması yapılabilmektedir. Resmi Gazetede yayımlanan Kanun, Kanun Hükmünde Kararname, Tüzük ve Yönetmelikler ile 2004 yılı ve sonrası tebliğler Mevzuat Bilgi Sistemi içinde değişiklikleri ile birlikte güncel olarak görülebilmektedir.
Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü http://www.devletarsivleri.gov.tr	Devlet Arşivleri Katalog Tarama	Arşiv belgelerinin internet üzerinden sunulması amaçlanmıştır. Katalog taraması yapılabilmektedir.
Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı http://www.dpt.gov.tr http://www.bilgi toplumu.gov.tr	e-Dönüşüm Türkiye Projesi Kamu Yatırımları Bilgi Sistemi	e-Dönüşüm Türkiye Projesinin koordinasyonu yürütülmektedir. Bu çerçevede; KDEP (2003-2004), 2005 Eylem Planı, Bilgi Toplumu Stratejisi çalışmaları yürütülmekte; ayrıca, bilgi toplumu faaliyetlerinin uluslar arası koordinasyonu sağlanmaktadır. Kamu Yatırımları hazırlama, bütçeleme, izleme ve değerlendirme çalışmalarının bir otomasyon dahilinde yürütülmesi amaçlanmaktadır.
Gümrük Müsteşarlığı http://www.gumruk.gov.tr	Gümrük İdaresinin Modernizasyonu Projesi (GİMOP) Bilgisayarlı Gümrük Etkinlikleri (BİLGE) BİLGE-EDI Gümrük Veri Ambarı Sistemi (GÜVAS)	GİMOP ile gümrük idarelerinin modernize edilmesi ve tüm gümrük işlemlerinin otomatik hale getirilmesi suretiyle gümrük işlemlerinde karşılaşılan sorunların giderilmesi amaçlanmıştır. Gümrük işlemlerinin gerçek zamanlı olarak bilgisayar ortamında yürütülmesini sağlayan bir yazılımdır. Uygulama ile 69 gümrük idaresinde, diğer kurumlar tarafından talep edilen belgeler dışında dış ticaret işlemlerinin %99.5’i elektronik olarak gerçekleştirilmektedir. Yükümlülerin hem internet hem de Elektronik Veri Değişimi yöntemiyle kendi bürolarından beyanname tescil etmeleri sağlanmıştır. Türkiye genelinde tüm gümrük idarelerinde operasyonel olarak girilen ithalat, ihracat, transit ve kaçakçılık olaylarına ilişkin bilgilerin Müsteşarlık bünyesinde merkezde oluşturulan bir veri tabanında toplanarak, karar vericilere bilginin hızlı ve sağlıklı bir şekilde iletilmesi sağlanmıştır.

Kaynak: [https:// www.tukiye.gov.tr](https://www.tukiye.gov.tr)

Tablo 2.2 : Türkiye’de E- Devlet Uygulamaları Özeti

Kurum Adı / İnternet Adresi	Proje ve Uygulamanın Adı	Açıklama
	Gümrük Kapıları Güvenlik Sistemleri Projesi (GÜMSİS)	Yasadışı eşya, insan ve araç trafiğinin izlenebilmesi amaçlanmıştır. Bu çerçevede, gerekli donanım ve yazılımlar temin edilerek sistem işletmeye alınmıştır.
	Dış Ticarete e-Belge Projesi	Dış ticarete kullanılan bilgi ve belgelerin elektronik ortamda paylaşılması hedeflenmiştir. Pilot uygulama Gemlik Serbest Bölgesinde başlatılacaktır.
Hazine Müsteşarlığı http://www.hazine.gov.tr	Kamu Finansmanı Bilgi Sistemleri	Proje ile Kamu Finansmanı alanında ihtiyaç duyulan işlevlerin tek bir sistemde birleştirilmesi ve ekonomide daha etkin bir yönetim sağlanması planlanmıştır.
Dış Ticaret Müsteşarlığı http://www.dtm.gov.tr	Dış Ticaret Bilgi Sistemi	Müsteşarlık birimlerine, ilgili kurum ve kuruluşlar ile vatandaşlara dış ticaret alanında ihtiyaç duyulan istatistiki bilgilerin sağlanması hedeflenmiştir.
	Dahilde İşleme İzin Belgeleri (DİİB)	Dahilde İşleme Rejimi doğrultusunda firmalara verilen DİİB ile ilgili tüm işlemlerin bilgisayar ortamında yapılabilmesi hedeflenmektedir.
	Pazara Giriş	İhracatçıların dış pazarlar konusunda daha kapsamlı bilgilendirilmeleri, karşılaşılan pazara giriş engellerinin tespit edilmesi ve ortadan kaldırılmasına yönelik bir sistemin oluşturulması hedeflenmiştir.
	Yurt Dışı Mütteahhitlik Hizmetleri	Sektörle ilgilenen kişilere yurt dışındaki ihaleler ve projeler, ülke bilgileri, mevzuat ve son gelişmeler hakkında bilgi verilmesi amaçlanmıştır.
	Dış Talepler Bülteni ve Duyurular	Yurt dışı firmalardan gelen ithal talepleri, ihraç ve işbirliği tekliflerine ilgili kişilerin ilk elden ve en hızlı şekilde ulaşabilmesi hedeflenmiştir.
	Türk İhracatçılar Rehberi	İhracatçılara kapsamlı ve güncel şekilde firma, ürün ve ülke bilgilerinin sunulması hedeflenmiştir.
	e-Ticaret Bilgi Havuzu, e-Ticaret Bilgi ve İşbirliği Portalı	e-Ticaretle ilgili istatistikler, standartlar, mevzuat, makaleler, araştırma raporları, e-Ticarete başlamak isteyenler için pratik bilgiler gibi ortak bilgilerin tek bir portalde birleştirilerek bilgilendirme hizmeti sunulması, e-Ticarete hazırlık değerlendirmesi gibi internet hizmetlerinin sunulması hedeflenmiştir.
	Ürün Güvenliği Sistemi	Gümrük Birliği uyarınca dış ticarete ürünlerin kalite ve güvenlik denetimlerini yapan denetleyici kamu kuruluşlarının veri girişlerini yapabileceği ve bu verileri kullanarak ilgili AB mevzuatının uygulanması için gerekli risk analizini gerçekleştirebileceği internet uygulamalı bir sistem oluşturulmuştur.

Kaynak: [https:// www.tukiye.gov.tr](https://www.tukiye.gov.tr)

Tablo 2.3 : Türkiye’de E- Devlet Uygulamaları Özeti

Kurum Adı / İnternet Adresi	Proje ve Uygulamanın Adı	Açıklama
Denizcilik Müsteşarlığı http://www.denizcilik.gov.tr	Türk Boğazları Gemi Trafik Yönetim ve Bilgi Sistemi (GTYS)	Projenin amacı Boğazların giriş çıkışlarında seyir emniyetini korumak üzere GTYS’ni tesis etmek ve işletmektir. Boğazlardaki her türlü gemi hareketi Trafik Kontrol Merkezlerinden izlenmektedir.
Devlet İstatistik Enstitüsü http://www.die.gov.tr	DİE Bilgi ve İletişim altyapısının iyileştirilmesi	Proje ile veri üretim ve dağıtımının elektronik ortama taşınması, kurum içi ve dışı iş akışının hızlanması ve teknik altyapının geliştirilmesi amaçlanmıştır. Proje çalışmaları AB fonları desteğiyle sürdürülmektedir.
Sermaye Piyasası Kurulu http://www.spk.gov.tr	Sermaye Piyasası Bilgi Sistemleri Projesi (SP-NET)	Sermaye Piyasası Bilgi Sistemleri ile sermaye piyasalarındaki her türlü hareketin anında izlenebileceği, denetime yardımcı olacak genel ve özel amaçlı yönetim bilgi sistemlerinin kurulması amaçlanmıştır.
Türk Standardları Enstitüsü http://www.tse.gov.tr	Türk Standardlarının Elektronik Ortamda Hazırlanması Projesi (StandardFlow) Türk Standardlarının Elektronik Ortamda Temini Projesi (StandardNet) TSE Laboratuvarlar Enformasyon Projesi (TSELabNet) TSE Belgelendirme Enformasyon Projesi (TSEBelgeNet) TSE Kalite Enformasyon Projesi (TSEKaliteNet)	Standardların tamamen elektronik ortamda geliştirilerek kabul edilmesini ve yürürlüğe girmesini sağlayabilen bir sistem oluşturulmuştur. Kullanıcıların TSE metinlerine internet üzerinden erişimi ve 18.000’i aşkın standardın arşivlenmesi sağlanmış, standartlar tek bir formata taşınmıştır. Laboratuvarlara teslim edilen numunelerin işlemlerinin hangi aşamasında oldukları internet üzerinden sorgulanabilmektedir. Proje hazırlık aşamasında olup firmaların ürünlerine TSE belgesi almaları için gerekli işlemlerin internete taşınmasını amaçlamaktadır. Kurum içinde; TSE’den Kalite sistem belgesi almış firmaların; firma, sözleşme , tetkik, tetkikçi bilgileri ile TSE tarafından verilen tüm kalite eğitimleri gibi bilgilerin başvurudan, belge basımı aşamasına kadar her türlü bilgiye, bölge müdürlükleri de dahil olmak üzere çevrimiçi olarak erişimlerinin sağlandığı internet tabanlı bir projedir.
TÜBİTAK http://www.tubitak.gov.tr	Araştırmacı Bilgi Sistemi (ARBİS) Ulusal Araştırma Altyapısı Bilgi Sistemi (TARABİS)	ARBİS ile yurt içi ve yurt dışındaki araştırmacıların bilimsel faaliyet alanları, Ar-Ge çalışmalarının uygulanabileceği iş kolları ve geliştirilen ürün ve teknolojiler hakkında kodlanmış bilgi derlenmesi, Ulusal Bilim İnsanları Katalogu hazırlanması ve Bibliyometrik analiz yapılması hedeflenmiştir. TARABİS, ülkemizde araştırma, deneysel geliştirme, test/analiz ve tanı çalışmalarına yönelik kullanılan makine/sistem/cihaz stoku ile AR-GE proje birikiminin veritabanını oluşturmak ve sürekli olarak güncellemek amacıyla, TÜBİTAK tarafından tasarlanan ve geliştirilen internet tabanlı bir uygulamadır.

Kaynak: [https:// www.tukiye.gov.tr](https://www.tukiye.gov.tr)

Tablo 2.4: Türkiye’de E- Devlet Uygulamaları Özeti

Kurum Adı / İnternet Adresi	Proje ve Uygulamanın Adı	Açıklama
Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası http://www.tcmb.gov.tr	Elektronik Fon Transfer Sistemi (EFT) Elektronik Menkul Kıymet Transfer Sistemi (EMKT) Elektronik Veri Dağıtım Sistemi (EVDS) Elektronik Veri Aktarım Sistemi (EVAS)	EFT Sistemi ile Türk Lirası aktarım ve mutabakatı elektronik ortamda ve gerçek zamanlı olarak yapılmaktadır. EMKT Sistemi ile menkul kıymet aktarım ve mutabakatı elektronik ortamda, kaydi olarak yapılmaktadır. Merkez Bankası bünyesinde toplanan ve/veya üretilen istatistikler internet ortamından rapor, grafik ve e-posta formatında sunulmaktadır. Merkez Bankası ile Bankacılık ve Finans Sektörü içerisindeki aktörler arasında etkin, hızlı ve güvenilir veri alış verişi yapılmasını sağlamaktadır.
Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi http://www.tika.gov.tr	Ticari Enformasyon Hizmeti	Doğu Avrupa ve Orta Asya ülkelerinden 326.000 civarında firma hakkında temel bilgiler (ad, iletişim, vb.) 50.000 değişik ürün veya hizmet esasına göre taranıp dökümü alınabilmektedir.
TODAİE http://www.todaie.gov.tr	YerelNet - Yerel Yönetimler Portalı	Yerel yönetimlere ilişkin bilgilerin sunulabileceği bir internet paylaşım ağı kurulması amacıyla oluşturulan site, 1.1.2001 tarihinde hizmete girmiştir.
Özürülüler İdaresi Başkanlığı http://www.ozida.gov.tr	Ulusal Özürülüler Veritabanı	Çalışmanın temel amacı, çeşitli kurumların elde ettiği özürülülere ilişkin bilgileri tek bir yerde toplayacak “Ulusal Özürülüler Veritabanı”nın oluşturulması, özürülü bilgilerinin etkin bir şekilde kullanılmasıdır.
Adalet Bakanlığı http://www.adalet.gov.tr	Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP)	Projenin 1. aşaması 2001 yılında tamamlanarak işleme alınmıştır. 2. aşamada 31 pilot ve test birim seçilerek gerekli çalışmalar bu pilot ve test birimler üzerinden yapılmıştır. UYAP uygulama yazılımları 2004 yılı Şubat ayından itibaren pilot ve test birimlerde kullanılmaya başlanmıştır.
Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü http://www.adli-sicil.gov.tr	Adli Sicil Bilişim Sistemi Uygulama Yazılımı	Geliştirilen uygulama yazılımları ile adli sicil kayıtlarının güncellenmesi ve sorgulanması kolaylıkla ve hızla yapılabilmektedir. Sistem şu anda 6 merkezde kullanılmakta olup yaygınlaştırma çalışmaları devam etmektedir.
Savunma Sanayii Müsteşarlığı http://www.ssm.gov.tr	Türk Savunma Sanayii Stratejik Bilgi Tabanı Projesi (STRAB)	Proje, savunma sanayiinin geliştirilmesi ve Türk Silahlı Kuvvetleri ihtiyaçlarının mümkün olabilecek en yüksek oranda yerli kaynaklarla karşılanması amacıyla, Türkiye’de faaliyet gösteren özel firmalar ve kamu/askeri kuruluşların kabiliyetlerinin belirlenmesi ve savunma sanayiine ilişkin güncel bilgilere hızlı erişim sağlanmasını hedeflemektedir.

Kaynak: [https:// www.tukiye.gov.tr](https://www.tukiye.gov.tr)

Tablo 2.5 : Türkiye’de E- Devlet Uygulamaları Özeti

Kurum Adı / İnternet Adresi	Proje ve Uygulamanın Adı	Açıklama
İçişleri Bakanlığı http://www.icisleri.gov.tr	İl Envanterlerinin ve Kırsal Altyapı Hizmetlerinin Uygulama ve İzlenmesinde Modernizasyon Projesi (İLEMOD)	İl ve ilçe düzeyinde toplanan 15 yıla ait yaklaşık 100 milyon verinin merkezi bilgi sistemine aktarılması çalışmaları 2001 yılı sonu itibarıyla tamamlanmış olup güncel verilerin sisteme aktarılması program dahilinde yürütülmektedir.
Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü http://www.nvi.gov.tr	Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi (MERNİS) Kimlik Paylaşım Sistemi (KPS)	MERNİS ile nüfus kayıtlarının bilgisayar ortamında tutulması sağlanmıştır. Veritabanında 120 milyonun üzerinde kayıt bulunan MERNİS Projesi Ocak 2003 itibarıyla tamamlanmıştır. Kamu kurum ve kuruluşlarının vatandaşların elektronik ortamdaki kimlik bilgilerine ihtiyaç duyulduğunda, gerektiği kadar, doğrudan ve hızlı bir biçimde erişimlerinin sağlanması için tasarlanan proje 23 Şubat 2005 tarihinde hizmete açılmıştır.
Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü http://www.mahalli-idareler.gov.tr	Yerel Yönetimler Bilgi Tabanı Projesi (Yerel Bilgi)	Yerel yönetimlerle ilgili olan verilerin elektronik ortamda toplanarak, bu verilerin politika geliştirme ve karar alma sürecine yardımcı olacak şekilde derlenmesi ve bunların analitik sorgulamaya tabi tutulması hedeflenmektedir. TODAİE tarafından başlatılan proje 2003 yılında İçişleri Bakanlığına devredilmiştir.
Emniyet Genel Müdürlüğü http://www.egm.gov.tr	POLNET Mobil Elektronik Sistem Entegrasyon (MOBESE) Projesi Trafik Bilgi Sistemi	2002 yılı başından itibaren Emniyet Teşkilatının kullanımına açılan ve polisin, görevin gerekli kıldığı her türden bilgiye en hızlı, kolay ve güvenilir şekilde ulaşmasını sağlamayı amaçlayan POLNET kapsamında 39 ana uygulama, 51 sorgu programı, 20 lokal uygulama ve çok sayıda istatistik programı hizmet vermektedir. Emniyet Genel Müdürlüğü araçları için tasarlanmış iletişim altyapısı olarak GPRS teknolojisini kullanan, coğrafi bilgi sistemleri mimarisi üzerine kurulmuş bir mobil araç ünitesidir. GPRS ve GPS teknolojisinin kullanılması ile gerçekleştirilen ve trafik ekiplerinin mobil PC’ler vasıtasıyla araç ve şahıs sorgulamaları yapabilmelerine imkan tanıyan Proje Türkiye’deki trafik ve trafik güvenliği ile ilgili tüm arşiv bilgilerini kapsamaktadır.
Dışişleri Bakanlığı http://www.disisleri.gov.tr	Konsolosluk Otomasyonu Projesi	Kurum tarafından 2002 yılında uygulamaya sunulan ve bugüne kadar 41 dış temsilcilikte kullanılmaya başlanan program ile vatandaşlara daha hızlı ve daha az maliyetli hizmet verilmesi amaçlanmaktadır.

Kaynak: [https:// www.tukiye.gov.tr](https://www.tukiye.gov.tr)

Tablo 2.6 : Türkiye’de E- Devlet Uygulamaları Özeti

Kurum Adı / İnternet Adresi	Proje ve Uygulamanın Adı	Açıklama
Maliye Bakanlığı Baş Hukuk Müşavirliği ve Muhakemat Genel Müdürlüğü http://www.bahum.gov.tr	Hukuk Bilişim Sistemi Projesi (HBS) Merkez Erişimli Taşra Otomasyon Projesi	Projeyle yürürlükteki Anayasa, Kanun, KHK, Tüzük, Yönetmelik, Genelge, Tebliğ, Yüksek Mahkeme Kararları ve doktrin bilgileri ile bu bilgiler üzerinde her türlü sorgulama mekanizmaları hizmete sunulmuştur. Genel Müdürlük ile Muhakemat Müdürlüklerinin evrak, dosya ve dava süreçlerinin elektronik ortamda takibi sağlanmıştır.
Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü http://www.bumko.gov.tr	Bütçe Yönetim Enformasyon Sistemi (BYES)	BYES, bütçe dairesi başkanlıkları ve genel müdürlük merkezini entegre eden bir bilgi sistemidir. Söz konusu sistem merkezde, bütçe dairesi başkanlıklarında ve bütçe hazırlık sürecine doğrudan katkı sağlayan tüm kamu birimlerinde aktif olarak kullanılmaktadır.
Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü http://www.muhasabat.gov.tr	say2000i Projesi	Ülke çapında 1.536 birimde günlük çalışmaların bilgisayar yardımıyla yapılması ve tüm verilerin merkezi bir veritabanında tutularak devlet hesaplarının günlük olarak izlenebilmesini amaçlayan proje 2001 yılında hizmete girmiştir.
Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı http://www.gelirler.gov.tr	VEDOP I VEDOP II	Proje ile bütün vergi dairesi işlemlerinin bilgisayar ortamında izlenmesi gerçekleştirilmiştir. VEDOP I, 1998 yılında başlatılmış ve 22 il merkezinde ve 155 vergi dairesinde uygulamaya geçirilmiştir. Proje ile vatandaşların vergi ile ilgili işlemlerini elektronik ortamda yapabilmelerinin sağlanması amaçlanmaktadır. Bu çerçevede 81 ilde en az bir tane olmak üzere toplam 300 Vergi Dairesinin otomasyonu tamamlanmıştır. Proje kapsamındaki beyannamelerin internet üzerinden alınması (e-Beyanname) uygulamasına 2004 yılı Ekim ayı içerisinde başlanmıştır.
Maliye Bakanlığı Milli Emlak Genel Müdürlüğü http://www.milliemlak.gov.tr	Milli Emlak Otomasyon Projesi (MEOP)	Proje çalışmalarına 1996 yılında başlanmış ve 2001 yılında tamamlanmıştır. Merkez ve taşra teşkilatının tam otomasyonu, taşınmaz mal bilgi bankasının oluşturulması, ofis otomasyonunun kurulması ve Milli Emlak Bilgi Sistemlerinin oluşturulması sağlanmıştır.
Maliye Bakanlığı TASİŞ Genel Müdürlüğü http://www.tasis.gov.tr	Tasış Bilgi Sistemi (TBS)	2004 yılında tüm birimlerde uygulamaya geçilmiştir. Merkez ve taşra teşkilatının tam otomasyonu, ambarlama stok bilgileri, tasfiye otomasyonunun kurulması ve TASİŞ Bilgi Sisteminin oluşturulması amaçlanmıştır.

Kaynak: [https:// www.tukiye.gov.tr](https://www.tukiye.gov.tr)

Tablo 2.7 : Türkiye’de E- Devlet Uygulamaları Özeti

Kurum Adı / İnternet Adresi	Proje ve Uygulamanın Adı	Açıklama
Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü http://www.emekli.gov.tr	Sağlık Harcamaları Denetim Projesi	Mevcut dosyalar taranarak bilgiler bilgisayara aktarılmış, hak sahiplerinin sağlık ve kişisel bilgileri kayda alınmak suretiyle işlemlerin dosyasız olarak yürütülmesi imkanı getirilmiştir. Ayrıca, evrakın girişinden ödeme alınmasına kadar geçen bütün aşamalar bilgisayar ortamında yapılmaya başlamıştır. Sisteme 17.400 eczane ve 2.000 optikçi elektronik olarak bağlanabilmektedir.
Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğü http://www.dmo.gov.tr	Elektronik Satış Projesi	Ürünlerin güncel fiyatları ve teknik özellikleri incelenerek sipariş imkanı verilmektedir. Kataloglu satış hizmetleri internetten gerçekleştirilmektedir.
Milli Eğitim Bakanlığı http://www.meb.gov.tr	Milli Eğitim Bakanlığı Bütünleşik Yönetim Bilişim Sistemi (MEBSİS) Eğitim Karar Destek Sistemi Eğitim Portalı İnternete Erişim Projesi	<p>Proje ile Bakanlığın atama, sicil, terfi, bütçe, tahakkuk, yüksek öğrenim gibi konularla ilgili birçok işlemlerinde bilgi teknolojilerinden faydalanması, işlemlerde hız sağlanması amaçlanmıştır.</p> <p>Bakanlık bünyesinde mevcut olan operasyonel verilerin bilgiye dönüştürülmesi, ilgili bilgilerle karar vericiler tarafından stratejik iş kararlarının verilmesi, ileriye dönük projeksiyonların yapılması ve verinin çok boyutlu olarak analiz edilmesini amaçlamaktadır.</p> <p>Proje ile kurumlarda öğretmenler ve öğrencilerin internete ve çoklu ortam kaynaklarına uygun düzeyde erişiminin sağlanması, internet üzerinden destek hizmetleri, eğitimle ilgili kaynaklar ve e-öğrenim platformları sağlamak amacıyla Eğitim Portalı kurulması amaçlanmaktadır.</p> <p>Tüm ülke çapındaki 42.000 dolayında ilk ve orta dereceli okulun 512 kbps hızında ADSL bağlantısının 2005 yılı sonunda tamamlanması hedeflenmektedir. Bu çerçevede 2005 yılı Haziran ayı itibarıyla 20.000 civarında okulun ADSL bağlantıları gerçekleştirilmiştir.</p>
Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu http://www.kyk.gov.tr	KYK Bilgi Yönetim Sistemleri	Proje, yürütülen hizmetleri ve tutulan verileri elektronik ortama taşımayı ve kurum birimleri arasındaki bilgi alışverişinin daha sağlıklı ve hızlı olarak yürütülmesini amaçlamaktadır.

Kaynak: [https:// www.tukiye.gov.tr](https://www.tukiye.gov.tr)

Tablo 2.8 : Türkiye’de E- Devlet Uygulamaları Özeti

Kurum Adı / İnternet Adresi	Proje ve Uygulamanın Adı	Açıklama
Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü http://www.tkgm.gov.tr	Tapu ve Kadastro Bilgi Sistemi (TAKBİS) TAPUNET Tarım Reformu Uygulama Projesi (ARIP)	<p>Proje ile güvenilir arazi bilgilerinin temini, tapu kayıtlarının ve kadastro haritalarının sayısal ortama aktarılması, oluşturulan veritabanının kurum birimleri ve diğer kamu kurumlarının hizmetine sunulması amaçlanmaktadır. Sistem Ankara Çankaya 1, 2, 3, 4 ve 5. Tapu Sicil Müdürlükleri, Gölbaşı Tapu Sicil Müdürlüğü ile Çankaya Kadastro Müdürlüğü’nde işletimdedir. TAKBİS-II projesi ile bütün İl merkezlerini kapsayan 232 müdürlükte yaygınlaştırma çalışmaları başlamış olup proje süresi 3 yıldır.</p> <p>Bu proje ile vatandaşların tapu sicil ve kadastro işlemleri, bunların mali yönleri ve ilgili mevzuat gibi konularda bilgi almalarının sağlanması amaçlanmıştır.</p> <p>Proje kapsamında, Tarım ve Köyişleri Bakanlığının öncelikleri doğrultusunda seçilmiş illerde, özel sektör güç ve imkanlarından da yararlanarak tesis kadastro çalışmaları yapılacaktır. Bununla birlikte; kadastro yapılan alanların sayısallaştırılması ve veri girişleri sağlanarak TAKBİS’e uyumlu hale gelmesi de sağlanacaktır.</p>
Sağlık Bakanlığı http://www.saglik.gov.tr	Türkiye Sağlık Bilgi Sistemi / e-Sağlık Temel Sağlık İstatistikleri Modülü (TSİM) Çekirdek Kaynak Yönetimi Sistemi (ÇKYS) Hasta Takip Sistemi Aile Hekimliği Bilgi Sistemi	<p>Projeye bütün vatandaşların sağlıkla ilgili tüm bilgilerini kapsayan bir veritabanı oluşturularak paylaşımına açılacaktır. Proje ülke genelinde sağlık hizmeti sunumu, finansmanı ve tedarikinde yer alan tüm kamu kurumları ile özel sektör kuruluşlarını kapsamaktadır.</p> <p>Sağlık Bakanlığı ve 81 il sağlık müdürlüğünü kapsayan ve Sağlık istatistiklerinin Bakanlık merkezine elektronik yolla aktarılmasına yönelik bir sistem geliştirilmiş ve 1997 yılında kullanılmaya başlamıştır.</p> <p>Bakanlık bünyesindeki insan gücü, malzeme, ilaç/eczacılık ve mali kaynakların izlenmesi ve yönlendirilmesinde doğru ve güncel bilgi desteğinin karar vericiye sunulmasını hedeflemektedir.</p> <p>Sağlık Bakanlığı Merkez Teşkilatında görevli personel ve personelin bakmakla yükümlü olduğu kişilere Daire Tabipliğinde verilen sağlık hizmeti kayıtlarının tutulması ile hasta merkezli, kaliteli ve hızlı hizmet sağlamak için Hasta Takip Sistemi yazılımı geliştirilmiş ve Ocak 2004 itibarıyla kullanıma alınmıştır.</p> <p>Aile Hekimliği Uygulaması ile ulusal düzeyde her bir vatandaşın doğumundan ölümlüne kadar olan sağlık bilgisinin takibinin yapılabilmesi amaçlanmaktadır.</p>

Kaynak: [https:// www.tukiye.gov.tr](https://www.tukiye.gov.tr)

Tablo 2.9 : Türkiye’de E- Devlet Uygulamaları Özeti

Kurum Adı / İnternet Adresi	Proje ve Uygulamanın Adı	Açıklama
	Yeşil Kart Bilgi Sistemi	Yeşil Kart Uygulaması kapsamında Emekli Sandığı Genel Müdürlüğünün Sağlık Harcamaları Denetim Projesinden faydalanılması planlanmış, bu nedenle de halen otokopili yeşil kart sahibi olan kimseler ile bundan sonra alacak kimselerin kayıtlarının tek bir merkezde tutulması için Yeşil Kart Bilgi Sistemi uygulaması başlatılmıştır.
Ulaştırma Bakanlığı Kara Ulaştırması Genel Müdürlüğü http://www.ubak.gov.tr	ULAŞNET	Proje ile sınırlardan giriş-çıkış yapan tüm araçların ve sürücülerin bilgileri elektronik ortamda kayıt altına alınacak, ilgili istatistikler kolaylıkla elde edilebilecektir.
Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları Genel Müdürlüğü http://www.tcdd.gov.tr	TCDD Bilgisayarlı Bilet Satışı ve Yer Rezervasyonu	İnternet ve intranet üzerinden hizmet veren uygulamada vatandaşların hızlı ve kolay bir şekilde bilet satışı, bilet değişiklik ve iadesi, yer rezervasyonu, danışma vb. işlemleri yapabilmesine olanak sağlanmıştır.
Tarım ve Köyişleri Bakanlığı http://www.tarim.gov.tr	e-Tarım	Tarım politikalarının belirlenmesine esas olacak verilerin toplanarak sınıflandırılması ve analizi için bilgi teknolojilerinin kullanılması amaçlanmıştır. “Çiftçi Kayıt Sistemi” kapsamında 2,3 milyondan fazla çiftçi ve yaklaşık 17 milyon tarımsal parsel kayıt altına alınmıştır.
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı http://www.csgb.gov.tr	Çalışma Hayatı Yönetim Bilgi Sistemi	Proje ile, çalışma barışının korunması, sosyal güvenliğin sağlanması ve istihdamın geliştirilmesi konularındaki hizmetlerin elektronik ortamda sunulması amaçlanmaktadır.
Sosyal Sigortalar Kurumu http://www.ssk.gov.tr	e-Sigorta e-Bildirge	Sigorta müdürlükleri tarafından tutulan her türlü bilginin merkezde toplanması ve anında Türkiye genelinden ulaşılabilmesini sağlayan, işverenler, kamu ihale makamları vb. için gerekli yönetim bilgilerini içeren bir otomasyon projesidir. Proje kapsamında 95 sigorta müdürlüğünün alt yapıları yenilenmiş ve işletilmeye başlanmıştır. Kurumun 1 Mayıs 2004 tarihinden itibaren uygulamaya koyduğu e-Bildirge projesi ile, bildirgelerin internet üzerinden verilebilmesi sağlanmıştır.
BAĞ-KUR http://www.bagkur.gov.tr	BAĞ-KUR Eczane Otomasyon Sistemi (BEOS)	BEOS özellikle reçete girişi ve takibi işlemlerini kolaylaştırmak amacıyla geliştirilmiş bir yazılımdır. Yazılım ile gerek internet üzerinden gerekse Bağ-Kur uzaktan erişim hatları üzerinden işlemlerin otomatik olarak yapılabilmesi sağlanmaktadır.

Kaynak: [https:// www.turkiye.gov.tr](https://www.turkiye.gov.tr)

Tablo 2.10: Türkiye’de E- Devlet Uygulamaları Özeti

Kurum Adı / İnternet Adresi	Proje ve Uygulamanın Adı	Açıklama
	Kardiyovasküler Cerrahi (KVC) ve Hemodiyaliz Otomasyon Sistemi (KODS)	Hasta girişi ve takibi işlemlerini kolaylaştırmak amacıyla geliştirilmiş bir yazılımdır. Sistem ile hastane ve hemodiyaliz merkezlerinden gelen tedavi bilgilerinin Kurumun internet sitesinden çevrimiçi bağlantı ile transferi gerçekleştirilmektedir.
Sanayi ve Ticaret Bakanlığı http://www.sanayi.gov.tr	SanayiNet	SanayiNet kapsamında Bakanlığın internet sitesinden garanti belgesi işlemleri yapılabilmekte, evrak takibi yapılabilmekte, şirket işlemleri gerçekleştirilebilmekte, şirketler ve kooperatifler için genel kurul müracaatları yapılabilmekte, reklam ve tüketici şikayetleri iletilebilmekte, esnaf işlemleri gerçekleştirilebilmekte ve yeterlilik belgesi başvurusu yapılabilmektedir.
Türk Akreditasyon Kurumu http://www.turkak.org.tr	TÜRKAK Bilgi Sistemi Kamu Laboratuvar Bilgi Platformu	Kurum içi akreditasyon faaliyetlerinin elektronik ortamda yürütülmesi ve ilgili taraflarla süreç içerisindeki etkileşimin elektronik ortamda gerçekleştirilmesini sağlamaktadır. Akreditasyon hizmetlerinde gerekebilecek tüm dokümantasyonun paylaşımı ve yönetimine imkan sağlamaktadır. Kamuya ait laboratuvarların envanterinin çıkarılması için hazırlanmış bir sistemdir. Laboratuvarların güncel bilgilerini aktarmalarına ve yetkili kurumların bu bilgileri incelemesine imkan sağlamaktadır.
KOSGEB http://www.kosgeb.gov.tr http://www.kobinet.org.tr	KOBİNET	Dünyanın her tarafından 22.000 şirkete ilişkin veri bankalarına ulaşılabilen, yabancı kurumların Türkiye’den tedarik etmek istedikleri ürünler ve şirket erişim bilgileri görülebilmektedir. KOBİ’lerin e-ticaret altyapılarını geliştirmek amacıyla üyelere ücretsiz e-mail adresi verilmekte ve 6 dilde standart internet sayfaları hazırlanmaktadır. Ayrıca, KOSGEB tarafından KOBİ’lere Bilgisayar Yazılım Desteği ile Bilgi Ağları ve e-iş desteği verilmektedir.
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı http://www.enerji.gov.tr	Enerji Bakanlığı Bilgisayar Ağı Destek Projesi (ENEBA)	Kurum bünyesinde yürütülen iş ve işlemlerin çağdaş bir şekilde yürütülmesini sağlamak, bilgi sistemleri teknolojilerinin hızla gelişen imkanlarından mümkün olan en iyi düzeyde faydalanmak, iş hızını ve kapasitesini artırmak ve iş yükünü azaltmak amacıyla iş akışı ve evrak yönetimi sistemi otomasyonunu da içine alan bir projedir.
Kültür ve Turizm Bakanlığı http://www.kulturturizm.gov.tr	Turizm Portalı	Bakanlık portal üzerinden Kültür-Turizm Türkiye, Destinasyonlar, İnternet Portalı üzerinde Sanal Mağaza, İnternet Portalı üzerinde e-müzik ve Televizyon Yayını, Kültür ve Tabiat Varlıkları Bilgi Sistemi, Ortak Arayüzle Kültür Envanteri Sorgulama, İnternet Portalı Üzerinde Etkinlikler ve Evrak Bilgi Sistemi Projelerini hayata geçirmiştir.

Kaynak: [https:// www.turkiye.gov.tr](https://www.turkiye.gov.tr)

Tablo 2.11: Türkiye’de E- Devlet Uygulamaları Özeti

Kurum Adı / İnternet Adresi	Proje ve Uygulamanın Adı	Açıklama
Kamu İhale Kurumu http://www.kik.gov.tr	İhale Kontrol Sistemi	İhale Kontrol Sistemi; kamu kurumlarının 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamındaki ihaleler ile ilgili tüm işlemlerini yapabilmesi için hazırlanan “Alım Yapan İdareler Modülü”, isteklilerin kayıtlarını yaptırma ve abonelik ücretlerini ödemesi koşulu ile üye oldukları “Firma/İstekli Modülü” ve vatandaşların, idarelerin yapmış olduğu tüm ihalelere ait bilgileri sorgulayarak durum bilgilerini izleyebildiği ve sonuçlanan ilanlara erişebildiği “Vatandaş Modülünden” oluşmaktadır.
İstanbul Menkul Kıymetler Borsası http://www.imkb.gov.tr	İMKB’ye Uzaktan Erişim Projesi	İMKB üyeleri, kendi bilgisayar sistemlerinin İMKB sistemine bağlanması yoluyla emirlerini doğrudan Borsa’ya gönderebilmektedir.
Türk Telekom http://turktelekom.gov.tr	e-Devlet Ana Kapısı	Elektronik ortamda sunulacak kamu hizmetlerini kapsayacak nitelikte ve yapıda tek ve entegre e-Devlet Kapısı kurulması amaçlanmaktadır.
İller Bankası Genel Müdürlüğü http://www.ilbank.gov.tr	İller Bankası Bilgi Sistemi (İL-BİS)	İL-BİS Projesi ile; Merkez ve Bölge Müdürlüklerine İnternet üzerinden, Belediyelere ise İnternet üzerinden Bilgi ve Veri Bankası hizmetleri sağlanacaktır. Karar Destek Sistemi ile Bankanın politikalarını daha sağlam temellere oturtmak, Kurumun karar mekanizmalarında; bilgiye dayalı karar verme süreçlerini geliştirmek, hızlandırmak ve elektronik hizmet uygulamalarının gerçekleştirilmesini sağlamak amaçlanmıştır.
Ankara Büyükşehir Belediyesi (ASKİ) http://www.aski.gov.tr	Altyapı Bilgi Sistemi (AYBİS)	Ankara’nın 1:1.000 ölçekli hava fotoğrafları üretilmiş ve bu haritalarda Ankara’nın tüm binaları, yolları, yol isimleri ve sosyal donatıları (cami, okul vb.) CBS (Coğrafi Bilgi Sistemi) ortamına aktarılmıştır.
İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İETT) http://www.iett.gov.tr	Yolcu Bilgilendirme ve Ulaşım Yönetim Sistemi (Yol-Bil)	Yol-Bil sayesinde otobüs hatlarının bilgileri ve otobüsün durağa varış zamanı çevrimiçi olarak öğrenilebilecektir. Uydu tabanlı araç izleme özelliği sayesinde kent içi trafikte bulunan bütün belediye otobüslerinin konumları gerçek zamanlı olarak izlenebilecektir.
İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İSKİ) http://www.iski.gov.tr	İstanbul Su ve Kanalizasyon Altyapı Bilgi Sistemi	İSKİ Altyapı Bilgi Sistemi (İSKABİS), veri girişlerinin daha hızlı ve şebeke bütünlüğü içerisinde yapılmasını hedefleyen, ayrıca her türlü CBS Analizi, modelleme ve senaryo yönetimi, tematik (konulu) harita üretimi vb. işlevleri yerine getirebilecek şekilde tasarlanan bir CBS projesidir.

Kaynak: [https:// www.turkiye.gov.tr](https://www.turkiye.gov.tr)

2.8. Dünya’da E-Devlet Uygulamalarından Bazıları

20. yüzyılın özellikle son çeyreğinde bilgi teknolojileri alanında yaşanan göz kamaştırıcı teknolojik ve bilimsel gelişmeler, değişim hızının artık kestirilemediği, yeni bir dünyanın kapılarını açmıştır. Bu dönüşümün bir parçası olarak kamu yönetimlerinde e-devlet modeline yönelik çalışmaların 1990’lı yıllarda giderek hızlanmaya başladığı görülmektedir.

Birleşmiş Milletler ve Amerikan Kamu Yönetimi Topluluğu tarafından dünya çapında yapılan bir araştırma, e-devlet uygulamalarını beş farklı düzeye ayırarak ülkelerin bunları uygulama durumlarını incelemektedir. Buna göre 190 BM üyesi ülkeden % 11’i e-devlet uygulamalarından hiç birisini gerçekleştirmemekte, %17’si başlangıç düzeyinde (emerging), %34’ü ileri düzeyde (enhanced), % 29’u interaktif olarak ve % 9’u da on-line parasal işlem yapabilme olanağı sağlayan (transactional) bir düzeyde e-devlet olanaklarını kullanmaktadırlar. Yönetimsel sınırları asan bir biçimde e-devleti uygulama olarak belirlenen en üst düzeyde (seamless) hiçbir devlet bulunmazken, e-devlet uygulamaları açısından ABD’nin lider konumunda bulunduğu belirtilmiştir (Balcı, 2003:270).

Tablo 3.1 : Bazı Ülkelerin E-Devlet Portalları

Türkiye	www.turkiye.gov.tr
ABD	www.firstgov.gov
Almanya	www.bundesregierung.de
Brezilya	www.redegoverno.gov.br
Fransa	www.service-public.fr
İngiltere	www.ukonline.gov.uk
İspanya	www.la-moncloa.es
Kanada	www.canada.gc.ca
Meksika	www.precisa.gob.mx
Singapur	www.gov.sg
Yeni Zelanda	www.govt.nz
Norveç	www.norge.no

Kaynak: ERDAL, M. (2004:14).

Tablo 3.2 : Dünyada E-Devlet Kullanım Oranları

ABD	68,3
Singapur	67,8
Kanada	66,8
Kore	63,2
Japonya	62,2
Hong Kong	61,7
Avustralya	59,1
Finlandiya	58,6
İsveç	56,6
Tayvan	56,6
İtalya	56,1
İngiltere	55,6

Kaynak: <http://www.ntvmsnbc.com/>

Verilen tabloya göre e-devlet kullanım oranına % 68,3'lük oran ile en çok Amerika Birleşik Devletleri sahip iken, % 67,8'lik oran ile Singapur ikinci sırada ve % 66,8'lik oran ile Kanada üçüncü sırada yer almaktadır. Birleşmiş Milletler tarafından hazırlanan 2008 yılı E-Devlet Araştırma Raporuna göre Türkiye; ağ hizmetleri endeksi, telekomünikasyon altyapısı endeksi ve insan hakları endeksleri ile oluşturulan sıralamada 182 ülke arasında 76. sırada yer almıştır.

Uluslararası düzeyde danışmanlık faaliyeti gösteren Accenture Şirketi tarafından sunulan Ocak 2001 raporuna göre, e-devlet uygulamalarında yenilikçi liderler kategorisinde üç ülke yer almaktadır. Bunlar; ABD, Singapur ve Kanada'dır. Dünya genelindeki e-devlet uygulamalarından bazılarını aşağıda yer verilmiştir.

2.8.1. Amerika Birleşik Devletleri (ABD)

ABD bilişim ve iletişim sektörlerinde öncü bir ülke olduğu kadar e-devlet uygulamalarında da önde gelen ülkeler arasındadır. Amerika internet kullanıcıları bakımından dünyanın en gelişmiş ülkeleri arasında yer almaktadır. 1993 yılında başlatılan tüm kamu hizmetlerinin tek bir yerden çevrim içi sunulmasını hedef olarak belirleyen “Access America” e-devlet programı ile çalışmalar başlamıştır

2.8.2. Singapur

Singapur, e-devlet uygulamasında başta gelen ülkelerden biri olmuştur. Bu sonuçta, bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımının çok yaygın olması (nüfusun yaklaşık olarak % 50’si PC sahibi, her dört kişiden biri internet abonesi), nüfusun az olması (3,89 milyon) ve buna bağlı olarak da kamu yönetimindeki sorunların daha kolay çözülebilmesinin rolü olduğu düşünülmektedir (İnce, 2001:55).

2.8.3. Kanada

E-devlet uygulamalarında başarılı olan bir ülke de Kanada’dır. Bunun en önemli sebebi ise uygulamanın şekillendirilmesi aşamalarında hizmetlerin tasarımlarının yapılırken ve dağıtılması esnasında vatandaş ve şirketlere danışılmasıdır. Bilgi kullanıcılarının talepleri değerlendirildikten sonra projelere adım atılması etkin e-devlet uygulamalarını da beraberinde getirmiştir. Ülkedeki iletişim ücretlerinin ucuz olması ve dolayısıyla nüfusun büyük bir bölümünün internet erişiminden faydalananı olması; e-devlet uygulamalarının sağlam bir temele oturtulmasında etkili olmuştur. Bu nedenle Kanada’daki toplumun çok büyük bir kısmı devletin kamu hizmetlerini ağ ortamından vermesini desteklemekte ve bu uygulamaları yakından takip etmektedir. (Kırçova, 2003:149).

2.8.4. İngiltere

İngiltere’de e-devlet konusunda öncü sayılabilecek ilk çalışmalardan biri 1998 yılının Aralık ayında Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından yayınlanan

“Rekabetçi Geleceğimiz- Bilgi Yönelimli Ekonomiye Kurtarmak” adlı rapordur. Raporda, İngiltere’nin 2002 yılında dünyadaki en rekabetçi ve yenilikçi pazara sahip olmasının yolunun, bilgi teknolojilerinin özel sektör ve devlet uygulamalarında aktif olarak kullanılmasından geçtiği konumlanmıştır. Bu raporda devlete bir takım stratejik görevler de yüklenmektedir. Bu görevler kurumsal anlamda destek ve kurumsal anlamda dönüşüm olarak ikiye ayrılmıştır. İlkinde, devletin e-ticaret yapmak isteyen firmalara gerekli olan teknik, finansal ve yönetsel desteği vermesi söz konusu iken, ikincisinde, devletin, organizasyonun işleyiş şeklini modernize etme gibi bir sorumluluğu vardır (Uçkan, 2003: 83).

2.8.5. Japonya

Japon hükümeti 21 Ocak 2001 yılında e-Japonya planını kamuoyuna açıklamış ve giriş bölümünde vizyonunun tanımını yapmıştır. Buna göre, Japonya, herkesin Bilişim – İletişim Teknolojilerinden etkin bir biçimde yararlandığı ve bu teknolojilerin yararlarının toplumun tüm kesimleri tarafından paylaşıldığı gelişen bilgi toplumunu yaratabilmek için devrimci ve bunun yanı sıra gerçekçi eylemleri bir an önce hayata geçirmelidir. (e-Japan Strategy, 2001, Aktaran: Uçkan, 2003: 90).

İKİNCİ BÖLÜM

3. KAMUDA BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ PROJE ÖRNEKLERİ

Bu bölümünde kamuda yürütülmekte olan bazı projeler incelenecektir. Bu kapsamda incelenecek projeler; kamu kurumlarında ve özel sektörde kullanılmakta olan inovasyon, çalıştığım kurumumda yürütülen ve başarıyla tamamlanan POLNET projesi ve yurt içinde ve yurt dışında birçok ödül alan UYAP projesi. Proje incelemeleri sırasında proje yöneticileri ile görüşmeler yapılmış, çeşitli proje belgeleri incelenmiş ve proje yöneticilerinin verdiği bilgiler ışığında bu bölüm hazırlanmıştır. Ancak bazı konular hakkında, kurumların ve projelerin güvenlik politikaları gereği bilgi alınamamıştır.

3.1 İNOVASYON

Sözlük anlamı olarak “Latince ‘innovatus’tan türemiş bir sözcük olan inovasyon, kökeni itibarıyla “toplumsal, kültürel ve idari ortamda yeni yöntemlerin kullanılmaya başlanması anlamına gelir” (Elçi, 2007:1). Türk Dil Kurumu inovasyonu yenileşim, Webster ise yeni bir fikir, yöntem ya da icat şeklinde tanımlamıştır.

“İnovasyon, ilk defa ekonomist ve politika bilimcisi Joseph Schumpeter tarafından “kalkınmanın itici gücü” olarak tanımlanmıştır. 1911’de yazdığı ve 1934 yılında İngilizceye çevrilen kitabında Schumpeter, inovasyonu müşterilerin henüz bilmediği bir ürünün veya var olan bir ürünün yeni bir niteliğinin pazara sürülmesi; yeni bir üretim yönteminin uygulanmaya başlanması; yeni bir pazarın açılması; hammaddelerin veya yarı mamullerin tedariği konusunda yeni bir kaynağın bulunması; bir sanayinin yeni organizasyona sahip olması olarak tanımlar ve girişimcilerin inovasyoncu rolleriyle pazarda dengeyi bozduklarının ve ekonomide sürekli dinamizm yarattıklarının altını çizer” (Elçi, Karataylı ve Karaata, 2008: 25).

Elçi(2007: 24-25): de yer alan bazı inovasyon tanımlamaları da şunlardır:

Schmookler (1966): “Bir işletme, kendisi için yeni bir ürün veya hizmet geliştirirse ya da kendisi için yeni bir yöntem veya girdi kullanırsa teknik bir değişiklik yapmış olur. Belli bir teknik değişikliği ilk yapan işletme inovasyonu yapandır ve yaptığı bu eylem inovasyondur.

Goldhar (1980): “Fikirlerin ortaya atılmasından ticarileştirmeye kadarki süreci kapsayan inovasyon, tanımlı kaynak ayırma karar noktalarıyla bağlantılı olan organizasyon el ve bireysel davranış kalıpları dizisidir.”

Roberts (1987): “İnovasyon = icat + kullanım. İcat, yeni fikirler yaratmak ve bunları işler hale getirmek için ortaya konan tüm çabaları ifade eder. Kullanım süreci, ticari geliştirme, uygulama ve transferi kapsar; belli hedeflere yönelik fikirlere ve icatlara odaklanmayı, bu hedefleri değerlendirmeyi, araştırma ve/veya geliştirme sonuçlarının transferini ve teknolojiye dayalı sonuçların geniş bir alanda kullanımını, yayılmasını ve yaygınlaştırılmasını da içine alır”.

2011 yılında yayımlanan The Global Innovation Index 2011 Accelerating Growth and Development (Küresel İnovasyon Endeksi 2011 Hızlanan Büyüme ve Kalkınma) adlı çalışmada inovasyon için benzer şu ifadeler kullanılmıştır.

İnovasyon, toplumların ekonomik, entelektüel ve sosyal olarak gelişimi ile ilgili önemli bir unsur olmuştur (Verwaayen, 2011: 7).

İnovasyon, ekonomik büyüme, kalkınma ve daha iyi iş imkânları için merkezi bir etmendir (Gurry, 2011: 13).

Yukarıda yer alan tüm ifadelerin ortak bazı özellikleri vardır: Bunlar; değişim, teknoloji, farklılık, icat, iyileştirme, yeni fikir vb. Burada vurgulanması gereken nokta ise, inovasyon sonuç odaklıdır ve süreç sonunda bir çıktı sağlanmalıdır. İşte bu çıktı; özel sektör için ticari fayda, kamu sektörü için sosyal fayda olarak karşımıza çıkmaktadır.

3.2. Kamuda İnovasyon

Kamu sektörü kendini reformlarla yenilemeye çalışmakta ancak özel sektör kadar hızlı ve değişen bir yapıya sahip olmadığından gelişimini uzun sürede tamamlayabilmektedir. Bu sebeple, kamu yönetiminde alt yapısı iyi olan projeler ya da sistemler benimsenmeli ve atılan adımlar bu temeller üzerine kurulmalıdır. Uzun vadede başarılı olmak ancak sürekliliği olan projelerin uygulamaya konulması ile sağlanabilmektedir. İşte inovasyon bu anlamda kilit rol oynamaktadır. Politik unsurların hakim olduğu kamu yönetiminde, sunulacak bir hizmete ilişkin yaşanan süreçte, hem karar almak, hem bu kararı uygulamaya koymak, hem de sürekliliğini sağlamak daima zor olmuştur. Özel sektörde kar elde etmek temel amaç olduğundan bu amaca yönelik birden fazla fikir uygulamaya konulabilir, değiştirilebilir, vazgeçilebilir. Ancak kamu yönetiminde böyle bir anlayışı benimsemek oldukça zor ve maksimum risklidir. Kamuda süregelen reformların bir şekilde askıda kalmasının nedeni bu sürecin etkin işleyememesi daha da ötesi doğru projelerin uygulanmasındaki sürekliliğin sağlanamamasıdır.

Tablo 4.1: Özel Sektör Ve Kamu Sektörü İnovasyonu Arasındaki Farklar

	ÖZEL İŞLETMELER	KAMU KURUMLARI
ANA AMAÇ	Kar Etmek Ve Kazancı Belli Bir Seviyede Tutmak	Kar Amacı Gütmeden Kamu Hizmetlerini Sağlamak
YAPILANDIRMA	Çeşitli Boyutlarda İşletmeler Piyasa Durumuna Göre Rekabetçi Ve Yeni İşletmelerin Girmesine Müsait Ortam	Karışık Bir Yapılandırma ile Bir Birine Eklenmiş Bir Sistem
PERFORMANS KRİTERLERİ	Yatırımdan Sağlanan Kar (Getiri)	Çeşitli Kriterlere Ve Amaçlar (Siyasi İradenin Oy Kaygısı, Bürokratin Konum Kaygısı V.B.)
YÖNETİM	Pek Çok Yönetici Yatırım Ve Yönetim Kararları Konusunda Bağımsız Ya Da Yönetim Kurulu Vasıtasıyla Karar Alma	Bürokratlar Siyasi İrade Baskısı Altında Karar Alma
ZAMAN KAVRAMI	Kısa Süreli Ancak Uygun Durumlarda Uzun Dönemli Yatırımlar	Kısa Süren İnovasyon, Seçim Dönemi İçerisinde Olumlu Sonuç Göstermeli

İşte inovasyonun kamuda daha çok gündeme gelerek özel sektör uygulamaları ile sürekli karşılaştırmaların yapılması; kamuda inovasyon yapılacak alanların, yöntemlerin ve uygulanacak inovasyon türlerinin tespit edilmesinde etkin rol oynayacaktır. O halde inovasyonun öncelikle hangi türünün kamuda uygulanabilir ya da kamuya daha uygun olduğuna karar vermekte fayda vardır. Arıkan, belli başlı inovasyon türlerini şu başlıklar halinde toplamıştır (Arıkan, 2012):

- ✓ Yeni Ürün Geliştirme (NPD – New Product Development),
- ✓ Hizmet İnovasyonu,
- ✓ Süreç İnovasyonu,
- ✓ Yönetim İnovasyonu,
- ✓ İş Modeli İnovasyonu,
- ✓ Yeniden Konumlandırma İnovasyonu,
- ✓ Hassas Ayar İnovasyonu,
- ✓ Marka İnovasyonu,
- ✓ Açık İnovasyon,
- ✓ Sosyal İnovasyon.

Yukarıda yer alan inovasyon türlerinden her biri ayrı bir başlık altında değerlendirilecek kapsama sahiptir. Ancak içlerinden biri, kamu sektörünün Kamu Sektöründe Yeni Bir İnovasyon Girişimi özel sektöre oranla uygulamada kendine çok daha geniş bir hareket alanı bulabileceği inovasyon türüdür. Bu da kuşkusuz “Hizmet İnovasyonu” dur.

Kamu yönetiminde vatandaş odaklı hizmet anlayışını benimsemiş bir sistemde başarılı olabilmek ve kamu hizmetlerinin sunumunda etkinlik sağlayabilmek için hizmet inovasyonunun odaklanması kadar doğru bir tercih yoktur. Özel sektör bu inovasyon türlerinden her birine yönelik

kendini geliştirme şansına sahiptir ve bunu da rahatlıkla başarabilmektedir. Ancak kamuda durum daha farklıdır. Çünkü kamu sektörü, yenilikleri ancak uzun vadede özümseyecek bir yapıya sahiptir. Teknolojinin uzun bir süre sadece bilgisayar olarak algılanıp kamuda kendine yer bulmasından sonra inovasyon için de benzer bir süreç yaşanıyor olması tesadüf değildir.

3.3. Ülke İnovasyon Göstergeleri

Ülkelerin inovasyon performanslarını belirli kriterler kullanarak ölçen ve her yıl bir rapor şeklinde yayımlayan uluslararası birçok teşkilatın verilerine göre Türkiye maalesef geri sıralarda yer almaktadır. Genel merkezi Londra'da bulunan ve kendilerini, iş adamlarına stratejik karar vermelerinde güvenle hareket edebilmeleri ve fırsatlara hazır olmaları için onlara güçlendirici bir şekilde yardım eden bir teşkilat (URL-1, t.y.) olarak tanımlayan The Economist Intelligence Unit tarafından Mayıs 2007'de yayımlanan Innovation: Transforming The Way Business Creates raporda yer alan bazı tespitler şunlardır (Economic Intelligence Unit, 2007).

- 2002-2006 yılları arasında dünyanın en inovatif ülkesi Japonya olarak gösterilmiştir.
- Türkiye 81 ülke arasında 56 ncı sırada yer almış, 2007-2011 yılları arasında ise 58 inci sıraya gerileyeceği tahmin edilmiştir.
- Geri sıralarda yer alan diğer ülkelere bakıldığında; Latin ve Asya ülkelerinin bulunduğu konum şaşırtıcı olmamakla birlikte Çin'in 59 uncu sırada oluşu şaşırtıcıdır.
- Raporda inovasyon göstergelerinin hesaplanmasında; politik ve makro ekonomik istikrardan, vergi rejimine, kurumsal çerçeveden düzenleyici çevreye kadar 12 farklı kriter dikkate alınmıştır. Japonya ve Tayvan için ayrı bir başlık açılmış ve bu iki ülkenin düşük seviyedeki girdiden fazla sayıda inovasyon üretebilen çok etkili yenilikçiler olduğu vurgulanmıştır.

AB'ye üye ülkeler ile birlik dışı bazı ülkelerin ve potansiyel aday ülkelerin de sıralamaya dahil edilmesi ile yayımlanan başka bir çalışma olan Innovation Union Scoreboard adlı raporun 2007-2013 yılları arasındaki verilerine bakıldığında ülke sıralaması yine başarılı değildir. Türkiye bu dönemlerde yayınlanan raporlardan sadece 2009 ve 2010 yıllarında son sıradan kurtulabilirken diğer yıllarda yine son sıraya gerilemiştir.

Örneğin; 2007 yılında yayımlanan raporda 37 ülke arasında son sırada yer alan Türkiye 2010 yılında 34 ülke arasında 33 üncü olmuş, 2011 ve 2013 yıllarındaki raporlarda da yeniden son sıraya gerilemiştir. World Economic Forum tarafından yayımlanan The Global Competitiveness Report verilerine göre rekabet edilebilirlik açısından Türkiye verileri şu şekildedir:

- 2007-2008 Raporunda 53,
- 2008-2009 Raporunda 62,
- 2009-2010 Raporunda 61,
- 2010-2011 Raporunda 61,
- 2011-2012 Raporunda 59,

Bu paralel durum 2012-2013 döneminde değişmiş, ülke sıralaması yükselerek 144 ülke arasında 43 üncü sıraya ilerlemiştir. Bu dönem için Kamu Sektöründe Yeni Bir İnovasyon Girişimi yayımlanan raporda ülke sıralamasının yükselişinde, 2011 yılında yakalanan 8,4 lük büyüme oranının gözle görülür bir etkisinin olduğu vurgulanmıştır.

3.4. Dünyada İnovasyonun Durumu

Dünya yeni bir ekonomik belirsizlik dönemine girerken Türkiye'yi ilgilendiren her ülke ve bölgede inovasyon çıkış yolu olarak politik gündemin üst sıralarına oturdu.

3.4.1. Avrupa Birliği

Avrupa Birliği bir yandan içinden geçmeye çalıştığı sıkıntılar karşısında zorlanırken, bir yandan da uzun vadede AB ülkeleri ve şirketlerini global rekabette su üzerinde tutabilecek politikalar üzerinde çalışıyor. 2010 sonunda Avrupa Komisyonu tarafından anons edilen “İnovasyon Birliği” Avrupa’da en üst politik seviyede yürütülen, inovasyona stratejik bir yaklaşım. İnovasyon Birliği, kamu kaynaklarını özel sektörü harekete geçirmede kullanacak ve inovasyonların pazara ulaşmasını zorlaştıran darboğazları kaldıracak. Bu kapsamda 2010 yılında hazırlanan “İnovatif olmayan bir Avrupa’nın Bedeli” başlıklı rapora göre Avrupa 2020 hedefinde öngörülen şekilde Ar-Ge yatırımını GSMH’nin %3’üne çıkararak 3.7 milyar yeni iş alanı oluşturup yıllık GSMH’yı 2025’e kadar 795 milyar Euro arttırmayı düşünmektedir.

İsveç, Almanya ve Hollanda iş gelişmişliği; Finlandiya, İsveç ve Almanya ise inovasyon göstergesi bakımından önde olan ülkelerdir. Ülkemiz anılan göstergeler açısından aday ülkelerden ve bazı AB üyesi ülkelerden (Yunanistan, Bulgaristan ve Romanya gibi) daha iyi bir performans sergilemiştir. Ancak, ülkemiz kalkınma sürecinde önemli bir rol oynayan inovasyon konusunda henüz istenilen düzeye ulaşabilmiş değildir.

3.4.2.ABD

Amerika’da inovasyon politikası Barack Obama’nın Eylül 2009 tarihli “Amerikan İnovasyon Stratejisi” başlıklı dökümanı ile resmîyet kazanmıştır. Bu dökümanda bir yandan devletin gerekli altyapıyı sağlamasının önemine vurgu

yapılırken, bir yandan da devletin aşırı müdahaleciliğinin sakıncalarına dikkat çekiliyordu. Bu anlamda bakıldığında Amerikan inovasyon politikasının Avrupa'dan önemli ölçüde farklı olduğu söylenebilir. Avrupa'da inovasyon politikaları AB kurumlarını merkeze alırken, ABD'de inovasyonun motorunu şirketler, Silikon Vadisi gibi kümelenmeler, savunma ve uzay sanayii oluşturuyor.

Politika alanında Washington'un en eski ve en itibarlı düşünce kuruluşlarından olan ve Obama yönetimiyle yakınlığı bilinen Brookings Enstitüsü Ağustos 2011'de "İnovasyonla İlgili Bir Düzine Ekonomik Gerçek" başlıklı bir politika dökümanı yayınladı. Bu dökümanda inovasyonun faydalarını vurgulayan Brookings inovasyonun, ekonomik büyümenin motoru olduğunun, ücretleri arttırdığının, insan ömrünü uzattığının, teknolojiyi ucuzlattığının altını çizdi. Aynı raporda Amerika'nın inovasyonda liderliği kaptırmaması gerektiğine de işaret edildi.

Tablo 5.1: İnovasyon Gelişmişliği ve Alt Göstergelerine Göre AB Ülkeleri ve Türkiye

Ülke/Ekonomi	İnovasyon Gelişmişliği		Alt Göstergeleri			
			İz Gelişmişliği		İnovasyon	
	Sıra	ED	Sıra	ED	Sıra	ED
Almanya	5	5.51	3	5.82	8	5.19
Avusturya	13	4.97	6	5.46	20	4.48
Belçika	15	4.91	11	5.24	15	4.59
Bulgaristan	95	3.22	95	3.52	92	2.91
Çek Cumhuriyeti	30	4.19	34	4.47	27	3.92
Danimarka	9	5.15	7	5.41	10	4.89
Estonya	45	3.90	56	4.13	37	3.68
Finlandiya	6	5.43	10	5.29	3	5.56
Fransa	16	4.83	12	5.18	19	4.48
Hollanda	8	5.16	5	5.55	13	4.77
İngiltere	12	4.98	9	5.32	14	4.65
İrlanda	21	4.55	20	4.85	22	4.25
İspanya	41	3.96	35	4.46	46	3.47
İsveç	3	5.67	2	5.88	5	5.45
İtalya	32	4.11	23	4.81	50	3.40
Kıbrıs	36	4.07	33	4.47	38	3.66
Letonya	77	3.37	80	3.73	77	3.02
Litvanya	48	3.79	49	4.21	51	3.38
Lüksemburg	19	4.76	18	4.98	16	4.53
Macaristan	51	3.71	69	3.87	41	3.55
Malta	46	3.88	40	4.34	48	3.43
Polonya	50	3.76	50	4.20	54	3.31
Portekiz	39	3.98	51	4.19	32	3.77
Romanya	91	3.24	93	3.55	87	2.94
Slovakya	63	3.54	57	4.12	85	2.95
Slovenya	35	4.08	36	4.42	34	3.73
Yunanistan	73	3.41	74	3.83	79	3.00
Aday Ülkeler						
Hırvatistan	85	3.32	92	3.56	70	3.08
Makedonya	97	3.20	96	3.52	97	2.88
Türkiye	57	3.63	52	4.16	67	3.10

Kaynak: WEF, The Global Competitiveness Report (2010-2011)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

4. EMNİYET TEŞKİLATININ E-DEVLET YAPILANMASINDAKİ YERİ

4. POLNET¹

4.1 Polis Nedir?

Güvenlik hizmetleri görevini ülkemizde polis yerine getirmektedir. Polis bu görevini kanunun çizmiş olduğu çerçevede yerine getirir. Polislik mesleği sorumlulukları ağır olan bir meslektir. Bu nedenle çok titiz bir şekilde yerine getirilmelidir. Çünkü güvenlik hizmeti boşluk kabul etmez bir hizmettir. Ülkemizde güvenlik hizmetleri, trafik hizmetleri, pasaport hizmetleri, asayiş hizmetleri, yabancıların yurt içindeki işlemlerinin yanında suç ve suçluyla mücadele hizmetleri polisin görev alanına girmektedir. (Şafak, 2000)

PVSK 1. maddeye göre polis, “asayişi, amme, şahıs tasarruf emniyetini ve mesken masuniyetini korur. Halkın ırz, can ve malını muhafaza ve ammenin istirahatını temin eder.

Yardım isteyeneye yardıma muhtaç olan çocuk, alil ve acizlere muavenet eder. Kanun ve nizamnamelerin kendisine verdiği vazifeleri yapar, şeklinde tanımlanmaktadır.” Polisin bu doğrultuda görev yapması, kanuni sorumluluğunun bilincinde hareket ederek yurttaşa hizmet götürmesi gelişmiş toplumlarda ana gereksinimlendendir. Avrupa’da temelleri atılan modernleşme günümüzde hemen her kurumda etkisini göstermektedir. Bu nedenle güvenlik hizmetleri de modernleşmeden etkilenmektedir. Modern toplum öncesi güvenlik bir hizmetin yerine getirilmesi olarak değil de bir güç kullanımı olarak algılanmaktayken, günümüzde güvenlik kavramı bir hizmetin yerine getirilmesi olarak görülmekte ve o şekilde uygulanmaya çalışılmaktadır. Güvenlik kavramı gelişmiş ülkelerde yurttaşa hizmet olarak ele alınmaktadır. (Şentürk, 2005)

¹ Bu bölümün hazırlanmasında, büyük ölçüde EGM, Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı İnternet sitesinde yer alan bilgilerden direk veya dolaylı olarak yararlanılmıştır. (www.egm.gov.tr.)

4.2 E-Polis

E-polis, e-devlet uygulamalarının önemli bir parçasıdır. Yurttaşın huzurunu sağlamak polisin en önemli görevlerindedir. Bu huzuru sağlamak için teknolojinin en son yeniliklerini kullanarak emniyet (güvenlik) hizmetlerinin elektronik bir ağa taşınması gerekmektedir. Teknolojideki akıl almaz gelişmeler insan hayatına inanılmaz kolaylıklar getirmiştir. Güvenlik duygusu insanların en doğal gereksinimlerindedir. Bu gereksinimin insanlar için kolaylık sağlayıcı bir şekilde sunulması gerekmektedir. Güvenlik ihtiyacının bir hizmet olarak yerine getirilmesi için sunulduğu kesime yani yurttaşa kolaylık sağlaması gerekmektedir. Bu nedenle e-polis çağımızın olmazsa olmaz hizmetlerinden biridir. E-polis uygulamaları, yurttaşın günün her anında, bulunduğu yerden işlemleri yapıp, sonucunu almak içinse en kısa zamanda kuruma ulaşmasına ve kurumda da çok kısa sürede sonuçla bulunmasına olanak tanımaktadır. Güvenlik hizmetlerinin elektronik ağa taşınmasıyla yurttaş e-devlet arasındaki mekan ve zaman sifirlandmaktadır. Yurttaş bu mekânsal ve zamansal sifirlandma nedeniyle hizmetlerden daha fazla ve daha istekli bir şekilde faydalanmaktadır. (Sayılı ve Moll, P., 1997)

4.3. Bilgi Teknolojileri Ve Polis

Yaşamını sürdürmek isteyen örgütler, gereksinimleri karşılayabilmek için çeşitli araç, yöntem ve teknikleri kullanmak zorundadır. Bilgi teknolojileri, yalnız verilen hizmetin hızını ve kalitesini arttıracak bir unsur olarak değil, aynı zamanda örgütün sürekli geliştirilmesini sağlayacak bir sistemin kurulmasında temel oluşturmaları açısından da önem arz etmektedir. Kaldı ki, örgüt tarafından üretilen mal ve/veya hizmetin kalitesindeki yükseliş, Örgütün sürekli gelişen ve kendini yenileyebilen bir niteliğe bürünmesinin doğal sonucudur. (Sakal, ,2005)

İçinde bulunduğumuz bilgi çağının ve bilgi toplumunun kaçınılmaz gereği olarak, bilgi toplumu olma çabası içinde olan ülkemizde, gerek kamusal ve gerekse özel kuruluşlar, bilgi toplumunun vazgeçilmez araçları olarak her alana destek sunan

bilgi teknolojilerine büyük yatırımlar yaparak, bilgi teknolojisinin sundukları olanaklardan yararlanma arayışı işine girmişlerdir.

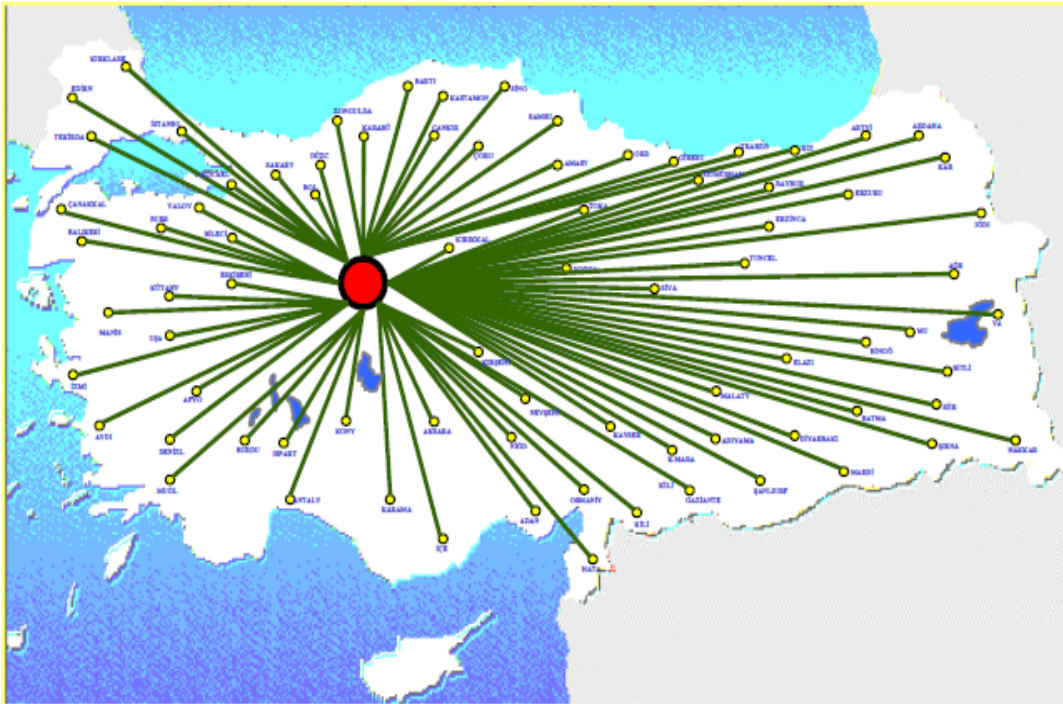
Devletin en öncelikli ve önemli görevlerinden biri olan güvenlik, savunma, kamu düzeni koruma, güvenlik ve esenliğini sağlama görevlerinin de bilgi çağı ve bilgi toplumu ve onun aracı olan bilgi teknolojilerinden en üst düzeyde yaygın ve etkin olarak kullanılması, toplumla entegre olması kaçınılmaz bir etkileşim, gelişme ve sonuçtur. Teknolojik yeniliklerin her geçen gün hızla geliştiği ve 2000’li yılların bilim ve teknoloji çağı olduğu günümüzde suçların önlenmesi, meydana gelen olayların aydınlatılması ve suçlularla mücadelede gelişen teknolojik imkânların kullanılması vazgeçilmez bir gerekliliktir. Halkın huzur ve güvenliğinin teminatı olan Polis Teşkilatı’nın verimlilik ve etkinliğinin artırılması, dünyada gelişen teknolojik yenilik ve imkânların yakından takip edilerek en üst seviyede kullanımı ile mümkün olacaktır. Günümüzde; sanayileşmenin hızlanması, nüfusun artması, haberleşme ve ulaşım imkânlarının gelişmesinin etkisiyle sosyal hareketlilik de artmıştır.

4.4. Polis Bilgi Sistemi Polnet

Bilim ve teknolojiadaki hızlı gelişmeler bilgi toplumunu oluşturmuştur. Bilgi toplumu; her türlü bilgiyi üreten, bilgi ağlarına bağlanan, hazır bilgilere erişen, erişilmiş bilgileri kolaylıkla yayabilen ve bilgileri her sektörde kullanan toplum olarak tanımlanmaktadır. Tüm gelişmiş ülkeler ekonomik kalkınma ve sosyal gelişmeleri için teknolojiyi kullanır hale gelmişlerdir. Bu sebeple toplumlar, bilgi birikimlerini artırarak gelişmelerini sürdürmek, bilgiye erişmek, erişilmiş bilgileri kullanmak, yaymak ve bunlardan teknoloji üretmek amacıyla yoğun bir rekabete girmişlerdir. Çağımızın en önemli özelliklerinden biri de bilgisayarların yoğun olarak kullanılıyor olmasıdır. Bilgisayar ve iletişim teknolojisi, hızla artan bilgi üretimi ve kullanımı, küreselleşme, internet ve diğer teknolojik gelişmeler bilgi toplumuna geçişi hızlandırmıştır.

Bu değişim doğal olarak her türlü organizasyonu etkilediği gibi devletleri de etkilemiş çağın gereklerine uygun teknolojiyi kullanan elektronik ortamda iş ve işlemlerin yapılabilirdiği bir devlet anlayışını ortaya çıkarmış ve günümüzde kısaca e-devlet diye adlandırılan elektronik devletin doğuşuna zemin hazırlamıştır. Bir kurum gerçek değişimini, hizmet kalitesini ve süratini arttırarak organizasyon yapısını ve iş süreçlerini yeniden gözden geçirerek ve yapılandırarak teknoloji desteğiyle "yeni ve fonksiyonel" organizasyona dönüşmesiyle tamamlar.

Şekil 4.1: 2013 yılında Polis Bilgisayar Ağı iletişim alt yapısı

Kaynak: <http://www.egm.gov.tr>

4.5. Projenin Tanımı ve Gelişimi

Türkiye'yi bilgi çağında; ideal devlet modeli olan elektronik yönetime taşıyacak, bu modeli en uygun şekilde gerçekleştirmeye hizmet edecek önemli projelerinden bir tanesi de Polis Bilgi Sistemleri, diğer bir ifadeyle POLNET'tir. Yaşadığımız çağa verilen isimler belki de tüm çağlara verilenlerden daha fazla sayıya ulaşmıştır. Uzay çağı, teknoloji çağı, iletişim çağı, bilişim çağı, internet çağı ve daha birçok ismi çağımızı adlandırmak için kullanılan deyimlerden bazılarıdır. Bu

deyimler çağa değişik çağdaş gelişmeler açısından bakılarak ortaya konmuş olmakla beraber, hepsinin temelini işgal eden, çağın gerçek değeri konumunda bulunan olgunun bilgi olduğu, her alandaki gelişim ve şekillenmelerin temelinde bu olgunun yattığı ortak kabule şayandır. İnsanlık tarihinin başlangıcından beri bilmek ihtiyacı çerçevesinde şekillenen medeniyet, günümüze kadar sağladığı büyük bilgi birikimi dolayısıyla geçmişin bilinmezleri üzerindeki sis perdesini kaldırmış ve büyük bir hızla bilinmezlik kavramını yok etme yönündeki ilerlemesini sürdürmektedir.

Çağa adını veren bilgi, birikim, paylaşım, kullanım yoluyla basit anlamda faydaya dönüşmektedir. Bu bağlamda Türk Polis Teşkilatı hizmetleri açısından, bilginin faydaya dönüşme sürecinden asli unsurlardan biri olmak üzere çağın gereklilikleri doğrultusunda ve teknolojisine uygun biçimde bir bilgi sistemi tasarlanması ve uygulamaya konması zaruretinden hareketle, Bilgi Çağının Polis Bilgi Sistemi (POLNET) 2000 projelendirilmiştir.

Emniyet Teşkilatı'nda; güvenlik açısından bilgi ve enformasyon çağının standartlarının yakalanmasını sağlayan sistemin adı PolNet'tir. Görevin süratli, güvenilir ve etkin bir şekilde yerine getirilmesi, yurt içi ve yurt dışında bulunan diğer kurumlarla bilgisayar bağlantısı kurarak bilgi alışverişini gerçekleştirmek ve polisin kendisini ilgilendiren bilgilere Türkiye'nin her yerinden hızlı bir şekilde erişmesini sağlamak amacıyla Emniyet Genel Müdürlüğü'nün bilgisayar ihtiyacının analizi yapılarak, 1987 yılında ODTÜ danışmanlığında fizibilite raporu hazırlık çalışmalarına başlanmış,1989 yılında tamamlanan çalışmalar, aynı yıl DPT müsteşarlığından alınan Polis Bilgisayar Ağı Olurluk Raporu ile 1990 yılından itibaren fiilen uygulamaya konulmuştur. Sistem kurulum çalışmalarının 1996 yılı sonuna kadar tamamlanması planlanmış ve bütçelenmiştir. Mevcut sistem bu olurluk raporu doğrultusunda kurulmuş ve günümüze kadar işleye gelmiştir.

4.6. Daha Önce Kullanılan Bilgi Sistemi

Emniyet Teşkilatı'nda daha önce kullanılan mevcut bilgi sistemi basit anlatımla merkezi bir bilgisayar ünitesi ile merkez ve taşra teşkilatlarına yaygınlaştırılmış erişim noktalarından oluşan yaklaşık 2500 sabit kullanıcıya sahip bir bilgisayar ağı ve ilişkilendirilmemiş muhtelif veri tabanı uygulamalarını içeren bir yapıdır. Günümüz uygulamaları doğrultusunda terk edilmekte olan kapalı sistem mimarisi ile inşa edilmiş, istenen düzeyde performans gösteremeyen, işletimi ve bakımı ile modernizasyonu çok güç ve yüksek maliyetli olan, temel donanımı ekonomik ömrünü doldurmuş bir sistemdir. Uygulama döneminde mümkün olan en yüksek performansla çalıştırılmış ve bu doğrultuda gereken her türlü tedbir uygulanmış olmasına rağmen, artık Emniyet Teşkilatının beklentilerini karşılayabilecek bir yapı olmaktan uzaktır. Teknik ve mali güçlükler nedeni ile performans artırıcı ve modernize edici çalışmalar

yapılarak uygulamada tutulmaya devam edilmesi fayda/maliyet kriterleri açısından mantıklı görülmemektedir. Bu çerçevede, dönemi içerisinde görevini tamamlamış ve gelişen şartlar doğrultusunda terk edilmesi gereken bir yapı olduğu karan verilerek, işlerliği için zorunlu olanlar dışında bu sisteme yapılan yatırımlar durdurulmuştur. Eski bilgi sistemin uygulamada olduğu dönemde (ki polis bilgisayar sisteminin ilk uygulamasıdır) oldukça geniş tecrübe birikimi sağlanmış, aksaklık ve eksikliklerin belirlenmesi mümkün olmuş, bilgi İşlem görev alanının hemen hemen her bir görev tipinde personel yetiştirilmiş ve yeni bir bilgi sistemine geçilebilmesi için gereken altyapı olmuştur. (EGM,2014)

4.7. PolNet' e Geçiş Sebepleri

PolNet; polisin görevinin gerekli kıldığı her türden bilgiye en hızlı, en kolay, en güvenilir sistem ve yazılımları kullanarak ulaşmasını sağlayacak çağdaş bir bilgi sistemidir. Ulusal ve uluslararası bütün bilgi ağları ve bilgi bankaları üzerinde sorgulama yapabilecek şekilde tasarlanan PolNet, bilgi toplumu altyapısı projelerinin de en önemlilerindedir. PolNet Projesi ile gerçekleştirilmek istenen yapı değişikliği yalnızca Emniyet Genel Müdürlüğü'ne has bir değişiklik olmayıp ülkemizde ve

dünyada aynı sancıları yaşayan pek çok kurum ve kuruluş için örnek teşkil edecektir. Ekonomik ömrünü doldurmuş, teknolojinin gerisinde kalmış, geliştirmeye kapalı bilgi sisteminden tamamen vazgeçilmesi anlamına gelen

POLNET, işletim ve kullanım kolaylıkları getiren, geniş kapasiteli, yüksek performanslı, ekonomik ve yeniliklere açık, polisin değişen İhtiyaçlarına göre tasarlanmış bir üstyapı olarak karşımıza çıkıyor. PolNet'e geçişte en temel neden;mevcut bilgi sisteminin ihtiyaçları istenen düzeyde karşılayamaması ve teknolojik gelişimin farklı yönde sürmesidir. Bir başka ifade ile güvenli, hızlı, işletim ve kullanım kolaylıkları getiren, entegrasyon kabiliyeti yüksek performanslı, düşük maliyetli ve en önemlisi gelişim ve yeniliklere tümüyle açık bir bilgi sistemine geçme zorunluluğunun doğması ve günümüz teknolojisinin sistemin kolay yenilenebilirliği açısından imkan yaratıyor olmasıdır.

POLNET ile birlikte, bilgi sistemi veritabanı birbiriyle bağlantılı olmayan dağınık bir yapıda iken; şahıs, olay ve eşya ana başlıkları altında birbiriyle bağlantılı hale getirilmekte, böylece polis uygulamaları açısından önem taşıyan tüm bilgiler, sistematik biçimde veri tabanına girilerek sorgulanabilmektedir. Polis için çağımızdaki en önemli ihtiyaçların başında hızlı iletişim kurabilmek gelmektedir. Bu çerçevede POLNET İle iletişim altyapısı yeni teknolojilerle düzenlenerek, iletişim güçlükleri aşılarak İşlemlerde büyük bir hız kazanılması sağlanmaktadır. Bu amaçla, POLNET Projesi kapsamında sistem ve iletişim donanımları bütünüyle yenilenmiş, en son teknolojiyi içeren ekipmanlar kurulmuş, yenilemeyle en uç noktada yer alan kullanıcı bilgisayarları da dâhil olmak üzere donanımda mümkün olan en üst seviyede standartlaşma da sağlanmıştır.

Polnetin amacı; Emniyet Teşkilatı tarafından yürütülen hizmetlere bilgisayar desteği vererek; görevin süratli, güvenilir ve etkin bir şekilde yerine getirilmesini, yurtiçi ve yurtdışında bulunan diğer kurumlarla bilgisayar bağlantısı kurarak bilgi alışverişini gerçekleştirmek suretiyle, polisin kendisini ilgilendiren bilgilere Türkiye'nin her yerinden hızlı bir şekilde erişmesini sağlamaktır. Emniyet teşkilatının değişik birimleri tarafından ayrı ayrı kurulması düşünülen ses, görüntü, parmak izi,

KPL uygulamaları ve data iletişim ağlarının müstakil, güvenli ve güçlü bir omurga halinde tek bir polis iletişim altyapısı üzerinden kurulması ile maliyet, yönetim ve kapasite yönünden tasarruf sağlanması gerçekleşmiş olacaktır. (OYUN, Ekrem, AŞKAN, Yusuf,2005)

4.8. Polnet'in Yararları

Emniyet Genel Müdürlüğü Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı tarafından suç ve suçlu tespitinde yeni iletişim teknolojilerinden yararlanmak amacıyla 1982 yılında çalışmalarına başlanan PolNet bugün; olay yeri incelemesinden, personel eğitimine, hudut kapılarından ücre kasabalara varıncaya dek, güvenliğin her alanında ülkenin her noktasında tam kapasiteyle çalışan bir sistemdir.

01.01.2002 yılından itibaren aktif olarak hayata geçirilen PolNet ve TransPol projeleri sayesinde; gözaltı süresi kısalmış, trafik denetimleri hız kazanmış, vatandaşlarımıza trafik ceza puanını internet üzerinden Öğrenebilme imkanı getirilmiş, pasaport belgesinin, 1 gün içinde alınabilmesi sağlanmış, Sürücü belgesi ve araç ruhsat belgelerinin alma süreleri kısaltılmıştır. 81 İl Emniyet Müdürlüğü ilgili personelinin iletişim, sistem, bilgi sistemi ve kullanıcı eğitimleri tamamlanmış, PolNet kullanıma açılmıştır. Kamu Yönetiminde e-Devlet Uygulamalarını ve faydalarını savunurken; Emniyet Teşkilatı içerisinde uygulanan PolNet projesinin, kuruma sağladığı faydaları devlet, vatandaş ve yönetimin etkinleştirilmesi açısından ortaya koymak, e-Devletin kazandırdıklarını ispatlamada önemli bir delil olacaktır.

4.9. Devlet-Vatandaş İlişkisi Açısından PolNet

PolNet teşkilat içi otomasyon, ortak veritabanı ve vatandaşa hizmet projesidir. Bilgiye erişim amacıyla yapılan yazışmalar ve bu yazışmaların kaybettirdiği zaman ortadan kaldırılarak, adına bürokrasi dediğimiz zaman kayıpları en aza indirilmiş ve yeni sistem ilaveleri ile de indirilmektedir. Bilgiye daha hızlı ulaşım sayesinde birçok hizmet gerektiği gibi yapılmaya başlanmış ve etkinlik artmıştır. Personel bilgiye ulaşmak için kullandığı zamanı hizmette etkinlik için kullanır hale gelmiştir. PolNet

ile personel, etkin ve verimli bir şekilde vatandaşın hizmetinde olacaktır. Polise müracaatta bulunan herkesin sorgulaması otomatik olarak yapılabilecektir. Şüpheli şahıslar hakkında bilgi edinme anında gerçekleştirilebilecek, dolayısı ile vatandaşın gereksiz mağduriyeti önlenecektir. Suçlular daha kısa sürede yakalanabilecektir. Ulusal ve uluslararası düzeyde eleştirilere konu olan gözlem altında tutma süresi en aza indirilebilecektir. Hızlı bilgi akışı ile yönetimin hızlı, etkin ve doğru karar vermesi sağlanacaktır. Polisin prestij ve güvenilirliği artacaktır. Suçluların hayatını zorlaştıran PolNet; sade vatandaşın hayatını kolaylaştırarak, Emniyet görevlileriyle vatandaşları daha da yakınlaştırmaktadır. Polisin gülen yüzü PolNet, vatandaşın da yüzünü güldürmektedir. PolNet'in vatandaşa yansıyan yüzü şöyledir; (EGM,2014)

- Eskiden günler hatta aylar süren pasaport,sürücü belgesi,trafik tescil işlemleri PolNet sayesinde birkaç saat içerisinde halledilebilir hale gelmiştir.
- Online pasaport, sürücü belgesi ve ruhsat benzeri belge müracaatını elektronik ortamdan internet üzerinden yapma imkânı sağlanmıştır.
- En önemlisi suçlu aranırken, suçsuz vatandaşlar artık mağdur olmamakta, sistem suçun önlenmesinde caydırıcı bir işlev üslenmektedir.
- Polisin vatandaşa ilişkin ihtiyaç duyduğu bilgiler ana sistemde olduğundan çeşitli yazışmalar ortadan kalkmakta, işlemler hızlanmaktadır.
- Zaman aşımı kapsamında değerlendirilen uygulamalar kavramı kalkmakta, vatandaşların güven duygusu sağlanmaktadır.
- İşlem kuyrukları ortadan kalkmaktadır.
- Pasaport, Araç tescil, Sürücü, Silah Ruhsat işlemleri bürokrasiden arındırılmış şekilde, yarım saatte yapılabilmektedir.
- Verilen trafik cezalarının izlenebilirliğinin artması ve etkin trafik denetimleri ile kaza oranları düşürülmüştür.
- Hudut kapılarında (bir şahsın giriş süresi 18 sn) verilen hizmetlerle ülkemizin imajına ve turizmine olumlu katkıları olmuştur.
- E-Devletin alt yapısını oluşturan PolNet mevzuat düzenlemelerini müteakip vatandaşlarımıza doğrudan elektronik ortamda hizmet verecek yapıya sahiptir.

Tablo 6: Emniyet Müdürlüğünün E-Devlet Projelerinin Kullanım Oranları

<i>Projeler</i>	<i>Yüzde</i>
Araç Sorgulama	13,2
Bilgi Edinme	10,5
Sürücü Belgesi Ceza Sorgu	9,6
Sürücü Belgesi İşlemleri	8,8
Trafik Sorgulama	8,7
Pasaport İşlemleri	4,5
Kaza Sorgulama	4,2
Kayıp ve Çalıntı Cep Telefonu	2,2
Online İhbar	2,2
Sürücü Belgesi İptal Sorgu	1,3
Hizmet Satışları	1,3
Kimliği Belirsiz Cesetler	1,1
Kayıp Şahıslar	1,1
Sahte Banknot Sorgulama	0,5

Kaynak: <http://www.egm.gov.tr>

POLNET uygulamalarının içinde en fazla kullanılan proje %13,2'lik oran ile “Araç Sorgulama” hizmetidir.

4.10. POLNET’TE VERİLEN HİZMETLER

4.10.1. PolNet (Polis Bilgi Sistemi)

Emniyet Teşkilatı tarafından yürütülen hizmetlere bilgisayar desteği vererek görevin süratli, etkin ve güvenilir bir şekilde yerine getirilmesini, yurtiçi ve yurtdışında bulunan diğer kurumlarla bilgisayar bağlantısı kurarak bilgi alışverişini gerçekleştirmek suretiyle, polisin kendisini ilgilendiren bilgilere Türkiye’nin her yerinden hızlı bir şekilde erişmesini sağlayan bir bilgi sistemi. Ulusal ve uluslararası bütün bilgi ağları ve bilgi bankaları üzerinde sorgulama yapabilecek şekilde tasarlanan POLNET, bilgi toplumu altyapısı projelerinin de en önemlilerinden.

Ekonomik ömrünü doldurmuş, teknolojinin gerisinde kalmış, geliştirmeye kapalı mevcut bilgi sisteminden tamamen vazgeçilmesi anlamına gelen POLNET, işletim ve kullanım kolaylıkları getiren, geniş kapasiteli, yüksek performanslı, ekonomik ve yeniliklere açık, polisin değişen ihtiyaçlarına göre tasarlanmış bir üstyapı olarak karşımıza çıkmaktadır.

Polisin önemli bir görevi de suçluyu delillere dayanarak yakalamak ve yargıya teslim etmektir. Bu görevin hızlı yapılması, vatandaşların huzurunu bozmadan suçluların yakalanması, suçlu aranırken suçsuz insanların mağdur edilmemesi için teknolojik imkan ve kabiliyetlere sahip olmak gerekmektedir. PolNet ile bu destek önemli ölçüde verilmektedir.

PolNet'in birinci etap çalışmaları 2001 yılının ikinci yarısı itibariyle tamamlanmış ve bu üst yapı içerisinde Başkanlığımız tarafından geliştirilen ve yürütülen ülke genelinde teşkilatımızın kullanımına sunulan 20'nin üzerinde kurumsal otomasyon "Polis Elektronik Bilgi Sistemi (PEBS)" uygulamaları (Araç Tescil, Sürücü, Pasaport, Tahdit-Yolcu, Dernekler, Gözaltı, Kaza,GBT vb.), intranet portalı (Polnet Web Sayfası) ve e-posta iletişim hizmetleri sunulmaktadır. Ayrıca teşkilatımız birimleri arasında belge ve yazışmaların gönderimi için kullanılan faks ve teleks hizmetleri de PolNet üzerinden e-posta aracılığıyla hızlı ve güvenilir olarak yapılmaktadır.

Yukarıdaki verilen hizmetlere ek olarak teşkilatımızın diğer birimleri tarafından geliştirilen ve başkanlığımızın desteği ile yürütülen ortak veri iletişim altyapısı TransPol'ü kullanan AFIS(Otomatik Parmakizi Tanıma Sistemi), KPL (Kriminal Polis Laboratuvarları Bilgi Sistemi), PBS (Personel Bilgi Sistemi), EmisNet (Emniyet İstihbarat Bilgi Sistemi), TBS (Trafik Bilgi Sistemi) ve MOBESE (Mobil Elektronik Sistem Entegrasyonu) gibi projeler de PolNet Bilgi sisteminin birer parçalarıdır. (EGM, Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı İnternet Sitesi,2014)

4.10.2.1. PBS (Polis Elektronik Bilgi Sistemi)

4.10.2.1.1. Tahdit Programı

Tahdit projesi; Tahdit, Aranan Şahıslar, Zayi Pasaport ve Yolcu işlemleri programlarından oluşmaktadır.

Tahdit bilgileri; tahdit koymaya yetkili makamlardan il emniyet müdürlükleri birimlerine ulaşan yazılar sonucunda yurda giriş/çıkış sınırlaması (Tahdit) konulan yerli ve yabancı şahıslara ait bilgilerin ilgili işlemleri yapılmaktadır. (EGM,2014)

4.10.2.1.2. Yolcu Giriş/Çıkış Programı

Ülkemizin uluslararası yolcu trafiğine açık kara, deniz, hava ve demiryolu hudut kapılarında pasaport kontrol ve denetim işlemleri yapılırken yurda giriş/çıkışı yasaklananlar ile kayıp/çalıntı pasaport kontrollerinin yapılması ve bu esnada yolcu giriş/çıkış kayıtlarının bilgisayar ortamında tutulması sağlanmaktadır. (EGM,2014)

4.10.2.1.3. Zayi Pasaport Programı

Yerli ve Yabancı Şahıslar için düzenlenmiş, kaybedilen/çalınan pasaportlara ait bilgilerin takibi yapılır. Pasaportların kaybedilmesi, çalınması, bulunması halinde pasaport kayıtlarının eklenmesi, iptal edilmesi, bunların sorgulanması ve listelenmesi yapılmaktadır. (EGM,2014)

4.10.2.1.4 Aranan Şahıslar Programı

Aranan Şahıslar projesi herhangi bir suçtan araması-yakalaması bulunan şahısların bilgileri tutulmaktadır. Emniyet, Askeri makamlar ile MİT tarafından bir operasyon veya tahkikat bünyesinde aranan, henüz adli makamlara intikal etmemiş olaylarla ilgili şahısların takip ve yakalanmalarını teminen aranan şahıslar kayıtları oluşturulmaktadır. (EGM,2014)

4.10.2.1.5. Yabancılar Programı

Proje ile Türkiye’de bulunan ve Yabancılar Şubesinde kayıtları tutulan tüm yabancılar ile ilgili bilgileri tutulmaktadır. Türkiye’de bulunan ve Yabancılar Şubelerinde kayıtları tutulan, bütün yabancı şahısların kimlik bilgilerine ek olarak ikamet, vize, suç, refakatçi, pasaport, giriş kapısı ve diğer şahıs bilgileri tek bir veri tabanında tutulmaktadır. (EGM,2014)

4.10.2.1.6. İltica Programı

Türkiye’ye legal veya illegal yollarla girmiş olan yabancı şahısların Birleşmiş Milletlere başvurması ve Birleşmiş Milletler tarafından kabul edilmesi halinde 3. bir ülkeye giden şahısların bilgileri tutulmaktadır. 3. ülkelere kabul edilen şahısların hastalık, kamp, ülkesinde kalan aile fertleri, tutukluluk kayıtları, Türkiye’deki akrabaları ikamet bilgileri ve pasaport bilgileri girilmektedir. (EGM,2014)

4.10.2.1.7. Pasaport Programı

Pasaporta müracaat aşamasından, teslim aşamasına kadar geçen süre içinde yapılan işlemlerin yasalara uygun şekilde yapılması ve meydana gelen para, zaman ve iş gücü kaybının önlenmesi, evrak yoğunluğunun azaltılması, vatandaşlarımızın bu konudaki mağduriyetlerinin giderilmesi amacıyla TC. Tarafından Pasaport Kanunu kapsamında düzenlenen Umuma mahsus, Hususi Damgalı, Hizmet ve Diplomatik Pasaportlarının yurt içinde İl Emniyet Müdürlükleri, yurt dışında dış temsilciliklerimiz vasıtasıyla verilen pasaport bilgilerini kapsar. (EGM,2014)

4.10.2.1.8. Araç-Tescil Programı

Türkiye genelinde kayıt tescili yapılan motorlu araçların teknik özellik ve tescil bilgileri ile sahiplerinin sicil kayıtlarını tutmak, güncellemek, en hızlı ve güvenilir biçimde bu kayıtların tüm emniyet birimlerince kullanımını sağlamaktadır. Bunun yanı sıra özellikle emniyet teşkilatının, planlamalarda ihtiyaç duyacağı çeşitli istatistiki bilgileri, gelişen bilgisayar teknolojisini kullanarak elde etmek proje sayesinde mümkün olmaktadır. (EGM,2014)

4.10.2.1.9. Sürücü Ceza Programı

Türkiye genelinde kayıt yapılan sürücü ceza belgelerinin bilgileri ile sürücü kayıtlarını tutmaktadır. Bunun yanı sıra özellikle emniyet teşkilatının, planlamalarda ihtiyaç duyacağı ışık ihlal hız kontrol, seyir halinde kontrol çeşitli sürücü belgelerin cinsiyet ve yaş ve il ve ilçelere göre dağılımı istatistiki bilgileri, gelişen bilgisayar teknolojisini kullanarak elde etmek mümkündür. (EGM,2014)

4.10.2.1.10. Kaza Programı

Yurdumuzda meydana gelen Ölümlü -Yaralanmalı Trafik kazalarına ait bilgilerin tutulması ve bu bilgilere göre Trafik kazalarına ait istatistiki sonuçların elde edilmesini sağlamaktır. Proje trafik birimleri tarafından kaza kaydı tutulan tüm kaza kayıtlarını kapsamaktadır. (EGM,2014)

4.10.2.1.11. Aranan Araç Programı

Ülkemiz genelinde araç işlemlerinin yapılması sırasında ve yapılan trafik uygulamalarında araç ile ilgili aranma-bulunma bilgilerine ulaşarak mevcut kayıp oto (oto hırsızlık) olaylarının çözülmesi destek sağlamaktadır. Sistemde kayıtlı bulunan aranma bulunma bilgileri üzerinde incelemeler, istatistikler yaparak suçları önleme çalışmalarına yardımcı olabilmektir. (EGM,2014)

4.10.2.1.12. Terör Programı

Terör programı şahıs-olay-örgüt ana başlıklarından meydana gelmiştir. Ülkemiz aleyhinde faaliyet gösteren örgüt ve kişi üzerinde hızlı bir şekilde erişim sağlayarak genel bilgilere uzun bir arşiv araştırmasına gerek duyulmadan erişilip anında cevap verilebilmektedir. Terör olaylarında yakalanan teröristlerin kimlik bilgileri, sahte kimlikler, gerçekleştirdiği eylemler hakkında geniş bilgi ve örgütlerin bilgileri, yayınları, irtibatlı kuruluşları, öğrenci bilgileri ve gerçekleştirdiği diğer suçları içermektedir. (EGM,2014)

4.10.2.1.13. Kaçakçılık Programı

Türkiye’de kaçakçılık suçuna (Narkotik, mali, silah, organize) karışmış yabancı ve Türklerin bilgiler tutularak, bu bilgiler doğrultusunda olabilecek olayları engellemektir. Proje kaçakçılık suçuna karışan tüm şahısların kimlik, adres, telefon, ne tür bir kaçakçılık suçuna karıştığı gibi bilgileri kapsamaktadır. (EGM,2014)

4.10.2.1.14. GBT Programı

GBT devletin anayasal düzenine karşı ve genel güvenliğine dair önleyici ve koruyucu tedbirleri almak üzere eski hükümlülerin, suç işleyip ele geçmeyen kişilerin, çalınan, kaybedilen veya kimliği ispata yarayan her türlü belgelerin güvenliğinin sağlanması için kayıtlarının tutulması ve 24 saat halkın güvenliğini sağlayan kolluk kuvvetlerinin çalışmalarında sonuca daha kısa sürede ulaşmasında destek veren bir programdır. (EGM,2014)

4.10.2.1.15. Gözaltı Programı

Ülkemizde gözaltına alınan şahıslarla ilgili tüm kimlik bilgileri kapsamaktadır. Şahsın gözaltına alınma ve serbest bırakılma bilgilerine ulaşabilmek, sistemde kayıtlı bilgiler üzerinde analiz yaparak suçların önlenmesi çalışmalarına yardımcı olmaktadır. (EGM,2014)

4.10.2.1.16. Silah Ruhsat Programı

Silah Ruhsat Programı İl Emniyet Müdürlükleri bünyesinde faaliyet gösteren Ruhsat Tebligat Şubelerinin Silah Ruhsatı ve buna bağlı işlemlerde kullanılacak bilgileri tutmaktadır. (EGM,2014)

4.10.2.1.17. Partiler Programı

Partiler programı Türkiye'deki mevcut Partilerin bilgilerinin Emniyet Bilgi Sistemi içerisinde kayıtlarını tutmak ve ilgili polislik hizmetlerinde kullanılan bilgileri tutmaktadır. (EGM,2014)

4.10.2.1.18. Sendikalar Programı

Sendikalar Programı Ülkemizde faaliyet gösteren sendikalar, bu sendikalara üye kişilerin kayıtları, sendikanın faaliyetleri, bağlı bulunduğu kuruluşlar ile grev-lokavt bilgilerinin tutulduğu bir programdır. (EGM,2014)

4.10.2.1.19. Basın Yayın Programı

Basın/Yayın Programı illerimizde faaliyet gösteren Mevkute, Basılı Eser, Tiyatro, Radyo TV, Manyetik Eser ve Matbaa ile ilgili bilgilerin etkin biçimde bilgisayar ortamına aktarılması verilerin sorgulanması ve güncellenmesini kapsamaktadır. (EGM,2014)

4.10.2.1.20. Aranan Kültür Varlıkları Programı

Aranan tarihi ve kültürel değerlerimizin envanterini ve kontrolünü yapmaktır. Proje çalıntı/kayıp tarihi ve kültürel değerlerimiz ile ilgili tüm kayıtların tutulması ve gerektiğinde sorgulama yapılabilmesini sağlamaktadır. (EGM,2014)

4.10.2.1.21. Arşiv Fiş Ve Tetkik Programı

Dijital arşiv projesinin de devreye girmesi ile birlikte tarayıcıdan çekilip şahıs bilgileri girilen dosyaların hem yeni işleme başlayan Dijital arşivde hem de eski fiş tetkik projesinden fiş tetkiklerinin yapılmasını sağlar. (EGM,2014)

4.10.2.1.22. Dijital Arşiv Programı

Arşivlenmesi gereken dosyalar taranıp, veri girişleri yapılarak bu dosyala istenildiği anda ulaşılması sağlanmıştır. Proje Arşiv ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı bünyesinde bulunan tüm evrakların kaydedilmesi ve sorgulama işlemlerini kapsamaktadır. (EGM,2014)

4.10.2.1.23. Gelen-Giden Evrak Programı

Emniyet Genel Müdürlüğü merkez ve taşra teşkilatı arasındaki tüm evrak işlemleri ve kayıtları tutulmaktadır. Proje üzerinden gelen-giden evrak istatistikleri alınabilmektedir. (EGM,2014)

4.10.2.1.24. Detaylı Sorgular Programı

Detaylı sorgular programı Polnet kapsamında bulunan standart sorgular programının yeterli olmadığı durumlarda eksik veriler içeren bilgilerin tamamına ulaşmak için kullanılmaktadır. (EGM,2014)

4.10.2.1.25. Personel Bilgileri Programı

Proje PolNet kullanıcılarına şifre ve yetkilendirme işlemlerine yardımcı olma amacı ile yapılmıştır. Projede personel ile ilgili ad, soyadı, çalıştığı birim gibi bilgiler mevcut olup personel sorgulama işlemleri gerçekleştirilebilmektedir. (EGM,2014)

4.10.2.1.26. Şahıs Programı

Şahıslara ait kimlik bilgileri, adres, telefon, vb. bilgilerin PolNet veri tabanına eklenebilmesi ve güncellenebilmesi işlemlerini yapmaktır. Şahıs projesi tüm PolNet projelerinin kullanabileceği ortak şahıs ekranlarını içermektedir. (EGM,2014)

4.10.2.1.27. PolNet İstatistikleri Programı

Bu programla gözaltı, sürücü, partiler gibi projelerden girilen bilgilerin istatistiki olarak çıktısının alınması sağlanmaktadır. (EGM,2014)

4.10.2.1.28. Helikopter Uçuş Takip Programı

Proje Havacılık Daire Başkanlığında uçuş yapan personelin uçuş bilgilerini tutmak ve sorgulama yaparak döküm almaya imkan vermektedir. (EGM,2014)

4.10.2.1.29. Personelin Almış Olduğu Kurslar Programı

Projede, personelin aldığı tüm kurslarla ilgili bilgilerinin kaydı ve sorgulaması yapılabilmektedir. (EGM,2014)

4.10.2.1.30. Asayiş Programı

Ülke genelinde işlenen asayiş olaylarının veri bankasının oluşturularak, karar destek amaçlı suç haritalarının hazırlanmasını sağlamak ve bu bilgileri kullanarak polisin önleme hizmetlerindeki başarı oranını yükseltmek amaçlanmıştır. Proje asayiş olaylarına direkt veya dolaylı olarak karışan kişiler ile ilgili tüm bilgileri ve karışmış olduğu asayiş olayının niteliği, şahsın yakalanıp yakalanmadığı gibi bilgileri kapsamaktadır. (EGM,2014)

4.10.2.1.31. Güvenlik Soruşturmaları Programı

Arşiv araştırmasının PolNet ortamında GBT, Terör, Tahdit ve Aranan şahıs, Kaçakçılık ve Arşiv Tetkik projelerini aynı anda kullanmak suretiyle kullanılmak suretiyle yapılma imkanını sağlayan programdır. (EGM,2014)

4.10.2.1.32. Kimlik Bildirme Programı

Türkiye genelinde aranan kişilerin tespit edilmesi, yakalanması ve istatistiklerin tutulabilmesi için kullanılmaktadır. (EGM,2014)

4.10.2.1.33. Atış Takip Programı

Personelin dönemler halinde yaptığı eğitim atış kayıtları ve bunlara ait istatistiki bilgiler tutulmaktadır. (EGM,2014)

4.10.2.2. AFİS (Parmak İzi)

Asayiş Daire Başkanlığınca parmak izlerinin yüklenmesi, arşivlenmesi ve asayiş olaylarında parmak izi kontrolü için kullanılmaktadır. (EGM,2014)

4.10.2.3. KPL (Kriminal Polis Laboratuvarı)

Kriminal Daire Başkanlığı için laboratuvar hizmetlerinde kullanılmaktadır. (EGM,2014)

4.10.2.4. PBS (Personel Bilgi Sistemi)

Personel Daire Başkanlığınca tüm teşkilatın personel hizmetlerini bilgisayar ortamında sunmak için kullanılmaktadır. (EGM,2014)

4.10.2.5. EmisNet (Emniyet İstihbarat Bilgi Sistemi)

İstihbarat Daire Başkanlığınca istihbarat birimlerinin hizmetlerini bilgisayar ortamında sunmak için kullanılmaktadır. (EGM,2014)

4.10.2.6. E-Posta (Faks–Teleks)

Faks ve teleks hizmetlerinin bilgisayar ortamında sunulması sağlanmıştır. (EGM,2014)

4.10.2.7. MBS(Mevzuat Bilgi Sistemi)

Strateji Geliştirme Daire Başkanlığınca Emniyet Teşkilatını ilgilendiren Kanun, Tüzük, Yönetmelik v.b. hukuki metinler “Mevzuat Bilgi Sistemi” adı altında PolNet ortamında tutulmaktadır. (EGM,2014)

4.10.2.8. TBS (Trafik Bilgi Sistemi)

Proje ile ülke genelinde trafik ile ilgili işlemlerin (Kaza-Sürücü-Ceza-Aranan Araç vb) trafik ekipleri tarafından mahallinde (mobil)takibine imkan sağlanmaktadır. (EGM,2014)

Tablo 7.1: Meslek İle POLNET Uygulamalarının Kullanım Sıklığı Arasındaki İlişki

<i>Meslekler</i>	<i>Sürekli %</i>	<i>Bazen %</i>	<i>Hiç %</i>	<i>Toplam Kullanım %</i>
Emniyet Personeli	60,9	30,4	8,7	91,3
Öğretim üyeleri, tıp doktorları, avukatlar, mühendisler	4,2	45,8	50	50
Özel sektör çalışanları	5,2	37,1	57,8	42,3
Kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan memurlar	7,9	34,2	57,9	42,1
Emekliler		39,5	60,5	39,5
Öğretmenler		32,6	67,4	32,6
Muhasebeciler		31,6	68,4	31,6
Öğrenciler	8,2	14,3	77,6	22,5

Kaynakça: <http://www.egm.gov.tr/>

Tablodan anlaşıldığı e-devlet uygulamalarından olan POLNET projelerini en fazla kullanan ve takip eden meslek grubu emniyet mensuplarıdır. Katılımcılar arasında e-POLNET uygulamalarını sürekli kullandığını söyleyen emniyet personeli oranı %60,9; bazen kullandığını söyleyenlerin oranı %30,4; hiç kullanmayanların oranı ise %8,7’dir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

5. ULUSAL YARGI AĞI PROJESİ (UYAP)²

5.1. I.UYAP TANITIM:

Ulusal yargı ağı projesi kapsamında geliştirilen ve her ay güncellenen bu program, Türkiye Cumhuriyeti kanunlarını, tüzüklerini, yönetmeliklerini, kanun hükmünde “kararnameleri, tebliğ, mülga ve genelgeleri, UYAP hakkında ayrıntılı bilgiler ile haberleri en son güncellemeler ile birlikte bilgisayarınıza getirmektedir.

5.1.1.Uyap Nedir?

UYAP’ın ana amacı, zaman kaybetmeden adaletin yerine getirilerek vatandaşın mağdur olmasını engellemek, Türkiye Cumhuriyeti Adli Sisteminin işleyişinin güvenilirliğini ve doğruluğunu koruyarak sisteme hız kazandırmaktır. Yargıtay Bilgi Sisteminin de UYAP kapsamına alınmasıyla, adliyelerde bağlayan süreç kesintiye uğramadan ve zaman kaybedilmeden devam edecek, böylece teknoloji adaletin hizmetinde olacaktır.

Bu kapsamda UYAP, Adalet Bakanlığı ve bağlı kuruluşları bünyesinde yürütülen faaliyetlerin ve yargı sistemi ile ilgili işlevlerin bilgisayar yardımıyla tam entegre bir şekilde otomasyona geçirilmesidir.

Program, içinde yargının hızlanması için "Karar Destek Sistemi" ve "Bilgi Bankası" barındıracak şekilde tasarlanmıştır. Karar destek sisteminde; hakimin karar verebilmesi için gerekli her türlü dokümanın en kısa sürede sağlanması, usûl hatalarından kaynaklanan bozmalarının önüne geçilerek yargının hızlanması hedeflenmektedir. Bu suretle yargı hak ettiği seviyeye kavuşacaktır.

² Bu bölümün hazırlanmasında, büyük ölçüde T.C. Adalet Bakanlığı Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı'nın internet sitesinde yer alan bilgilerden direk veya dolaylı olarak yararlanılmıştır. (www.adalet.gov.tr).

Adalet teşkilatı olarak UYAP ile vatandaşlarımızın duruşma tarihini öğrenmek için adliyeye gitmesine gerek kalmayacaktır. Avukatların bürolarından dava açması, harç yatırması, dilekçe vermesi ve dava dosyalarına yetkileri çerçevesinde ulaşması sağlanacaktır. Bakanlığımıza bağlı personelimizin, bilgisayar teknolojisi ile tanışarak bilgi toplumunun birer üyesi olması sağlanacaktır.

UYAP ile yargının işleyişine sürat ve güven kazandırmak sureti ile devletimizin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi önünde yargının işleyişinden kaynaklanan tazminatlara mahkum olmasına son verilecektir. Bu şekilde devletimizin uluslararası platformda itibarı sarsılmayacak ve Avrupa Birliğine girme yolunda Adalet Bakanlığı olarak üzerimize düşen görevi yerine getirmiş olacağız.

5.2. Tarihçe

Anayasamızın 141.nci maddesinin son fıkrasında; “Davaların en az giderle ve mümkün olan süratle sonuçlandırılması, yargının görevidir.” hükmü yer almıştır.

Günümüzde vatandaşa sunulan hizmetin hızı, güvenilirliği ve performansı, bilişim teknolojilerinin ne kadar efektif kullanıldığı ile orantılı olduğundan Bakanlığımıza verilen adalet hizmetlerinin Edirne’den Hakkari’ye tüm Türkiye genelinde bir bütün olarak en iyi şekilde yürütülmesinde içinde bulunduğumuz bilişim çağının bizlere sunduğu teknolojik gelişmeler ve imkânlardan yararlanmak zorunlu hale gelmiştir.

Bilişim teknolojileri söz konusu olunca, kurumların üretkenliğini ve verimliliğini arttırmak için geliştirilen; ölçeklenebilir, çoklu-kullanıcılı ve iş odaklı sistemler olan Yönetim Bilişim Sistemleri gündeme gelmiş ve Bakanlığımızca, adalet hizmetlerinin en iyi şekilde yürütülmesi için, Yönetim Bilişim Sistemlerinin örneklerinden biri olan Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP)’ın uygulamaya geçirilmesi kararı verilmiştir.

Bu nedenle Bakanlığımız'da ilk otomasyon çalışmalarına 1998 yılında başlanmıştır. Çalışmaların sistemli ve planlı bir şekilde yürütülmesi amacıyla 1999 yılında Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı kurulmuştur.

15/05/2001 tarih ve 4674 Sayılı Kanununun 7. maddesi ile eklenen 2992 Sayılı Kanunun 22/A maddesinde, Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığının görevleri belirtilmiştir.

UYAP Bilişim Sistemi 2000 yılında iki aşamalı olarak başlatılmış bir proje olup, 2001 yılında Adalet Bakanlığı Merkez Birimlerinin otomasyonunu sağlayan UYAP I projesi tamamlanmış, 2005 yılında adli ve idari yargı birimleri, adli tıplar, ceza tevkif evlerinin otomasyonunu kapsayan UYAP II tamamlanarak faaliyete geçirilmiştir. Yargıtay'da UYAP yazılımlarını kendisine uyarlayarak UYAP Bilişim Sistemi içerisinde yer almıştır.

Bugün itibariyle UYAP ülkemizde yargı birimlerinin yaklaşık % 100'ünde işletimde olup, her türlü yargısal ve idari faaliyetler bu sistemle elektronik ortamda yürütülmektedir

5.3. Ulusal Yargı Ağı Projesi Hedefleri

Ulusal Yargı Ağı Projesi ile birlikte ele alınan tüm adli ve idari birimlerle birlikte e-devlet projesinde bulunan diğer kurum ve kuruluşlara ait e-devlet projelerinin birbirleriyle olan entegrasyonun sağlanması amaçlanmaktadır. Bununla birlikte aşağıda belirtilen proje hedefleri şu şekilde sıralanabilir;

- ❖ E-devlet sisteminin bir parçası olacak şekilde e-adalet sisteminin kurulması suretiyle zaman kaybetmeden adaletin en doğru şekilde yerine getirilerek vatandaşların mağdur olmasının engellenmesi Türkiye Cumhuriyeti Adli Sisteminin işleyişinin güvenilirliğini ve doğruluğunu koruyarak sisteme hız kazandırmak

- ❖ Doğru bilgiye en kısa zamanda ulaşılarak doğru kararlar alınıp, sevk ve idarenin en verimli şekilde yerine getirebilmek,
- ❖ Merkez ve taşra teşkilatındaki veriler bilgisayar ortamında takip edilerek istenildiği şekilde istatistiksel bilgilere doğru, güvenilir ve hızlı ulaşılabilmesi (Veri madenciliğinin yapılması, suç haritalarının oluşturulması, vb.)
- ❖ Adalet Bakanlığının merkez ve taşra teşkilatının idari ve yargısal görevlerini bilgisayar ortamında kâğıt kullanmadan gerçekleştirmek,
- ❖ Yargıda iş akışlarının „Doküman Yönetim Sistemi“ ile elektronik ortamda yapmak,
- ❖ Sistemde tutulan tüm veriler, tek ve entegre bir veritabanında tutulacağından dolayı geriye dönük sorgulamalar dâhil her türlü arama ve sorgulamalarda hızlı ve güvenli bir şekilde sonuca ulaşılması, dosyaların kayıt işlemleri ile veri girişlerinin daha hızlı ve kolay yapmak,
- ❖ Merkez teşkilat ile taşra teşkilatı arasındaki her türlü yazışma (personeler yapılması gereken tebligatlar, özlük haklarına ilişkin bildirimler, duyurular,

5.4. FAYDALARI

UYAP; yargı sistemine adalet, hız, doğruluk, tutarlılık, şeffaflık, etkinlik ve verimlilik getiren; zaman, maliyet ve işgücünden tasarruf sağlayan, usulsüzlük ve yolsuzlukları önleyen avantajlar getirmiştir.

Bunları ana başlıklarla açıklamak gerekirse şöyle sıralayabiliriz:

5.4.1.Yargıda Etkinlik ve Verimlilik Sağlanmıştır

- UYAP ile yargı ve yargı destek faaliyetleri hızlı ve etkin bir şekilde otomasyona geçirilmiş, yargı birimleri ile Bakanlık birimleri her türlü yargısal ve idari faaliyetlerini bilgi teknolojilerini kullanarak bilgisayar ortamında UYAP sisteminde yürütebilir hale gelmiştir.

- Birim değil, fonksiyon bazlı geliştirilen UYAP ile tüm yargı birimleri arasında tam bir entegrasyon sağlanmıştır. UYAP'ın fonksiyon bazlı tam entegrasyonu sayesinde, yargısal birimler, iş ve işlemlerini etkin ve entegre süreçlerle yapabilme imkanına kavuşmuşlardır.
- Merkezi yapı ve birimler arasında dahili tam entegrasyon sonucu, veriler bir kez girilmekte, aynı verinin yeniden girilmesine gerek kalmamaktadır. Örneğin sanığın kimlik ve adres bilgilerinin savcılık aşamasında girilmesi yeterli olup, artık mahkeme aşamasında, Yargıtay'da temyiz aşamasında, kararın infazı aşamasında, dosyanın Türkiye'de başka yer yargı mercilerine gönderilmesi halinde bu merciler tarafından yeniden söz konusu bilgilerin girilmesine gerek kalmamaktadır. Dolayısıyla bu sayede iş gücünden tasarruf sağlandığı gibi veride tutarlık da sağlanmakta, bilgi farklılarından doğabilecek mağduriyetlerin önüne geçilmektedir.
- Yakalama ve gözaltı süreleri UYAP üzerinden etkin bir şekilde takip edilebilmektedir. Ayrıca yine bu sistem sayesinde aranan kişilerin takibinde ve yakalanmasında etkinlik sağlanmaktadır. şöyle ki; herhangi bir yargı birimince herhangi bir suçtan aranan kişinin T.C. kimlik numarası herhangi bir işlem yapmak için sisteme girildiğinde, sistem önce bu kişinin hangi mahkemece ve hangi dosyadan arandığı konusunda kullanıcıyı uyarmaktadır.

5.4.2. Yargıda Doğruluk ve Tutarlılık Sağlanmıştır

- Yargı ve Bakanlık birimlerinin bilgi ve belgeleri, merkezi bir yapıya sahip UYAP sistem merkezinde elektronik ortamda tek bir yerde tutulmakta, bu bilgi ve belgelerde standart, doğruluk ve tutarlılık sağlanmaktadır.
- İnfaz edilecek ceza miktarı, harç ve yargılama masrafları gibi bazı hesaplamalar ile borç hesapları, faiz hesabı, kalan borç, tahsilât ve reddiyat hesapları, günlük, aylık kasa dökümleri gibi işlemler sistem yardımı ile

otomatik olarak kolayca yapılabilir. Ayrıca bu işlemlerde sistemin otomatik kontrolü ile insan unsurundan kaynaklanacak hataların en aza indirilmesi, yapılan yanlışlıkların daha işlemi yaparken anında görülebilmesi ve bu işlemlerin denetimi sağlanmaktadır.

- Her türlü yazışmalar ve ila matlar sistem üzerinden elektronik olarak gerçekleştirilmektedir.
- İddianame düzenlenmesi, duruşma sonrası işlemleri ve temyiz işlemleri sistem üzerinden gerçekleştirilebilmekte bu işlemler için kullanıcılar örnek şablonlar hazırlayabilmektedir.
- Savcılıkta tutulan tüm bilgilerin tek ve entegre bir bilgi bankasında tutulması sayesinde her türlü geriye dönük sorgulamalar ve istatistiksel veriler alınabilmektedir.
- Delillerin hızlı ve sağlıklı bir biçimde toplanması mümkün olmuştur.
- Yakalama ve gözaltı süreleri merkezi olarak denetlenerek insan haklarının korunması sağlanmıştır.

5.4.3. Yargı Hız Kazanmıştır

- Mahkemelerin yılsonlarında günlerce süren devir işlemleri çok kısa sürede otomatik olarak yapılabilen ve hâkim ve savcılarının terfilerine esas iş cetvelleri de aynı şekilde birkaç dakikada ve en doğru şekilde alınabilmektedir. Böylece hâkim ve savcılar ile personelin emek ve mesailerini soruşturma ve davaların yürütülmesine ayırmaları sağlanarak yargıya hız kazandırılmaktadır.
- Sistem içinde veri tek yerde tutulduğundan eksiksiz, doğru ve güncel veriye, ihtiyacı olan hâkim, savcı ve diğer yargı personeli tarafından mevzuatın tanıdığı yetki dâhilinde anlık ya da çok kısa denebilecek sürelerde ulaşılabilir. Böylece bilgi ve belgelere kolay erişim sağlanmakta,

hâkim, savcı ve personelin bu bilgi ve belgelere ulaşmak için harcayacakları zamandan, gönderecek birimin personelinin harcayacağı zamandan, bu bilgi ve belgenin başka birimden ihtiyacı olan birime fiziki olarak gelmesi için postada geçecek süreden ve kırtasiye masrafları ile posta masraflarından tasarruf sağlanmaktadır. Hâkim, savcı ve personelin fiziki yazışma için harcayacakları emeği başka işlerde kullanabilmeleri ve postada geçecek süreden tasarruf sağlanmasıyla yargıya hız kazandırılmaktadır.

- Soruşturma ve davalarda bir kişi ile ilgili Türkiye'deki tüm dosyalar, mevzuatın tanıdığı yetki çerçevesinde hâkimlerimizin ve savcılarımızın online elinin altındadır. Bu bilgilere anında ulaşılabilmesi ile hem daha isabetli hem de daha hızlı karar verilebilmektedir. Yargı sistemi içindeki birimler arasında yazışmalar, kâğıtsız ofis mantığında elektronik ortamda hızlı bir şekilde yapılabilmektedir.
- Davalarda ve soruşturmalarda posta yoluyla istenen ve aylarca sürebilen talimat işlemleri UYAP'ta tam entegrasyon ve on-line bağlantı sayesinde karşı birime anında iletilebilmekte, talimatı alan birim işlemi yaptıktan sonra anında cevabını gönderebilmektedir.
- Görevsizlik, yetkisizlik ve birleştirme gibi nedenlerle başka yere gönderilmesi gereken dosyalar sistem üzerinden anında gönderilebilmektedir.
- Adli Tıp birimleri de UYAP kapsamında bulunduğundan yargı birimlerinde karar verme sürecinde etkili olan adli tıp raporları, sistem üzerinden talep edilebilmekte ve yine bu raporlar sistem üzerinde hazırlanarak isteyen yargı birimine en kısa zamanda gönderilebilmektedir.
- Temyiz edilen dosyaların Yargıtay'a, itiraz edilen dosyaların ise üst dereceli mahkemeye gönderilmesi ve geri dönmesi elektronik ortamda anında sağlanmaktadır.

- PTT ile sağlanan entegrasyon sonucu tebligatların akıbetleri hangi postacıda olduğuna varıncaya kadar UYAP sistemi üzerinden takip edilebildiğinden, yargı birimleri duruşma günlerini ve yapacakları diğer işlemlerin zamanını en iyi şekilde ayarlayabilmektedir. Bu durum da yargıya bir nebze de olsa hız kazandırmaktadır.
- Yine UYAP ile nüfus kayıtlarının tutulduğu MERNİS arasında entegrasyonun sonucu olarak sanığın yargılama sırasında ölmesi durumunda sistem bu kişinin öldüğü uyarısını vermekte, böylece davanın gereksiz yere uzaması engellenerek düşme kararı verilebilmektedir.
- Herhangi bir suçtan aranan kişilerin tüm yargı birimleri tarafından anında görülebilmesi, adli sisteme kaydolun kişilerin, daha önce işledikleri suç, aldıkları ceza, kimlik ve adres bilgilerine erişim sağlanmaktadır.
- UYAP ile ceza infaz kurumları etkin bir şekilde yönetilebilmekte ve izlenebilmektedir. Ceza infaz kurumlarında bulunan mahkûm ve tutuklu sayıları, ceza infaz kurumlarının doluluk oranları, bunların kaçının kadın, kaçının erkek ya da kaçının çocuk olduğu, suçlarının ne olduğu gibi hususlarda merkezden anlık en güncel raporlar alınabilmektedir.
- Hâkim ve savcıların VPN alt yapısıyla dosyalarına adliye dışında internet üzerinden ulaşabilmeleri sağlanmaktadır.

5.4.4. Yargıda Şeffaflık Sağlanarak Yolsuzluk Ve Usulsüzlüklerin Önüne Geçilmektedir

- Yargı birimlerinde dosya tevzi işlemleri sisteme önceden tanımlanan kriterlere göre otomatik olarak adil ve objektif şekilde yapılabilmektedir. Böylece dosyaların hangi mahkemeye veya icra dairesine tevzi edileceğinin önceden bilinmesi ve müdahale edilerek değiştirilmesi mümkün olmadığından bu konuda yapılabilecek yolsuzluk ve usulsüzlüklerin önüne geçilmektedir.

- Yargı birimlerince yapılan parasal işlemlerde kasa hesapları sistem tarafından otomatik kontrol edildiğinden, kasa hesabının tutmadığı anında ortaya çıkarılabilmekte, böylece bir takım usulsüzlük ya da yolsuzlukların önüne geçilmektedir.
- Dava dosyasındaki tarafların daha önce herhangi bir nedenle sisteme kaydedilmiş bilgilerinin ve aynı konuda varsa daha önce açılmış davalarının görülebilmesi sağlanmış, bu suretle kötü niyetli açılan mükerrer davaların tespiti imkânı getirilmiştir. UYAP sisteminden önce davacı aynı konuda birden fazla dava açabiliyor ve dosya istediği mahkemeye düştüğünde diğer mahkemelere açtığı davaları takipsiz bırakarak istediği sonucu elde edebiliyordu. Çünkü mükerrer davalardan mahkemenin haberi olmuyordu. UYAP ile mahkemenin mükerrer davaları tespit edebilmesi sağlanarak bu konudaki usulsüzlüğün önüne geçilmektedir. Yine bir kişi hakkındaki aynı konuda başka başka savcılık ya da mahkeme tarafından yürütülen mükerrer soruşturma ya da kovuşturmanın tespiti sağlanarak emek kaybı önlediği gibi farklı çıkabilecek kararlar dolayısıyla yaşanacak mağduriyet ve çelişkiler de önlenmektedir.
- Keza zaten cezaevinde bulunan bir kişi aranıyorsa, sistem bu kişinin cezaevinde bulunduğu uyarısını vermekte, bunun sonucu kişiye bir an önce ulaşılarak yargılamanın uzamasının önüne geçilmekte ve arama için harcanacak emek ve kırtasiyeden de tasarruf sağlanmaktadır. Ayrıca bir başkasının yerine cezaevine girme gibi sahtecilik olaylarını da aydınlatmayı sağlamaktadır.

5.4.5. Avukatların Tüm İşlemlerine Hız Ve Kolaylık Getirilmiştir.

UYAP Avukat Bilgi Sistemi (Avukat Portalı) sayesinde, avukatlar bürolarından internet üzerinden sistemdeki vekâleti bulunan dava dosyalarını (vekâleti bulunmayan dava dosyalarını da yine sistem üzerinden ilgili hâkiminden

onay olarak) inceleyebilmekte, bu dosyalardan suret alabilmekte; elektronik imza ile sistemdeki dava dosyalarına evrak katabilmekte, yeni dava dosyası açabilmekte ve harç ödeye bilmektedirler. Buna göre avukatlar bu bilgi sistemi sayesinde duruşmaya girme dışında adeta tüm işlerini bürolarından yapabilir hale gelmişlerdir.

5.4.6. Vatandaşların Evlerine Kadar Hizmet Götürülmektedir.

UYAP Vatandaş Bilgi Sistemi (Vatandaş Portalı) sayesinde vatandaşlar da internet üzerinden varsa elektronik imza veya mobil imzaları vasıtasıyla dosyalarının tamamına yoksa T.C. kimlik numaralarını kullanarak UYAP kapsamında adli ve idari yargı birimlerinde görülmekte olan dava dosyalarının belli başlı safahat bilgilerini (dava konusunu, değerini, taraflarını, duruşma günlerini, dosyanın hangi aşamada olduğunu, karar verilip verilmediğini, Yargıtay'dan dönüp dönmediğini gibi) görebilmektedirler. Böylece vatandaşlar şuan itibariyle dosyaları hakkında bir bilgiyi öğrenmek için adliyeye gitmek zorunluluğundan kurtulmuştur.

5.4.7. UYAP SMS Bilgi Sistemi İle Yargıdaki İşlemlere Yeni Bir Soluk Ve Vizyon Getirilmiştir

- Vatandaşın zaman ve mekân sınırı olmadan talepte bulunabildiği devletten, vatandaşının hakkını takip eden ve hak kaybına uğramaması için kendisini bilgilendiren devlete geçmede önemli bir ilerleme sağlanmıştır.
- Vatandaş hakkında açılan bir dava veya yargılama aşamasındaki bir işlem hakkında aracısız olarak önce kendisinin haberi olması ile vatandaşlara mükemmel bir hukuki koruma, bir alarm sistemi sağlanmış, mağduriyetlerin ve hak kayıplarının önüne geçilmesi hedeflenmiştir.
- Avukat ve vatandaşların adliyelere giderek ilgili oldukları dosya ya da işlemler hakkında bilgi almak için harcadıkları zaman, emek ve masrafın ortadan kaldırılması imkânı sağlanmıştır.
- Yargı birimlerince yapılan işlemlerin taraflara en hızlı şekilde her an her yerde bildirilmesi sağlanmaktadır.
- Yargılama aşamasının tüm süreci önemli oranda şeffaf hale getirilmiş ve bunun sonucu olarak otomatik denetim sağlanmıştır.

- Yargı birimleri için iş gücü kaybı engellenmektedir.
- Yargının hızlanmasına katkı sağlanmıştır.

5.4.8. Yargıda Maliyetten, Emekten Ve Zamandan Büyük Oranda Tasarruf Sağlanmıştır.

- Entegrasyon sağlanan Adli Sicil Bilgi Sistemi'nden sabıka kayıtları, MERNİS'ten nüfus kayıtları ile Adres Kayıt Sistemi'nden adres kayıtları, POLNET'ten ehliyet kayıtları, Merkez Bankasından döviz kurları, yargı birimlerince ihtiyaç halinde sistem üzerinden otomatik olarak alınabilmektedir. Belirtilen kayıtların sistemden otomatik alınmasıyla yargı sürecine hız kazandırılmakta, insan unsurundan kaynaklanan hataların önüne geçilmekte, emek, kırtasiye ve posta gibi masraflardan tasarruf sağlanmaktadır.
- UYAP ile İçişleri Bakanlığı-KĞHBĞ sistemi entegrasyonu sonucunda kolluk güçleri, UYAP'ta aranan kişilerin sorgusunu yapabilmektedirler. Bu entegrasyon kurulmadan önce yargı birimleri aradıkları kişilere ait evrakları (yakalama ve tutuklama müzakereleri) kolluğa gönderiyor, kolluk birimleri aranan kişilerle ilgili bilgileri KĞHBĞ sistemine kaydederek aramalarını sürdürüyordu. Bu durumda yargı birimlerinin kayıtları ile KĞHBĞ kayıtları eş zamanlı güncellenemediğinden kişiler haksız yere tekrar tekrar gözaltına alınabiliyordu. Söz konusu entegrasyonun kurulmasıyla yargı birimleri ile kolluk kuvvetleri arasında aranan kişilere ilişkin bilgi alış verişi anında online olarak gerçekleştiğinden aranan kişiler etkin bir şekilde takip edilebilmekte ve daha önce ara süreçlerde gerçekleşen hatalardan ve kayıtlardaki uyumsuzluktan doğabilecek mağduriyetlerin önüne geçilmektedir. Ayrıca ara süreçler ortadan kaldırıldığından emek, kırtasiye ve posta gibi masraflardan tasarruf sağlanmaktadır.

- UYAP ile Yargıtay Bilgi Sistemi arasında gerçekleştirilen entegrasyon ile temyiz edilen dosyaların sistem üzerinden anında Yargıtay'a gönderilmesi ve geri dönüşü sağlanmaktadır. Yine Yargıtay Bilgi Sisteminin UYAP sistem merkezi alt yapısını kullanması sağlanarak mükerrer yatırımların önüne geçilmiştir.
- Yüksek Seçim Kurulu-SEÇSİGS'in UYAP bilişim ağı alt yapısını kullanması sağlanarak seçim sonuçlarının en kısa zamanda kamuoyuna duyurulabilmesi sağlanmış ve ayrıca mükerrer yatırımların önüne geçilerek kamu kaynaklarında tasarruf sağlanmıştır.
- Hâkim ve savcıların adliye dışından yetkileri dâhilinde dosyalara erişebilmeleri, avukatların bürolarından dosyalarını takip edebilmeleri, vatandaşların da internet üzerinden dosyalarını takip edebilmeleri imkânı getirilerek yargılama faaliyetlerinde mekân ve zaman sınırı ciddi oranda kaldırılmış, ilgililerin dosyalarını daha etkin bir şekilde takip edebilmeleri sağlanmış, böylece zamandan tasarruf sağlanarak yargıya hız ve etkinlik kazandırılmıştır.

5.4.9. Kağıt Üretiminin Hammaddesi Olan Ağaç İhtiyacının Azalmış Olmasının Yanı Sıra Ağacın Kağıda Dönüştürülmesi Sırasında Harcanacak Olan Enerji Tasarrufu, Su Tasarrufu Hava Kirliliğinin Engellenmesi, Su Kirliliğinin Engellenmesi, Su Kirliliğinin Engellenmesi Gibi Önemli Kazançlar Sağlanmaktadır.

- 7837 çam ağacı ve 32270 m2 tahrip olan alan kurtulmakta,
- 1890100 kwh elektrik tasarrufu yapılmakta,
- 14752 ton su tasarruf edilmekte,
- 806750 lt fuel-oil tasarruf edilmekte,
- 124470 kg atık gazın atmosfere atılması engellenmektedir.

5.5.1 UYAP'ın Sağladığı Kolaylıklar

Yukarıda UYAP Bilgi Sisteminin genel olarak faydalarından bahsedilmiştir. UYAP'ın tüm Adalet teşkilatı ve vatandaşlarına getirdiklerini sıralayacak olursak,

5.5.1.1 Merkez Teşkilat

- Merkez ve taşra teşkilatındaki veriler bilgisayar ortamında takip edilmekte ve istenildiği şekilde istatistiksel bilgilere doğru ve hızlı ulaşılabilmektedir.
- Doğru bilgiye en kısa zamanda ulaşılarak doğru kararlar alınıp sevk ve idare fonksiyonu gerçek manasıyla icra edilebilmektedir.

5.5.1.2 Cumhuriyet Savcılıkları

- Cumhuriyet Savcılıklarında gerçekleştirilen tüm işlemler bilgisayar kullanılarak yapılabilmektedir.
- Nüfus ve sabıka kayıtlarına her an erişilebilmektedir.
- Ön ödeme, zamanaşımı, içtima, müddet name ve para cezasının hapse çevrilmesi, vb. savcılık işlemlerinde her türlü kullanım kolaylığı, işlemlerin daha hızlı ve doğru yapılması sağlanmış olup bu bilgiler üzerinde arama ve sorgu yapılabilmektedir.

5.5.1.3 Mahkemeler

- Hazırlık aşamasında (savcılıkta) girilen bilgiler tekrar girilmemektedir.
- Nüfus, sabıka, tapu, vb. kayıtlar ile mahkeme kararları davanın açıldığı anda getirilebilmektedir.
- Duruşma sırasında dahi en güncel mevzuata ve içtihatlarla anında erişilebilmektedir.

- İstinabeller, talimat ve yazışmalar ağ üzerinden elektronik olarak ve anında gönderilebilmektedir.
- Dosyadaki tüm bilgiler veritabanına girileceğinden dosya incelemeleri yetkiler dahilinde bilgisayar kullanılarak yapılabilmektedir.
- Yargılama sırasında olası usul hatalarının önlenmesi, diğer hataların en aza indirilmesi amacıyla Karar Destek Sistemleri kullanıcıların hizmetine sunulmuştur.
- Üst dereceli mahkemelere dosya gönderilmesi ve dosyanın yerine iadesi işlemleri tamamen elektronik ortamda yapılmaktadır.
- Talimatlar ve müzakereler elektronik ortamda taşra teşkilâtı birimleri arasında kolaylıkla dolaştırılmaktadır.
- Görevleri itibari ile yapmak zorunda oldukları işleri daha kolay ve hata riskini en aza indirerek gerçekleştirebilmektedir.
- Dosya arama işlemleri kolaylaştırılarak zaman kaybedilmemektedir.
- Dosyaların kayıt işlemleri ile veri girişleri daha hızlı ve kolay yapılmaktadır.
- Sistem, kullanıcıların ihtiyaç duydukları her türlü bilgiye, doğru, güncel ve anında ulaşmaları sağlamıştır.
- Yargı sürecinde karar verilmesini destekleyecek sorgulamalar yapılabilmektedir.
- Hâkim ve savcıların çalışma ortamı dışından belirlenen yetkiler dahilinde güvenli bir şekilde dosyalarına erişimi, akıllı kart (smart card) ile kullanmaları sağlanmıştır.
- Kullanıcılar istedikleri şekilde sorgulama yaparak, örneğin, bir dosyanın numarasına göre veya taraflardan birinin bilinen bilgisine göre arama yaparak, istenilen konuda rapor alınması sağlanmıştır.

- İddianame düzenlenmesi, duruşma ve temyiz işlemleri sistem üzerinden yapılmakta, bu işlemler için kullanıcılar örnek şablonlar hazırlayabilmektedir.
- Personel takibi yapılabilmektedir.
- Personelin bilgisayar konusunda alınan eğitimlerle gelişmesi sağlanmaktadır.
- Sistemdeki tüm veriler tek bir yerde toplanmakta ve bu verilere hızlı, güvenli bir şekilde ulaşılmaktadır.
- Kamu kurum ve kuruluşları ile entegrasyona gidilerek bilgi ve belgeler güvenli ve hızlı bir şekilde bilgisayar sistemi üzerinden sağlanmaktadır. Bu entegrasyon sayesinde, kurum ve kuruluşlar adli makamlardan istedikleri bilgilere kolaylıkla ulaşabilmektedir.
- Delillerin hızlı ve sağlıklı bir şekilde toplanması sağlanacaktır,

5.5.1.4 Adalet Komisyonları

- Adliye ve mülhakatlardaki tüm kadroların süratli ve sağlıklı bir biçimde takibi yapılarak personel hareketleri izlenmektedir.
- Personelin tüm özlük haklarına ilişkin işlemler (izin, rapor, yetki, disiplin vs.) elektronik olarak yapılmaktadır.
- Tutulan tüm kayıtlar tek ve entegre bir veritabanında tutulacağından geriye dönük her türlü arama ve sorgulamalar yapılabilmektedir.
- Komisyonlar tarafından tutulan bütün kayıtların Personel Genel Müdürlüğündeki kayıtlarla tutarlı olması ve bunların merkezden denetlenebilmesi sağlanmıştır.

➤ Hakim ve savcılar ile diğer personel yetkisi dahilinde, izin, Yargıtay tarafından verilen notlar, yetki, diğer özlük bilgilerini öğrenme gibi işlemlerini etkileşimli olarak elektronik ortamda gerçekleştirmektedir.

➤ Merkez teşkilât ile taşra teşkilâtı arasındaki her türlü yazışma (personeler yapılması gereken tebligatlar, özlük haklarına ilişkin bildirimler, duyurular, genelgeler, mütalaalar, ayrılış ve başlayış yazıları, komisyonlar ve başsavcılıklar arasındaki tüm yazışmalar, vb.) elektronik ortamda UYAP programları ile gerçekleştirilmektedir.

5.5.1.5 Avukatlar ve Vatandaşlar

➤ Avukatlar UYAP güvenlik standartlarına uymak şartıyla dava açma, harç yatırma, dilekçe verme, icra takibi, temyiz gibi işlemleri elektronik ortamda yapılabilmekte, yetkileri seviyesinde bürolarından dosya inceleyebilmektedir.

➤ Vatandaşlara açık olması gerekli görülen bilgiler, internet aracılığıyla açılmıştır. (dosyaların hangi aşamada olduğu, özellikle temyiz aşaması, emsal kararlara internet üzerinden erişilmesi, duruşma günlerinin internet ortamından takibi gibi),

5.5.1.6 UYAP Genelinde

➤ Elektronik posta (e-mail) ve internet kullanımına imkân tanınmıştır.

➤ Hukuki konularda ve istenen diğer konularda haber grupları ve sanal tartışma ortamları oluşturulmuştur.

5.5.1.7 Dokümantasyon Yönetimi

- Her türlü veri, bilgi ve belge akışı ile dokümantasyon yönetimi UYAP aracılığı ile gerçekleştirilmektedir.
- Evraklar için mümkün olan yerlerde otomatik yön tanımları yapılarak evrak akışı hızlandırılmıştır.
- Yetki tanımları ve kanunlar çerçevesinde iş Akış Yönetimi sağlanmıştır
- Doküman Yönetim Sistemi ile evraklar anında gerekli makamlara ulaşabilmekte ve bu şekilde evrakların ulaştırılması ile kaybedilen zaman kazanılmaktadır.

5.5.1.8 Bilgi Bankası

- Mevzuat (kanun, tüzük, yönetmelik),
- İstihatlar,
- Tebliğler
- Genelgeler,
- Mütalaalar,
- Emsal yazı ve metinler,
- Şablon yazılar,
- Benzeri bilgilere ve diğer bu tür yayınlara sistem üzerinden erişim mümkün olmakta ve bunlar kronolojik olarak takip edilebilmektedir.

5.5.1.9 Karar Destek Sistemleri

- Yargılama sırasında usul hatalarının önlenmesi, diğer hataların en aza indirilmesi,
- Yargılamaya sağlık ve hız verilmesi,
- Adalete güven kazandırılması hedeflenmektedir.

6. ARAŞTIRMANIN AMACI

Araştırmanın konusu genel olarak Türkiye’de kamusal hizmet dönüşümünün önemli bir göstergesi olan elektronik devlet uygulamalarının gelişiminin tüm yönleriyle incelenmesidir. Araştırmanın temel amaçları elektronik devlet uygulamalarına ve projelerine ilişkin farkındalık düzeyini;

- ✓ Uygulama ve projelerin kullanım sıklıklarını;
- ✓ Uygulama ve projelerle ilgili tutumları;
- ✓ Varsa tutum farklılıklarının nedenlerini;
- ✓ Meslek grupları ile kullanılan elektronik devlet uygulama ve projeleri arasındaki ilişkileri araştırmaktır.

Dünyada ki çoğu ülkede gelişmişlik düzeylerinin artırılması açısından e-devlet uygulamalarının etkin bir şekilde kullanımı önemlidir. Türkiye’de de bilim ve teknoloji politikaları bakımından elektronik devlet uygulamaları önemli bir yenilik stratejisi olarak görülmelidir. Ancak e-devlet uygulamalarının başarısı ve etkin olması uygulamaların ülke çapında yaygınlığına, ülkenin her bölgesinde eşit alt yapı imkânlarının geliştirilmiş olmasına ve bunun gibi birçok faktöre bağlıdır.

Gerçektende dünyada yapılan araştırmalarda ülkelerin gelişmişlik düzeyi ile e-devlet uygulamalarının kullanım sıklığı arasında yakın bir ilişki olduğu belirtilmektedir. Uygulamaların sık kullanılması aynı zamanda teknolojik altyapının yeterli olduğunu ve bu teknolojiyi kullananların eğitim seviyesinin yüksek olduğunu göstermektedir. Başka bir deyişle; e-devlet uygulamalarının sık kullanımı araştırmanın yapıldığı bölgenin gelişmişlik düzeyi hakkında da ipuçları vermektedir. Her bölgenin ekonomik ve sosyokültürel yapılarının birbirlerinden farklı oldukları göz önünde bulundurulduğunda e-devlet uygulamalarının kullanımına bu ayrılıkların yansıtacağı düşünülebilir. Bütün bu nedenlerden dolayı e-devlet uygulamalarının kullanımı ile ilgili yapılacak araştırmalar stratejik bir devlet politikasının etkinliğinin ölçülmesi bakımından önem arz etmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bilgi toplumu olarak adlandırdığımız sınırların ortadan kalktığı günümüz çağında dünyanın neredeyse her yerine ulaşabilmek mümkün olmaktadır. Böylesine hızlı değişen bir dünyada ülkelerin dolayısıyla devletlerin rekabet güçlerini koruyabilmeleri ve artırabilmeleri bilişim teknolojileri açısından hangi seviyede oldukları ile de birebir ilişkilidir. Kısacası küresel dünyada rekabet edebilmenin, güçlü olmanın ve hatta belki de hayatta kalabilmenin yolu bilişim teknolojilerine sahip olmak ve iyi kullanmaktan geçmektedir. Devletlerin buna bağlı olarak ulusal yada uluslar arası taleplere ve ihtiyaçlara cevap verebilmelerinin yolu bu teknolojileri kamu yönetim anlayışları ile entegre ederek yeni kamu sistemlerini oluşturmalarına bağlıdır. Çünkü artık günümüz dünyasında toplumsal beklentiler ve ihtiyaçlar bir hayli değiştirmekte; dolayısıyla devlet yapıları da değişime zorlanmaktadır. Bu bağlamda ya şimdi ya da gelecekte geleneksel devlet yerini elektronik devlete bırakacaktır. Türkiye’de dünyanın içinde bulunduğu değişim rüzgârından etkilenmiş ve yeni bir bilim ve teknoloji politikası üretme çabasına girmiştir. 1980-1990 yılları arasında araştırma geliştirme faaliyetleri başlamış 2000’li yıllara gelindiğinde e-Türkiye, e-dönüşüm projeleri ile oldukça hızlı bir ivme kazanmıştır. E-dönüşüm Türkiye Projesi'nin hedefleri sunulurken, buna göre devlet; vatandaşlarına daha kaliteli ve hızlı kamu hizmeti sunabilmek amacıyla; katılımcı, şeffaf, etkin ve basit iş süreçlerine sahip olmayı ilke edinmiş bir devlet yapısı oluşturacak koşulları hazırlamayı taahhüt etmektedir. Etkin ve daha az maliyetli kamu hizmeti sunmanın yolu e-devlet uygulamalarını yaygınlaştırmaktan geçmektedir. Elektronik devlet uygulamalarının kamusal hizmetlerin sunumunda kullanımına ilişkin olarak en önemli amaç hizmet maliyetlerinin düşürülmesidir. Buna bağlı olarak hizmet sunumunda bilişim teknolojilerinin kullanımı ve yaygınlaştırılması gerekmektedir. Ülkede altyapı olanaklarının geliştirilmesi, tüm bölgelerde eşit şekilde sunulabilmesine ilişkin hizmetin verilebilmesi kısacası ülkenin e-devlet faaliyetlerinin sunulmasına hazır olması gerekmektedir. Bunun gibi faaliyetlerin yerine getirilmesi ve buna bağlı olarak e-devlet yapısının oluşturulması uzun soluklu bir çalışma ve çok fazla finansal kaynak ihtiyacı ortaya çıkarmaktadır. E-devlet uygulamalarının yerine getirilebilmesi için gerekli olan altyapı için katlanılan

maliyetler uzun dönemde e-devlet uygulamalarının etkin bir şekilde yerine getirilmesi ile birlikte çok daha fazla faydalı olacaktır. Ayrıca bu yenilikçi yaklaşım ile devlet ve hizmet sunumunu gerçekleştiren kamu kurum ve kuruluşları içinde buldukları hantal ve bürokratik yapıdan biraz daha uzaklaşmış olacaklardır.

KAYNAKÇA

Adeoti-Adekeye, W. B. (1997). The importance of management information systems. *Library Review*, 46(5), 318 – 327.

Aktan, C. C. (2003). Değişim çağında devlet. Konya: Çizgi Kitabevi.

AKURGAL, A. (2003). “Dünyada E-Devlet Uygulamaları, Sağlanan Yararlar ve Türkiye”, İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Elektronik Devlet Paneli Kitabı, Ekim, İstanbul.

Ali Şafak, Güvenlik Kuvvetleri ve Polis Mevzuatı, Liberte Yayınevi, Ankara, 2000, s:3

ANKARA Barosu Başkanlığı ve Adalet Bakanlığı Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı, (2006), “Ulusal Yargı Ağı Projesi”, Genişletilmiş 4. Baskı, Ankara Barosu Yayınları, Ankara.

Akolaş, D. Arzu (2004). “Bilişim Sistemleri ve Bilişim Teknolojisinin Küreselleşme Olgusu ve Girişimcilik Üzerine Yansımaları” **Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**.12 (2004):

AKYOL, Ayşegül; E-Devlet Uygulamalarının Yönetsel Boyutu, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli–2004.

ARIKAN, Aykut (2012). “İnovasyon Türleri”,

AYDIN, B. (2003). “E-Devlet Kapsamında Emniyet ve Diğer Kamu Kurumlarının Bütünleşmesi”, 1. Polis Bilişim Sempozyumu, Emniyet Genel Müdürlüğü Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı Yayınları, Ankara.

AYLIKCI, Murat; E-Devlette Kamu Hizmetlerinin Sunumunda Etkinlik, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Maliye Anabilim Dalı Ankara–2004.

BALCI, A. (2003). “E-Devlet: Kamu Yönetiminde Yeni Perspektifler, Fırsatlar ve Zorluklar”, Kamu Yönetiminde Çağdaş Yaklaşımlar, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Başar, M. Sinan ve Bölükbaş, Arda (2010). “Gelişmişlik Göstergeleri ve E-Devlet İndeksi” **Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**.14 (2010): 157-170.

BAYKAL, A. (2003). “E-Devlet Dönüşümü, Polis Dergisi”, sayı 37, Ekim- Kasım-Aralık, s.10.-13. Ankara.

Bensghir, T. Kaya (2000). “Bilgi Toplumu Bakanlığı Kuruluşu Üzerine: Mekanik Bir Örgüt mü?” **Amme İdaresi Dergisi**.33-3 (2000): 33-62.

Çiçek, N. (2011). Elektronik belgelerin diplomatik analizi ve arşivsel bağın kurulmasındaki önemi: Türkiye’deki uygulamalar ışığında bir inceleme. *Bilgi Dünyası*, 12(1), 87-104.

ÇİÇEK, U. (2008). “Kamu Hizmetlerinin Etkin Sunumunda E-Devlet Uygulamalarının Rolü”, Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Maliye Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Manisa.

Delikurt, A. (2007). Türkiye’ de e-devlet ve elektronik dönüşüm süreci: Sanayi.net uygulaması Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

DPT. (2009). E-Dönüşüm Türkiye projesi birlikte çalışabilirlik esasları rehberi: Sürüm 2.0. Ankara: Devlet Planlama Teşkilatı.

EFENDİOĞLU, A., SEZGİN, E. (2007). “E-Devlet Uygulamalarında Bilgi ve Paylaşım Güvenliği”, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (Cilt 16,Sayı 2, s.219-236).

ELÇİ, Şirin (2007), *İnovasyon: Kalkınmanın ve Rekabetin Anahtarı*, Genişletilmiş 2. Baskı, Technopolis Tyd.

ELÇİ, Ş. Karataylı, İ., ve Karaata, S. (2008). “Bölgesel İnovasyon Merkezleri:

Emniyet Genel Müdürlüğü Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı, Polnet İletişim Altyapı Projesi Tanıtım Dokümanı

ERDAL, M. (2004). “Elektronik Devlet ‘E-Türkiye ve Kurumsal Dönüşüm’”, Filiz Kitabevi, İstanbul.

EREN, Emre; Dünyadaki e-Devlet Uygulamaları ve Türkiye’de e-Devlet Çalışmaları, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Osmangazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir–2003.

Erdoğan Sakal, “Küreselleşme ve Küreselleşen Dünyada Yükselen Kavramlar”, **Polis Dergisi**,

ERKUL R. E. (2004). “Dünyada Kamu Yönetimindeki Dönüşüm ve Türkiye’de Kamu Yönetimi Öğretimine Yansımaları”, II. Kamu Yönetimi Forumu, Hacettepe Üniversitesi Yayınları, Ankara.

EROĞLU, H. T. (2006). “E-Devlet Uygulamaları Çerçevesinde Mernis Projesi ve Beklentiler”, *Sayıştay Dergisi*, Temmuz-Eylül 2006, sayı 63, s.83-106, Ankara.

GÖKER Aykut (1998), *Niçin Bilim ve Teknoloji Politikası Tarihsel Gelişim Dünya Örnekleri ve Türkiye*, TÜBİTAK Bilim Kurulu Toplantısı 10.10.1998, Ankara,

GÜLTEK_N, Buğra; Türkiye'de E-Devlet Uygulamaları ve Toplumsal Açılımları, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal

GURRY, Francis (2011). “Why Innovation Is Important” *The Global Innovation Index 2011 Accelerating Growth and Development*, INSEAD The Business School for the World,

Herkmen, R.Ö.(2004). Dünyada ve Türkiye’de e-Devlet Tartışmaları: Kavram Üzerine Bir sorgulama.

İnce, M. (2001). Elektronik devlet: Kamu hizmetlerinin sunulmasında yeni imkânlar. Ankara: DPT Yayınları

İNCE, Murat, Kamu Hizmetlerinin Sunulmasında Yeni İmkânlar, Mayıs, 2001, <http://ekutup.dpt.gov.tr/bilisim/incem/e-devlet.pSerbestlik Derecesi>

KAPLAN, V. v.d. ; “E-Devlete Genel Bir Bakış”, Polis Dergisi, sayı 37, Ekim-Kasım-Aralık, 2003, s.14-15.

Karasar, N. (2012). Bilimsel araştırma yöntemi (16.bs.). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

KARABAL M, Peker B. ve Savran, A. (2003). “*Bilişim Suçları ve Türk Polis Teşkilatı*” Çağın Polisi Dergisi. Sayfa 6

KIRÇOVA, İ. (2003). “E-Devlet Uygulamaları ve Ekonomiye Etkileri”, İstanbul Ticaret Odası Yayınları, Yayın No:2003-38 İstanbul.

KÖKSAL A. (2008). “Türkiye’nin Bilişim Toplumuna Dönüşüm öz görüşünde Önemli Bir Adım: UYAP Ulusal Yargı Ağı Projesi”, Uluslararası Hukuk Sempozyumu, Bildiriler Kitabı,

Köksal, A.(1981) Bilişim Terimleri Sözlüğü, Türk Dil Kurumu Yayınları, Sayı: 476, Ankara, 85.

KOYUN, Mehmet; Etkinlik ve Etkin Devlet Anlayışı Çerçevesinde E-Devlet, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya–2003.

KOCABAL, Ahmet, “*E-Türkiye’nin Büyük Ödüllü Projesi Polnet*” Polis Dergisi Yıl 9, Sayı:37, Sayfa 23–24, 2003

Kuran, N. H. (2005). Türkiye için e-devlet modeli analiz ve model önerisi (1. bs.). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları

KUZU, T. (2011). “Türk Yargı Sistemine Ulusal Yargı Ağı Projesi Çalışmalarının Etkileri Üzerine Bir Araştırma” Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Yönetimi Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Laudon,K.C., Laudon, J.P., 2002, Management Information Systemss: Managing The Digital Firm, Prentice Hall, New Jersey, ABD. 45.

Maclay, K., 2000, UC Berkeley Professors Measure Exploding World Production of New Information,<http://www.berkeley.edu/news/releases2000/info.html>, (08.08.2000).

Müslüm Saylı, “Dünyada Gelişen Teknolojik Yenilikler ve Türk Polis Teşkilatına Adaptasyonu”,Moll, P., 1997,Should The Third World Information Technology, IFLA Journal, 297.

Naralan, Abdullah (2008). “E-Devlete Etki Eden Faktörler” **Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi.**12-2 (2008): 457-468.

NOHUTÇU, A.; DEMİREL D. (2005). “Dünyada E-Devlet Uygulamaları”, Türk İdare Dergisi, Sayı: 477, Haziran, s. 36.

NOHUTÇU, Ahmet - DEMOKAAN Demirel, “e-devlet: Genel Bir Çerçeve ve Teorik Bir Yaklaşım,” Devlet-genel çerçeve. doc.

OYUN, Ekrem, AŞKAN, Yusuf; “Bilgi Toplumu ve Polis Bilgi Sistemi PolNet”,**2.Polis Bilişim Sempozyumu,** Ankara, Emniyet Genel Müdürlüğü Bilgişlem Dairesi Başkanlığı, 2005, s.125-131.

Öğüt, A.(2001), Bilgi Çağında Yönetim, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

Özbek, M. (2007). E-devlet ve Türkiye uygulamaları kapsamında “Vedop”projesi.

“**Önce İnsan**”, İstanbul Emniyet Müdürlüğü MOBESE Tanıtım Kılavuzu, İstanbul, 2005

Ünal, Şentürk, “E-Devlet, E-Polis ve E-Toplum”, 2. Polis Bilişim Sempozyumu Bildiriler, Ankara, 2005, Şentürk, 2005, s:275

UÇKAN Ö. (2003). “E-Devlet, E-demokrasi ve Türkiye”, Literatür Yayınları, İstanbul.

Popoyk, M.K., 1986, Word Processing and Information Systems, Mc Graw Hill Book Company, Berkshire, 2th.ed,

TEZEL, Ali; E-Devletin Yararları ve Vatandaşın Beklentileri _T.Ü. İşletme Fakültesinde Bir Alan Araştırması, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi,

Türkiye Bilişim Derneği (2004, Mart). *e-Devlet: Kamuda ortak bilgi – veri paylaşımı 2.ara rapor*. 5 Mart 2014 tarihinde Türkiye Bilişim Derneği Web sitesinden erişildi:

Türkiye Bilişim Şurası, “e-Devlet Dönüşümünde Kamu Kurumlarının Yapması Gerekenler”, Nihai Rapor, <http://www.bilisimsurasi.org.tr/e-turkiye/docs/e-Devlet>

TÜBİTAK-BTP (Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu- Bilim ve Teknoloji Politikaları) (1999),

TÜRKİYE Bilişim Şurası, “E-Devlet Çalışma Grubu Raporu”, Türkiye Bilişim Şurası 10-12 Mayıs 2002, Ankara.

Torres, L., Pina V. ve Acerete B. (2005) “**E-government developments on delivering public services among EU cities**”, *Government Information Quarterly*, Vol 22, (April 2005), p. 217-238.

WEF, The Global Competitiveness Report 2010-2011, s.22. **ED:** Endeks Değeri.

VERWAAYEN, Ben (2011). “The World Needs Open Innovation” *The Global Innovation Index 2011 Accelerating Growthand Development*,

YILDIRIM, Ş. (2007). “Kamu Hizmetlerinde Etkinliğin ve Verimliliğin Arttırılmasında E-Devletin Rolü ve Bir E-Devlet Uygulaması:

YILDIRIM, A.Kemal; Küreselleşme ve İletişim Teknolojilerinin Devlet-Toplum-Birey Üzerine Etkileri: E-devlet ve Gözetim, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gazetecilik Anabilim Dalı Ankara–2004.

Yıldız, M., Selami (2008). “Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerde (KOBİ) Bilgi Teknolojilerinin Kullanım Düzeyi ve Bilgi Teknolojilerinin Firmalar Üzerindeki Etkileri” **Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi**.25 (2008): 212-239.

Yüzyılda Polisin Eğitimi Sempozyumu, Ankara, T.C İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü Yayınları, 2001,s. 781.

İNTERNET KAYNAKLARI

Bilimler Enstitüsü, Radyo Televizyon Sinema Anabilim Dalı Ankara–2007. İçişleri (2013). *İçişleri Bakanlığı web sayfası.*

Bilgi Teknolojileri Sektörü Mevcut Durum Raporu (2013). *Kalkınma Bakanlığı Bilgi Toplumu Dairesi.* 19 Aralık 2013 tarihinde <http://www.bilgitoplumstratejisi.org/tr/>

Ergün, M. (2010). *Bilimsel araştırma yöntemleri: Gözlem ve mülakat.* 10 Mart 2014 tarihinde www.egitim.aku.edu.tr/gozlem mülakat.ppt adresinden erişildi.

Economic Intel ligince Unit, (2007). *Innovation: Transforming The Way Business Creates,* [http:// graphics.eiu.com/upload/portal/Ciscolnno SmallFile.pdf](http://graphics.eiu.com/upload/portal/Ciscolnno%20SmallFile.pdf),

İçişleri Bakanlığı Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı (2012). *Yardım masası dokümanları.* 10 Mart 2014 tarihinde www.e-icisleri.gov.tr adresinden erişildi

ULUSOY, Ahmet - KARAKURT, Birol, “Türkiye’nin e-devlet’e Geçiş Zorunluluğu”, [http://www.nvi.gov.tr/attached/NVI/makale/2.pSerbestlik Derecesi](http://www.nvi.gov.tr/attached/NVI/makale/2.pSerbestlik%20Derecesi)

Uçkan, Ö. (2002, 19-21 Aralık). *E-devlet, e-demokrasi ve e- yönetim modeli: Bir ilkesel öncelik olarak bilgiye erişim özgürlüğü.* İnet-tr’ 02 VIII. Türkiye de internet Konferansı’nda sunulan bildiri.

PEKGÖZLÜ, İlker (2003), Türk emniyet örgütünde bilgi teknolojilerinin uygulanması, Hacettepe Üniversitesi, Master Tezi, Ankara.

The Economist Intelligence Unit (2008). *The future of enterprise information governance. A report from the Economist intelligence unit.* 1 Nisan 2014 tarihinde EMC Web sayfasından erişildi: <http://www.emc.com/collateral/analystreports/economist-intell-unit-info-governance.pdf>

TÜBİTAK Vizyon 2023. (2013). *TÜBİTAK.* 7 Ocak 2014 tarihinde <http://www.tubitak.gov.tr/tr/kurumsal/politikalar/icerik-vizyon-2023> adresinden erişilmiştir.

www.adalet.gov.tr. 05. 03,2014

<http://www.eksenotomasyon.com>.

[http://aliozgenic.typepad.com/ali_ozgenic/kamuda İnovasyon/](http://aliozgenic.typepad.com/ali_ozgenic/kamuda%20İnovasyon/)

<http://www.egm.gov.tr/daire.bilgiislem.asp>

<http://www.uyap.gov.tr> .05. 04.2013

<http://www.uyap.gov.tr> 11.08.2009)

<http://aykutarikan.com/2012/03/11/inovasyon-turleri/>

http://www.nvi.gov.tr/attached/NVI/makale/makale_doc/

<http://www.bilisimsurasi.org.tr/e-turkiye/docs/e-belediye14042004.doc>

[https:// www.turkiye.gov.tr](https://www.turkiye.gov.tr) 15.03.2014

<http://www.egm.gov.tr/sempozyum/sempozyum.sonuc.bildirgesi.alt.asp>

mobese.iem.gov.tr

www.mobese.com.tr 10. 02,2014

ÖZGEÇMİŞ

Orhan PARLAKYILDIZ, 1986 yılında Malatya’da doğmuştur. İlk, orta ve lise öğrenimini Malatya’da tamamlamıştır. 2007 yılında Polis Akademisi Başkanlığı Güvenlik Bilimleri Fakültesi’ne bağlı Gaziantep Polis Meslek Yüksek Okulunda öğrenimine devam etmiş, akabinde Eskişehir Anadolu Üniversitesi’nde İşletme bölümünden mezun olmuştur.

2009 yılından itibaren İstanbul İl Emniyet Müdürlüğü’ne bağlı çeşitli şubelerde görev almaya devam etmektedir. 2012 yılında Haliç Üniversitesinde Yüksek Lisans eğitimine başlamıştır.

TEŞEKKÜR

Yüksek lisansa başlamamdan tezimi tamamladığım şu aşamaya kadar çok destek gördüm. Ancak özellikle bir kaçını vurgulamak isterim.

İlk olarak değerli hocam **Yrd. Doç. Dr. Mehmet KAHVECİ’ye**, bilgi birikimiyle ve yol göstericiliğiyle hep yanımda olduğu için çok teşekkür ediyorum.

Mensubu bulunduğum Emniyet Genel Müdürlüğü’ne, onur verici bu Eğitimi tamamlamamda yardımcı ve fırsat tanıdıkları için teşekkürü borç bilirim.

Son teşekkür ise aileme ve yol arkadaşlarıma.

İstanbul, 2014

Orhan PARLAKYILDIZ